

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra psychologie

Bakalářská práce

Nejvýznamnější kulturní prvky Galicijců ve Španělsku

Lenka Malíková

© 2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lenka Malíková

Hospodářská politika a správa

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Nejvýznamnější kulturní prvky Galicijců ve Španělsku

Název anglicky

The most important cultural elements of Galicians in Spain

Cíle práce

Cílem práce je dát na základě terénního výzkumu a sekundárních údajů v relevantní literatuře odpověď na výzkumné otázky a podotázky.

1) Jaké jsou hlavní atributy hmotné kultury Galicijců ve Španělsku? (Výsledky lidské činnosti, artefakty, národní kuchyně)

– Jaký vliv mají tradice související s hmotnou kulturou na ekonomiku (včetně turistického ruchu) ve Španělsku?

2) Jaké jsou hlavní atributy duchovní kultury Galicijců ve Španělsku?

(Sociokulturní regulativy, ideje a symbolické systémy, instituce organizující lidské chování)

– Jaký vliv mají tradice související s duchovní kulturou na ekonomiku (včetně turistického ruchu) ve Španělsku?

3) Jakým způsobem se Galicijci snaží udržet svoji kulturu v dnešní době?

Metodika

Práce bude vycházet především z výsledků terénního výzkumu a materiálů týkající se galicijské menšiny. Důraz bude kladen především na kvalitativní metody navazující na sekundární (hlavně statistické) údaje.

Doporučený rozsah práce

cca 50 stran

Klíčová slova

Galicie, Galicijci, Španělsko, galicijština, kulturní identita, atributy hmotné kultury, atributy duchovní kultury

Doporučené zdroje informací

BESWICK, Jaine E. Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia. Bristol: Channel View Publications, 2007. ISBN: 9781853599804.

CEISEL, Christina M. Globalized Nostalgia: Tourism, Heritage, and the Politics of Place. London: Routledge, 2018. ISBN: 9781138593527.

GEMIE, Sharif. A concise History of Galicia. Cardiff: University of Wales Press, 2006. ISBN: 9780708319895.

HROCH, Miroslav. Národy nejsou dílem náhody. Praha: SLON, 2009. ISBN: 978-80-7419-010-0.

MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. A companion to Galician culture. Woodbridge: Tamesis, 2014. ISBN: 9781855662773.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Petr Kokaisl, Ph.D., prof.h.c.

Garantující pracoviště

Katedra psychologie

Konzultant

Mgr. Jan Mrva

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2021

PhDr. Pavla Rymešová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Nejvýznamnější kulturní prvky Galicijců ve Španělsku" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu této bakalářské práce doc. Ing. PhDr. Petru Kokaislovi, Ph.D., prof. h. c. za odborné rady, vstřícný postoj a věnovaný čas při vedení této práce. Děkuji také za možnost účastnit se projektu Pestrá Evropa. Dále děkuji Mgr. Janu Mrvovi za odbornou konzultaci a trpělivost s mými otázkami. V neposlední řadě děkuji také kolegyním Veronice Fialové a Viktoriye Talanové za spolupráci během terénního výzkumu a následném zpracování dat a respondentům, kteří byli ochotni podělit se o své názory, pohledy a zkušenosti.

Nejvýznamnější kulturní prvky Galicijců ve Španělsku

Abstrakt

Cílem práce je určit, jaké jsou hlavní atributy hmotné a duchovní kultury Galicijců ve Španělsku, popsat, jak byla kultura ovlivněna historií, jak na své dědictví nahlíží samotní Galicijci a jaké aktivity spojené s obnovou a udržením kultury jsou uskutečňovány v dnešní době. V první části se práce zaměřuje na představení geografických a demografických informací, stručné shrnutí nejdůležitějších událostí v historii Galicie a popisu aktuálního stavu autonomie a s ní spojenými právy. V druhé části se práce zabývá již přímo atributy hmotné kultury, konkrétně gastronomií, architekturou a folklorním oblečením a duchovní kulturou se zaměřením na jazyk, náboženství, hudbu, zvyky a mýty. V každém okruhu je přiblížen historický kontext, charakteristické znaky a aktuální stav. V poslední části se práce zaměřuje na zhodnocení aktuálního postavení konkrétních kulturních prvků a uvádí příklady aktivit a organizací, které mají za cíl podpořit a propagovat galicijskou kulturu, a poskytuje náhled na její možný další vývoj. Témata jsou doplněna informacemi z rozhovorů a názory respondentů, které byly získány během dvou terénních výzkumů.

Klíčová slova: Galicie, Galicijci, Španělsko, galicijština, kulturní identita, atributy hmotné kultury, atributy duchovní kultury

The most important cultural elements of Galicians in Spain

Abstract

The aim of this thesis is to determine the main characteristics of the material and spiritual culture of Galicians in Spain, to describe how culture was influenced by history, how the Galician themselves perceive their heritage and what are the activities associated with the restoration and maintenance of culture nowadays. The first part of the thesis focuses on the presentation of geographical and demographic information, a brief reduction of important events in the history of Galicia and a description of the current state of autonomy and its associated rights. In the second part of the thesis has been deal with characteristics of material culture, specifically gastronomy, architecture, folk clothing and spiritual culture with a focus on language, religion, music, customs and myths. In each range of topics the historical context, individual characters and the current state are presented. The last part of the thesis focuses on the evaluation of the current situation of specific cultural elements and gives examples of activities that aim to support and promote Galician culture, and provides insight into its possible further development. The topics are supplemented by information from interviews and opinions of respondents, which were processed during two field researches.

Keywords: Galicia, Galicians, Spain, Galician, cultural identity, attributes of non-material culture, attributes of material culture

Obsah

Seznam obrázků, grafů a tabulek.....	10
Seznam obrázků	10
Seznam grafů.....	11
Seznam tabulek	12
1. Úvod a cíl práce	13
1.1. Výzkumné otázky.....	14
2. Literární rešerše	15
3. Metodologie.....	19
4. Základní informace.....	23
4.1. Geografie.....	23
4.2. Demografie.....	26
4.3. Historie.....	29
4.4. Galicie jako autonomní oblast Španělského království	33
4.4.1. Oficiální vlajka Galicie.....	34
5. Hlavní atributy hmotné kultury	36
5.1. Gastronomie	36
5.2. Architektura.....	41
5.3. Oblečení	46
6. Hlavní atributy duchovní kultury	48
6.1. Jazyk.....	49
6.1.1. Historické ukotvení jazyka	50
6.1.2. Statistika	51
6.1.3. Postavení galicijštiny v 21. století a její revitalizace.....	55
6.2. Náboženství.....	61
6.2.1. Apoštol Jakub Větší a Camino de Santiago	62
6.3. Hudba a tanec	69
6.4. Mýty a zvyky.....	72
6.5. Festivaly	77
6.3. Literatura	79
6.3.1. Retranca	80
7. Vnímání Galicijců vlastní etnické skupiny	81
8. Udržení kultury v dnešní moderní době	83

9. Závěr.....	87
10. Seznam použitých zdrojů	92
10.1. Literární zdroje.....	92
10.2. Internetové zdroje.....	94
11. Přílohy	99
11.1. Příloha č. 1- Zadání dotazníku	99
11.2. Příloha č. 2- Demografické údaje respondentů z dotazníku	102

Seznam obrázků, grafů a tabulek

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa 1. terénního výzkumu.....	21
Obrázek 2: Mapa 2. terénního výzkumu (bez trasy Svatojakubské pouti).....	21
Obrázek 3: Mapa regionů	24
Obrázek 4: Oficiální vlajka Galicie	34
Obrázek 5: Padron peppers a tortilla de patatas.....	39
Obrázek 6: Tortilla de patatas	39
Obrázek 7: Kávový likér.....	40
Obrázek 8: Castro de Santa Trega	42
Obrázek 9: Výhled z Castro de Santa Trega.....	43
Obrázek 10: Da lavanderia	44
Obrázek 11: Hórreo ve městě Combarro	44
Obrázek 12: Cidade da Cultura de Galicia	45
Obrázek 13: Ženské folklorní oblečení v Museo do pobo galego	47
Obrázek 14: Respondent Miguel v tradiční poutnickém oděvu	48
Obrázek 15: Logo společnosti CRTVG.....	59
Obrázek 16: Arcibiskup Julián Barrio Barrion	62
Obrázek 17: Razítka v Credencial del peregrino	64
Obrázek 18: Cesty Camino de Santiago	65
Obrázek 19: Mušle hřebenatky s křížem a Credencial del peregrino	66
Obrázek 20: Patník se šipkou ve městě Arcade	66
Obrázek 21: Patník na hranici Španělska a Portugalska ve městě Tui	67
Obrázek 22: Dudák na festivalu keltské hudby	70
Obrázek 23: A Santa Compañã	75
Obrázek 24: Kamenný kříž cruziero chránící před zlými duchy ve městečku Mós.....	75
Obrázek 25: Společenská hra Monopoly - edición galicia ve výloze v centru Santiaga de Compostela	85

Seznam grafů

Graf 1: Počet obyvatel po regionech (data k roku 2020)	26
Graf 2: Porovnání rozlohy a počtu obyvatel na úroveň regionu (data k roku 2019)	27
Graf 3: Vývoj počtu obyvatel v provinciích	28
Graf 4: Jak často Galicijci připravují národní kuchyni	38
Graf 5: Použití jazyka v provinciích (data k roku 2018)	53
Graf 6: Užití jazyka na základě prostředí (data k roku 2018)	54
Graf 7: Použití jazyka v oblasti médií (data k roku 2018)	55
Graf 8: Užití galicijštiny respondenty, kteří ji považují za velmi důležitou v galicijské kultuře	56
Graf 9: Motiv absolvování Svatojakubské poutě	68
Graf 10: Počet respondentů, kteří se účastnili určitých festivalů	79
Graf 11: pohlaví respondentů v dotazníku	102
Graf 12: věk respondentů v dotazníku	102
Graf 13: aktuální bydliště respondentů	102
Graf 14: poměr používání galicijštiny a španělštiny	102

Seznam tabulek

Tabulka 1: Participační údaje respondentů.....	22
Tabulka 2: Počet Galicijců v zahraničí (data k roku 2020)	28
Tabulka 3: Zastoupení odpovědí hodnotících důležitost konkrétních oblastí hmotné kultury.	36
Tabulka 4: Zastoupení odpovědí hodnotících odlišnost konkrétních oblastí hmotné kultury od zbytku Španělska	36
Tabulka 5: Zastoupení odpovědí hodnotících důležitost konkrétních oblastí duchovní	49
Tabulka 6: Zastoupení odpovědí hodnotících odlišnost konkrétních oblastí duchovní kultury od zbytku Španělska	49
Tabulka 7: Znalost a užití jazyka ve věkových kategoriích (data k roku 2018).....	52
Tabulka 8: Použití jazyka v oblasti médií (data k roku 2018).....	55

1. Úvod a cíl práce

Galicie je autonomní oblast Španělska, nacházející se na severozápadním cípu Pyrenejského poloostrova na pobřeží Atlantského oceánu. První osídlení se datuje již dva tisíce let před naším letopočtem a začínají zde vznikat trvalá opevněná keltská sídla *castros*. Galicijci jsou jednou z nejpočetnějších menšin ve Španělsku. I přesto, že jsou součástí Španělského království, jsou svým stylem života, jazykem, zvyky, tradicemi a historií v určitých oblastech odlišní od ostatních autonomních částí Španělského království. Jejich kulturu ovlivňuje několik faktorů jako například geografické prostředí, historie, keltské dědictví nebo vliv španělské kultury. Atlantický oceán vytváří specifické pobřeží s fjordy. Vlhké podnebí je vhodné pro zemědělství, které je v oblasti velmi rozšířené. V galicijské kuchyni mají velkou roli mořské plody a ryby. Rybářský průmysl zásobuje celé Španělsko. Mezinárodním znakem Galicie je Svatojakubská pouť. Objevení ostatků apoštola Jakuba v 9. století poblíž města, které je dnes pojmenováno Santiago de Compostela, ovlivnilo vývoj katolické církve v Galicii. Vznik poutní cesty k hrobu apoštola láká stotisíce poutníků ročně a stala se kulturní i ekonomickou charakteristikou Galicie. Galicijci jsou svojí povahou milovníci jídla, oslav a festivalů. Proto se během celého roku koná mnoho festivalů zaměřených právě na gastronomii, hudbu, oslavu Galicie nebo katolické a pohanské tradice a mnoho dalších. Původní víra Galicijců je úzce spojená s přírodou a nadpřirozenem. Jedním z nejvíce odlišných znaků Galicie je hudba díky keltskému původu. Národním nástrojem jsou *gaitas gallegas* neboli galicijské dudy. Úředním jazykem mimo kastilštinu, která je v celém Španělsku, je i regionální galicijština. Galicijština je ale menšinový jazyk a aktuálně je podle statistik postupně nahrazována kastilštinou. Vliv na kulturu má i historický fakt, že Galicie nikdy nebyla samostatným státem a vždy byla tedy pod nadvládou politicky nebo vojensky silnějších. Zároveň si také Galicie prošla *temným obdobím* diktatury Francisca Franca. Během tohoto režimu byla galicijština zakázána ve veřejné sféře a také potlačen jakýkoliv pokus o sebeidentifikaci a prosazování etnických znaků menšin. Toto období, které trvalo 36 let, poznamenalo projev a propagaci kulturních prvků Galicie. Po pádu režimu byla Galicii udělená zmiňovaná autonomie a Galicijci jsou definováni jako historická národnost. Cílem této práce je určit na základě terénního výzkumu a sekundárních údajů v relevantní literatuře hlavní atributy hmotné i duchovní kultury Galicijců ve Španělsku a odpovědět na výzkumné

otázky a podotázky. Druhým cílem je nastínit aktuální stav kulturních prvků a jejich možný další vývoj, aktivity, které jsou podnikány pro jejich udržení, obnovu a propagaci, přístup Galicijců k jejich kulturnímu odkazu.

1.1. Výzkumné otázky

1. Jaké jsou hlavní atributy hmotné kultury Galicijců ve Španělsku? (Výsledky lidské činnosti, artefakty, národní kuchyně)
 - Jaký vliv mají tradice související s hmotnou kulturou na ekonomiku (včetně turistického ruchu) ve Španělsku?
2. Jaké jsou hlavní atributy duchovní kultury Galicijců ve Španělsku? (Sociokulturní regulativy, ideje a symbolické systémy, instituce organizující lidské chování)
 - Jaký vliv mají tradice související s duchovní kulturou na ekonomiku (včetně turistického ruchu) ve Španělsku?
3. Jakým způsobem se Galicijci snaží udržet svojí kulturu v dnešní době?

2. Literární rešerše

Aktuální podobu galicijské duchovní i hmotné kultury a také přístup Galicijců k sobě samým z velké části ovlivňuje historie. Právě historií Galicie se zabývá Sharif Gemie ve své publikaci s názvem *A Concise History of Galicia* (v překladu Stručná historie Galicie). V této knize je popsán úvod do významných bodů historie Galicie, od pre-historie do roku 2005. Autor se zmiňuje o keltském dědictví jako o nástroji pro vytvoření vlastní etnické odlišnosti Galicijců a o prvních usídlení v té době ještě neoznačeného etnika na severozápadním cípu Pyrenejského poloostrova, které si utvářelo své vlastní kulturní a sociální povědomí. Z hlediska zeměpisného ukotvení však nemělo dostatek prostoru ke svému rozvoji a k získání stabilního vlastenectví. Dále autor popisuje politické rozložení a procesy po roce 1981 až po nástup Francovy diktatury, rozdělení Galicie na liberály a konzervativce a jak následně toto rozdělení významně ovlivnilo další dění. Právě z konzervativní části Galicie pochází Francisco Franco. Další kapitoly jsou věnovány nástupu, průběhu a následkům jeho diktatury.¹

Kulturní historií Galicie od tradičního středověku až po nedávnou historii se zabývá Helena Miquélez-Carballeira v knize *A Companion to Galician Culture* (v překladu Společník galicijské kultury). Konkrétně se autorka zaměřuje na kulturu a jazyk v tradičním středověku a na politiku, moderní filmy, architekturu a městský život v nedávné historii. Pokrývá tím období od prehistorie po současnost. Pokud porovnáme ostatní regiony s Galicií, je Galicie ze všech nejvíce nevyrovnaná jak z politické, kulturní tak i ekonomické stránky. Tuto nevyrovnanost autorka přisuzuje chybějící buržoazii a přetrvávající koloniální struktuře, což zabránilo procesům národní výstavby. I přesto je Galicie svými typickými a odlišnými znaky snadno rozeznatelná. Mezi tyto znaky autorka řadí mimo jiné jazyk, specifický ráz krajiny a jedinečné domorodé, importované i hybridní prvky.²

¹ GEMIE, Sharif. *A Concise History of Galicia*. Cardiff: University of Wales Press, 2006, s. 205.

ISBN 9780708319895.; převzato s úpravami z: http://www.hks.re/wiki/ls2020:galicijci_ve_spanelsku

² MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A companion to Galician culture*. Woodbridge: Tamesis, 2014, s. 214. ISBN 9781855662773

Do knihy *A Companion to Galician Culture*, přispěla svým článkem *The Galician Language in the Twenty-First Century* (v překladu Galicijština ve dvacátém prvním století) také autorka Bernadette O'Rourke. Autorka se zaměřuje na aktuální postavení galicijštiny a popisuje vyhlídky tohoto jazyka do budoucna. Nejvíce galicijských mluvčích je na venkově. Tu může ohrozit proces urbanizace, který je možný v posledních letech v Galicii vidět. Naději na záchranu jazyka autorka spatřuje ve skupině *New speakers*, kterými je městská mládež. Podstatné je, že tato skupina používá galicijštinu ze svého vlastního rozhodnutí, zatímco původní mluvčí pouze vycházejí z tradice jejich rodičů a oblastí.³

Článek, který se zaměřuje na výsledky výzkumu vztahu gastronomie a turismu v Santiagu de Compostela z roku 2013 - 2014, se jmenuje *Gastronomy and Tourism: Socioeconomic and Territorial Implications in Santiago de Compostela - Galiza (NW Spain)* (v překladu Gastronomie a cestovní ruch: Sociometrické a územní důsledky v Santiagu de Compostela - Galicie (SZ Španělsko)). Autoři upozorňují na velký rozdíl mezi pokrmy, které turisté považují za autentické, a reálným jídelníčkem obyvatel města. Gastronomický zážitek turistů je velmi omezen a vztahuje se nejčastěji pouze k dvěma produktům, a to humr a chobotnice. Příčinu přisuzují nesprávné propagaci v regionu, která se vztahuje pouze na úzké portfolio nabídky. Z výzkumu vychází, že čím více turisté cítí autenticitu prostředí, tím intenzivnější je jejich zážitek. Proto je potřeba změnit přístup k propagaci gastronomických nabídek jak ze strany vlády, tak ze strany restaurací. Na základě ústní reklamy restaurací se rozhoduje 24 % turistů. V článku je také důrazně upozorňováno na dlouhodobou neudržitelnost této nabídky gastronomických produktů. Je potřeba, aby se pokud možno co nejvíce přiblížil prezentovaný „obraz“ galicijské kuchyně k reálnému. Pokud se toto podaří, povede to k vyšší udržitelnosti a zaměstnanosti, k nižším ekologickým dopadům, k větší ekonomické stabilitě a spokojenosti turistů a tím pádem nárůstu turismu.⁴

³ O'ROURKE, Bernadette. *The Galician Language in the Twenty-First Century*. In: MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A companion to Galician culture*. Woodbridge: Tamesis, 2014, s. 73 – 92. ISBN 9781855662773.

⁴ CARRAL, V. Emilio; RÍO, del Marisa; LÓPEZ, Zósimo. *Gastronomy and Tourism: Socioeconomic and Territorial Implications in Santiago de Compostela-Galiza (NW Spain)*. *Int. J. Environ. Res. Public Health*. roč. 17, č. 17:6173, 2020 DOI: 10.3390/ijerph17176173

Důležitou částí idejí a symbolických systémů duchovní kultury je jazyk. Konkrétně galicijským jazykem se zabývá Jaine E. Beswick v knize *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia* (v překladu Regionální nacionalismus ve Španělsku: užití jazyka a etnická identita v Galicii). V knize konstatuje, že typické a konkrétní problémy s jazykovým dualismem, se kterými se setkáváme například v Belgii nebo Walesu, nejsou v Galicii stejné. Galicijci se musí na svém území potýkat s dvěma jazyky, které jsou spřízněné a naopak od ostatních románských jazyků mají silnější rodový původ. Na konci 15. století kvůli politickému a ekonomickému vlivu se ale galicijština posouvá na nižší postavení. V 19. století byla naděje o obnovu spojená s galicijským *Rexurdimento*. V historii Galicie *Rexurdimento* bylo obdobím, které se vyznačovalo snahou o obnovení galicijského jazyka jako primární komunikační jazyk v sociální a kulturní komunikaci, který byl během takzvaného *temného období* téměř potlačen. Jakékoliv naděje o obnovu byly zničeny a potlačeny ve 20. století převážně za Francovy diktatury, která trvala od 1936 do 1975. Po ukončení vlády Franca byly přijaty zákony lingvistické normalizace, které zajišťovaly a přiznávaly koexistenci jak národních tak regionálních jazyků. Hypotézou autorky je, že hlavní charakteristikou galicijské etnické identity je galicijský jazyk. Jeho politika a používání má vliv na uživatele jazyka a proto také na jeho prestiž.⁵

Kniha s názvem *Indigenous Peoples: An Encyclopedia of Culture, History, and Threats to Survival* (v překladu Domorodé národy: Encyklopedie kultury, historie a ohrožení přežití) od autorky Victoria R. Williams, přináší strukturovaný pohled na kulturní skupiny po celém světě. Kromě základních informací o dané skupině se zaměřuje na faktory, které ohrožují přežití. Optimisticky hodnotí podporu mateřského jazyka Galicijců. Jako příklad zmiňuje galicijský parlament a jeho podporu rádia a televizní stanice, která vysílá pouze v galicijštině. Parlament také finančně podpořil galicijské noviny. Jako další faktor, který podle názoru autorky pomáhá k udržení jazyka, je fakt, že Galicijci převážně uzavírají manželství uvnitř komunity. Na závěr autorka pokládá otázku, jestli aktuální požadavky Katalánců a jejich

⁵ BESWICK, Jaine E. *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia*. Bristol: Channel View Publications, 2007, s. 335, ISBN 9781853599804.

volání po úplné autonomii inspiruje Galicijce ke kladení podobných podmínek a jestli tyto snahy budou mít šanci na úspěch.⁶

Tématem udržení kultury Galicijců se zabývá autorka Christina M. Ceisel v knize s názvem *Globalized nostalgia* (v překladu: Globalizovaná nostalgie). Konkrétně si podkládá otázku, jak současná globalizace ovlivňuje etnickou identifikaci. Tuto hlavní otázku velmi ovlivňuje turismus, který konkrétně do Galicie přivádí festivaly jídla, ochutnávky vín, rybářský průmysl a další. Právě autentické zážitky lákají turisty do Galicie. Autorka zdůrazňuje potřebu cítit se v propojení s národní identitou a kulturním dědictvím. Organizace jako je UNESCO nebo Evropská unie vynakládají nevelké úsilí v komerčním a legislativním odvětví, aby určily hranici, co je autentické a co ne. Tyto organizace ale přehlíží nevyhnutelnost hybridity kulturního dědictví při procesu globalizace, které přisuzuje autorka velkou váhu. V knize zmiňuje nezbytnost spojení globálního s lokálním. Jako jeden z konkrétních příkladů uvádí spojení celosvětově známé značky LEGO, která vyrábí dětskou stavebnici, a tradičního galicijského oděvu. Na základě této spolupráce vznikly postavičky s tradičním oděvem a tématikou Galicijců. Spojením právě globálních značek s lokálními zvyklostmi, tradicemi a kuchyní s přihlédnutím k měnící se době, posiluje galicijskou identitu a dává Galicijcům možnost zajistit prostor pro sebe a jejich historii. Autorka také zmiňuje potřebu politické podpory při globalizaci, i když podpora lokálních míst nepřináší konkrétní politické důsledky.⁷

Otázkou historického vlivu na současnou podobu galicijské kultury se také zabývá kniha od Heleny Miquélez-Carballeira *Galicie, A Sentimental Nation: Gender, Culture and Politics* (v překladu Galicie, sentimentální národ: Pohlaví, kultura a politika). Jako hlavní znak identity Galicijců autorka označuje sentiment, který ukazuje na příkladu literární historiografie a vychází z historického vztahu Španělska a Galicie, Španělsko jako dominantní subjekt a Galicie jako ten podřizující se. Tento sentiment se projevuje v kulturní identitě již

⁶ WILLIAMS, Vistoria R. *Indigenous Peopl: An Encyclopedia of Culture, History, and Threats to survival*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2020, s. 370-373 ISBN 9781440861185.

⁷ CEISEL, Christina M. *Globalized Nostalgia: Tourism, Heritage, and the Politics of Place*. London: Routledge, 2018, s. 152. ISBN 9781138593527.; převzato s úpravami z http://www.hks.re/wiki/ls2020:galicijci_ve_spanelsku

od 19. století. V první části knihy se autorka zaměřuje na vliv kolonizačních aktivit Španělska, na rozvoj národní identity, nacionalismu a nacionalistických hnutí. Autorka popisuje dvojí stránku dominance Španělska nad Galicií. Z jednoho pohledu tyto aktivity zdržují a zamezují rozvoji kultury a identity národa, ale zároveň zvyšují touhu po sebeidentifikaci a sebevyjádření. Hlavní důraz dává autorka na změnu z hrdých a bojovných galicijských Keltů na sentimentální a klidné společenství, ke kterému došlo ve 20. století. Autorka vyzývá studenty v oboru galicijských studií ke zdůrazňování a poukazování na to, jak být Galicijcem, jelikož tyto snahy byly umlčeny již zmiňovaným sentimentem.⁸

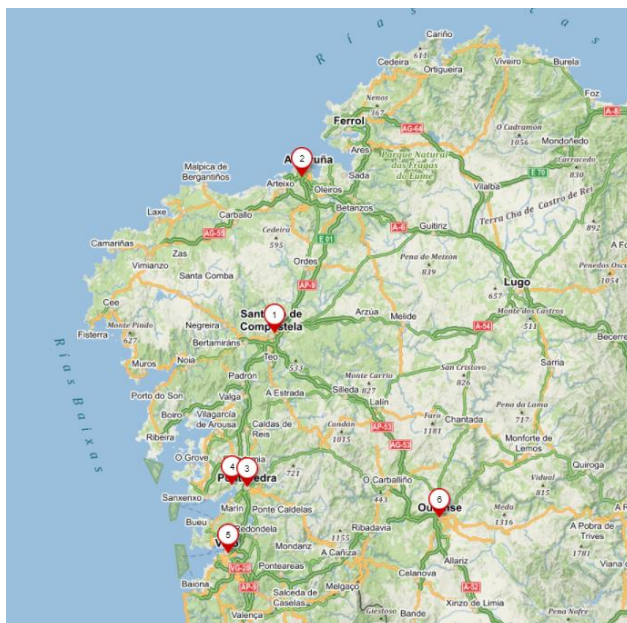
3. Metodologie

Pro zpracování této práce jsme použili metody kvalitativního i kvantitativního typu. Z oblasti kvantitativních metod jsou využity dostupné data z Galicijského statistického úřadu *Instituto Gallego de Estatística*, a to v kapitolách zabývajících se jazykem a demografií. Velké množství hrubých dat ze sčítání lidu a s ním spojeným průzkumem, zabývajícím se životními podmínkami rodin, mělo nevýhodu časové náročnosti na zpracování, ale zároveň umožnilo hlouběji proniknout do témat a nahlížet na ně z více úhlů. Zde jsme například zkoumali používání jazyka (galicijštiny) na základě věku respondentů a pozorovali klesající nebo rostoucí tendence mezi obdobími. Informace získané pomocí kvalitativních metod pomohly vytvořit obecnou představu o problematice a potvrdit názory respondentů. Muzeum *Museo do Pobo Galego*, nacházející se v Santiagu de Compostela, které je primárně zaměřené na představení kultury Galicijců, poskytlo první rámcové informace. Do kvalitativní části sběru dat využitých v této práci patří volný a polostrukturovaný rozhovor, nestandardizované pozorování, využitě například během Svatojakubské pouti, a dotazník. Volný a polostrukturovaný rozhovor poskytl respondentům dostatek prostoru vybírat si témata, která jsou pro ně zásadní a podstatná. Nebyly vypracovány konkrétní otázky pouze tematické okruhy. Rozhovory byly vedeny osobně, což poskytlo přímou zpětnou vazbu od respondentů, jejich větší přirozenost a také možnost vnímání neverbální komunikace. Z volných rozhovorů

⁸ MIQUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *Galicia, a Sentimental Nation: Gender, Culture and Politics*. Wales: University of Wales Press, 2013, s. 320. ISBN 9780708326541.

často vyplynuly souvislosti určitých jevů nebo názorů, které by pomocí dotazníku nebyly možné získat. Nevýhodou osobních rozhovorů je časová náročnost jak na straně tazatelů, tak na straně respondentů. Jako doplňkový zdroj informací byl využit dotazník. Nevýhodou dotazníku na rozdíl od osobního rozhovoru je, že neposkytuje přímou zpětnou vazbu, otázky nelze dovysvětlit nebo v případě zajímavého postoje respondenta jeho odpověď rozvinout. Zároveň ale lze obsáhnout větší počet respondentů z různých věkových skupin nezávisle na jejich místě bydliště. Výhodou je také menší časová náročnost na straně respondentů a s tím spojená jejich větší ochota dotazník vyplnit. K rozeslání dotazníku jsme využili dvě sociální sítě, a to Facebook a Reddit. Dotazník byl přeložen do angličtiny a španělštiny. Někteří respondenti byli ale nespokojeni s volbou jazyků a požadovali dotazník i v galicijštině. Tento požadavek respondentů nebyl kvůli jazykové neznalosti tazatele možný splnit a bylo pouze doplněno vysvětlení, proč je dotazník přeložen pouze do dvou výše zmíněných jazyků. Dotazník celkem obsahoval 26 otázek, z toho bylo 10 uzavřených s možností jedné volby a 2 s možností více odpovědí. Zbývajících 14 otázek bylo otevřených. Konkrétní znění dotazníku je k dispozici v příloze č. 1 v českém jazyce. Dotazníku se účastnilo celkem 108 respondentů, jejich demografické údaje jsou k dispozici v příloze č. 2.

Práce se také opírá o dva terénní výzkumy, které proběhly v roce 2019 a 2020. První terénní výzkum trval 10 dní a jeho cílem bylo navštívení především větších měst. Primárním záměrem výzkumu bylo získat reálný pohled na všední život Galicijců. Větší města jsme volili z důvodu větší koncentrace lidí, a tím pádem i potenciálních respondentů. Během prvního výzkumu bylo navštíveno Santiago de Compostela, A Coruña, Pontevedra, Combarro, Vigo a Ourense. Druhý terénní výzkum trval 14 dní a jeho program a volba míst byla směřována jiným směrem nežli první. Cílem bylo navštívení méně dostupných a přesto podstatných míst, jako je například Castro de Santa de Trega nebo Castro de Baroña. Volba oblastí byla také inspirována doporučením respondentů z prvního terénního výzkumu. Velká část druhého terénního výzkumu byla věnována osobní zkušenosti absolvování Svatojakubské pouti do Santiaga de Compostela z města Valença (120 km) Portugalskou cestou. Mimo pouť byla navštívena místa Tui, Santiago de Compostela, Castro de Santa de Trega, Vigo, Sanxenxo, Pontevedra, Castro de Baroña, Fiesterra, Lugo.

Obrázek 1: Mapa 1. terénního výzkumu; zdroj: google maps

Obrázek 2: Mapa 2. terénního výzkumu (bez trasy Svatojakubské pouti); zdroj: google maps

Respondenty jsme kontaktovali především pomocí aplikace CouchSurfing, která spojuje cestovatele napříč světem, a také v hostelech pro poutníky *Albergue*. Velmi nápomocný byl hned první respondent Miguel, kterého téma této práce zaujalo a domluvil setkání se svými přáteli a sousedy v místním tradičním baru, zároveň také překládal. Největší

překážkou byla jazyková bariéra, jelikož plynulá znalost angličtiny není v oblasti obvyklá a na straně tazatelů je nedostatečná znalost kastilštiny a neznalost galicijštiny. Z tohoto důvodu byla osobní setkání vedena pouze s respondenty, kteří ovládají angličtinu na komunikační úrovni nebo s využitím překladatele. To způsobilo zúžení potencionálního spektra respondentů. Překážka, která se vyskytla během druhého terénního výzkumu v roce 2020, byla probíhající pandemie Covid-19. Z tohoto důvodu nebylo možné uskutečnit setkání s tolika respondenty, jak bylo původně plánováno. Jako náhradní varianta byl využit dotazník přes internet, který sice zcela nezastoupí osobní rozhovory s respondenty, ale i tak poskytne zajímavý úhel pohledu a doplňující informace. Galicijci mají povahu zprvu zdrženlivou, proto ze začátku bylo potřeba začít s tématy spíše obecnými a až poté se přesunout hlouběji. Na jeden rozhovor byl ve většině případů vyhrazen i celý večer. Celkově bylo provedeno 11 rozhovorů s 12 respondenty. V následující tabulce č.1 jsou uvedené participační údaje respondentů.

číslo	jméno	pohlaví	věk	zaměstnání	místo provedení rozhovoru
1.	Miguel gil de Barroerta	muž	48 let	majitel ubytování pro poutníky	Santiago de Compostela
2.	Luis Javier Lopez Garcia	muž	55 let	producent v národní galicijské televizi	Santiago de Compostela
3.	Rosh Alvarez Miquel	žena	59 let	(neuvedla)	Santiago de Compostela
4.	Miguel Angel Duraw	muž	50 let	práce pro vládu	Santiago de Compostela
5.	Teofila Poemi Roiz Kolianos	žena	62 let	zaměstnání v zahradnictví	Santiago de Compostela
6.	Elisa Pinon Hermida	žena	22 let	studentka VŠ žurnalistiky	Santiago de Compostela
7.	Iago Prada	muž	30 let	filmařský průmysl	A Corunã
8.	Yago	muž	24 let	kouzelník a hudebník na volné noze	Pontevedra
9.	Gabriel Seoane	muž	26 let	mechanik	Pontevedra
10.	Marina	žena	36 let	inženýrka	Vigo
11.	Blai	muž	42 let	profesor	Vigo
12.	Jorge Salas	muž	39 let	obchodní zástupce	Vigo

Tabulka 1: Participační údaje respondentů; zdroj vlastní

4. Základní informace

4.1. Geografie

Galicie je jedna ze 17 autonomních oblastí ve Španělském království.⁹ Nachází se v severozápadní části Pyrenejského poloostrova. Na severu a západě omývá pobřeží Galicie Atlantský oceán, na jihu sousedí s Portugalskem a na východě se rozkládají dvě španělské oblasti Asturie a jižněji Kastilie a León. Jak bude dále rozebíráno, geografická poloha Galicie hrála významnou roli v historii konkrétně v době kolonizace a také i v současnosti z ekonomického pohledu díky přístavům. Celková rozloha Galicie je 29 574 km², což je 5,8 % z celkového území Španělského království. Území Galicie je velmi členité. Právě tento členitý povrch a strmý směr toku řek umožňuje získávat velké množství energie z vodních elektráren, která zásobuje i zbytek Španělska.¹⁰ Charakteristickým rysem krajiny Galicie jsou fjordy neboli „*rías*“ na pobřeží, které jsou tvořeny ústím mnoha řek. Velké množství srážek a husté mlhy, které jsou pro celou oblast typické, výrazně ovlivňuje ráz krajiny. Díky těmto podnebným podmínkám je na první pohled viditelný rozdíl oproti zbytku Španělska právě v bujné zelené vegetaci. Proto také společně s Asturií patří mezi tzv. „*zelené Španělsko*“. Tyto podnební podmínky poskytují vhodný základ pro zemědělství a chov zvířat. Galicie vždy byla převážně zemědělskou a pasteveckou oblastí.¹¹

Galicie je rozdělená na 4 provincie, a to Lugo, A Coruña, Ourense a Pontevedra (seřazené podle velikosti od největšího po nejmenší). Hlavní město, i když ne největší, je Santiago de Compostela, které se nachází v provincii A Coruña. Největším městem je přístavní a průmyslové Vigo v provincii Pontevedra.

⁹ Autonomous regions [online]. Spain's official tourism website [cit. 08.11.2020]. Dostupné z: <https://www.spain.info/en/query/autonomous-regions-spain>

¹⁰ RODRIGUEZ, Vincente. *Galicie* [online] Encyclopedia Britannica, 2017 [cit. 08.11.2020] Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Galicie-region-Spain>

¹¹ Galicie- španělské autonomní společenství [online]. Španělsko.svetadily.cz [cit. 08.11.2020] Dostupné z: <http://spanelsko.svetadily.cz/galicie/lokality>

Obrázek 3: Mapa regionů¹²

Největší provincie Lugo se nachází v severovýchodní části Galicie, kde jeho pobřeží omývá na severu Biskajský záliv. Vzniklo v roce 1833 a jeho hlavním městem je stejnojmenné město Lugo, které bylo založeno Romanem Lucusem Augustiem. Významnou památkou v hlavním městě jsou starověké hradby ze 3. až 4. století našeho letopočtu. Jejich délka je 2 117 m a tvoří podlouhlý obdélník okolo historického středu města. Tyto hradby jsou volně přístupné veřejnosti.¹³ V roce 2000 byly zařazeny na seznam Světového dědictví UNESCO.¹⁴ Dále je oblast známá svými léčivými prameny, které tvoří část cestovního ruchu.¹⁵

¹² Mapa ciudades de Galicia. Google Maps [online]. Mapas del Mundos [cit. 08.11.2020]. Dostupné z: <https://www.mapa.nom.es/espana/mapa-de-galicia.php>

¹³ Roman Walls of Lugo- Spain [online]. UNESCO, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://en.unesco.org/news/roman-walls-lugo-spain>

¹⁴ Roman Walls of Lugo [online]. UNESCO World Heritage Centre [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/987>

¹⁵ RODRIGUEZ, Vincente. *Lugo*. [online]. Encyclopedia Britannica, 2015 [cit. 08.11.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lugo-province-Spain>

Druhou největší provincií je A Coruña. Sousedí s regiony Lugo a Pontevedra. Její pobřeží s Atlantským oceánem je tvořeno již zmiňovanými fjordy. Povrch je stejně jako zbytek regionů velmi členitý a oblast je typická největším počtem srážek ze všech oblastí Španělska. V regionu A Coruña se nachází hlavní město celé Galicie, a to Santiago de Compostela. Největší přístavy jsou A Coruña a Ferrol. V hlavním městě Santiagu de Compostela se nachází stejnojmenná katedrála, která hraje velkou roli v turistickém ruchu, historii i náboženské sféře. Této katedrále se bude práce podrobněji věnovat v dalších kapitolách.¹⁶ Zároveň v této provincii je nejzápadnější bod Španělska mys *Finisterre*, neboli „konec světa“. Zde má svůj cíl jediná oficiální pouť, která na rozdíl od ostatních má svůj začátek v centru Santiaga de Compostela.

Ourense je jediná vnitrozemská provincie Galicie se stejnojmenným hlavním městem. Podnebí tohoto regionu poskytuje ideální prostředí pro produkci kukuřice a hroznů, pěstování brambor a pasení prasat. Oblast Ribiero je známá právě pro své bílé víno. Složitý říční systém poskytuje údolím vláhu a prostor pro vodní elektrárny. Oblast se vyznačuje nízkou centralizací, obydlenost je spíše venkovská.¹⁷

Nejmenší provincie je Pontevedra. Povrch je velmi hornatý a pobřeží Atlantského oceánu je stejně jako pobřeží provincie A Coruña typické svými fjordy. Hlavní město je Pontevedra, největší je však již zmiňované Vigo. Vigo je jedním z největších přístavů Evropy, důležitým přístavem transatlantické přepravy a nejvýznamnějším přístavem v oblasti rybolovu ve Španělsku. Právě kvůli velkým přístavům je s regionem spojený hutnický, elektrotechnický, automobilový a chemický průmysl a také stavba lodí.¹⁸

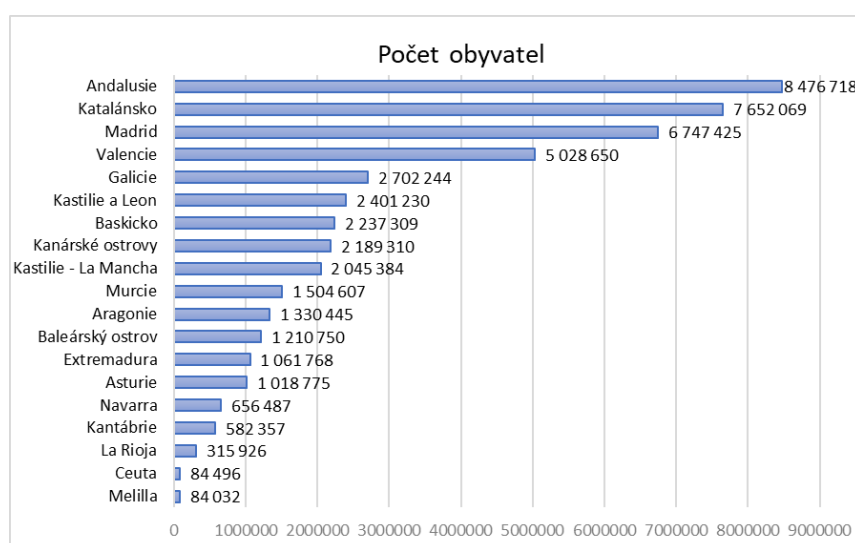
¹⁶ RODRIGUEZ, Vincente. *A Coruña*. [online]. Encyclopedia Britannica, 2011 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/A-Coruna-province-Spain>

¹⁷ RODRIGUEZ, Vincente. *Ourense*. [online]. Encyclopedia Britannica, 2011 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Ourense-province-Spain>

¹⁸ RODRIGUEZ, Vincente. *Pontevedra*. [online]. Encyclopedia Britannica, 2011 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Pontevedra-province-Spain>

4.2. Demografie

Španělské království má celkový počet obyvatel 47 329 982 (data k roku 2020). Galicie s 2 702 244 obyvateli je na 5. místě v porovnání s ostatními regiony Španělského království z celkového počtu obyvatel. Jak již bylo výše zmiňováno, Galicie zastává 5,9 % území země, na kterém žije 5,7 % obyvatel Španělského království. Více obyvatel má pouze Andalusie, Katalánsko, Madrid, Valencie (seřazeno sestupně). Konkrétní počty obyvatel v regionech popisuje následný graf č. 1. Do rozdělení jsou započítány i dvě exklávy Ceuta a Melilla.¹⁹

Graf 1: Počet obyvatel po regionech (data k roku 2020)²⁰; zpracování vlastní

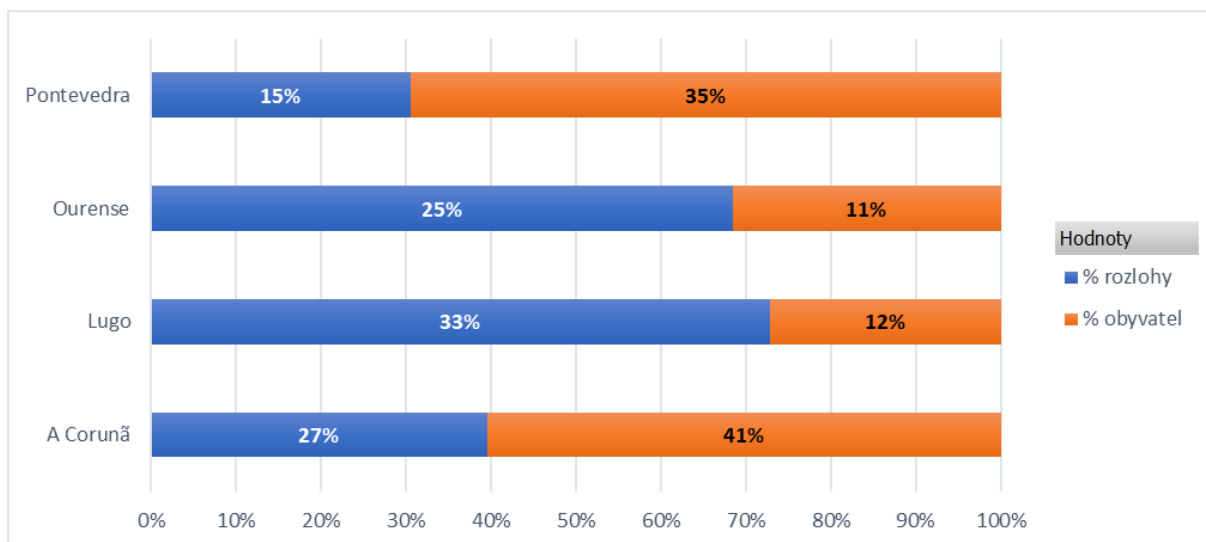
Při srovnávání provincií na základě počtu obyvatel (data k roku 2019) provincie A Coruña (1,1 mil. obyvatel) a Pontevedra (943 tisíc obyvatel) značně převyšují druhé dvě provincie Lugo (330 tisíc obyvatel) a Ourense (308 tisíc obyvatel).²¹ Na grafu č. 2 níže je

¹⁹ Population of Spain in 2020, by autonomous community [online]. Statista, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/445549/population-of-spain-by-autonomous-community/>

²⁰ Population of Spain in 2020, by autonomous community [online]. Statista, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/445549/population-of-spain-by-autonomous-community/>

²¹ Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

zobrazeno procentuální porovnání rozlohy a počtu obyvatel vzhledem k celé Galicii. Z grafu je možné vyčíst, že i když například provincie Pontevedra zaujímá svojí rozlohou pouze 15 % území Galicie a je tedy nejmenším regionem, žije zde 35 % obyvatel Galicie, čímž se řadí na druhé místo.

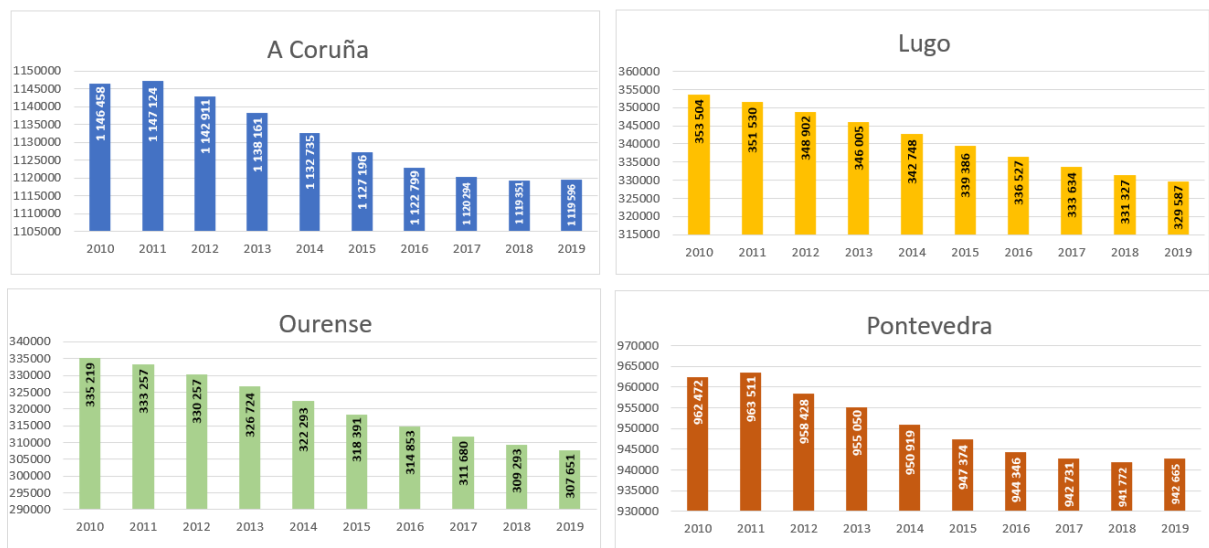

Graf 2: Porovnání rozlohy a počtu obyvatel na úroveň regionu (data k roku 2019)²²; zpracování vlastní

Následující grafy č. 3 evidují vývoj počtu obyvatel za předcházejících 10 let od posledního sčítání v roce 2019 v provinciích. Na první pohled je možné vidět, že počet obyvatel se neustále snižuje. I přesto, že počet obyvatel stále klesá, meziroční úbytek se od roku 2014 snižuje. Průměrně je tento zmiňovaný celkový úbytek -10 600 obyvatel. Nejvyšší procentuální úbytek obyvatelstva je v nejméně obydlené provincii Ourense, kde je jeho průměrný pokles necelé procento oproti předešlým rokům.²³

²² Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

²³ Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

Graf 3: Vývoj počtu obyvatel v provinciích²⁴; zpracování vlastní

Galicie a Galicijci jako takoví jsou známí silnou migrací. Tato migrace byla v historii mimo jiné způsobena ekonomickými podmínkami za Francovy diktatury. O tomto období se bude práce více zmiňovat v kapitole o historii oblasti. Nejčastější cílové země migrantů jsou Argentina, Švýcarsko a Venezuela. V Argentině žije více než dvojnásobek Galicijců než ve Švýcarsku. Konkrétní počty obyvatel k roku 2020 jsou sepsané v následující tabulce č. 3, kde je vybráno 10 zemí s největším počtem Galicijců (s výjimkou Španělska).

země	počet Galicijců v zemi
Argentina	43 211
Švýcarsko	19 243
Venezuela	13 068
Brazílie	11 238
Francie	10 697
Spojené království	8 994
Spojené státy americké	8 325
Německo	8 094
Uruguay	7 391
Mexiko	3 163

Tabulka 2: Počet Galicijců v zahraničí (data k roku 2020) ; zpracování vlastní

²⁴ Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

4.3. Historie

V této kapitole bude představen stručný náhled na historii oblastí Galicie. Je důležité znát historický kontext k pochopení určitých souvislostí, na které se bude práce v dalších kapitolách odkazovat. Historie Galicie je velmi obsáhlá a proto je zde představena pouze povrchová linka nezbytná k pochopení komplexního obrazu historie. Kapitola vychází primárně z knihy *A Concise History of Galicia* od Sharifa Gemieho.²⁵

Prvním pojem, se kterým se setkáváme v souvislosti s Galicií, je *Gallaecia*. Označoval severozápadní část Španělska a jeho obyvatele, vycházející ze slova *gaul*, římského ekvivalentu odkazující na Kelty. V době druhého tisíciletí před naším letopočtem se tato kultura začala rozvíjet a budovat první trvalé usedlosti zvané *castros*. Z této doby nejsou ale doložené žádné lingvistické důkazy. Obecně společným znakem Keltů například ze severovýchodní Evropy byl právě keltský jazyk. Z důvodu absence lingvistických důkazů v Galicii vyvstává otázka, jestli se opravdu jednalo o Kelty. Důkazem keltské kultury je již zmíněné opevněné obydlí *castros*, čemuž se bude blíže věnovat práce v kapitole o architektuře.

Od roku 206 př. n. l. začala pomalá a postupná okupace území dnešního Španělska Římany. Galicie přitahovala Římany ze dvou důvodů, a to obsazení pobřeží, a tím zabránění případnému napadení z moře, a minerální zdroje zlata, železa a stříbra. V určitém momentu pocházelo až 7 % zásobování Římské říše zlatem z Galicie. Římané pozitivně ovlivnili rozvoj oblasti. Zakládali města- například již zmiňované Lugo, stavěli cesty a mosty, umožňující pohyb vojsk ale i obchodníků. I za vlády Římanů v Galicii pořád přetrvávalo rozdělování na „*oni*“ a „*my*“. Nebyla tedy zajištěna stabilní politická vláda. Zajímavé je, že 58 % názvů míst ze 6. století bylo předrománských. Poslední oblastí Španělska, kam přichází křesťanství, je právě území Galicie, a to okolo 2. století našeho letopočtu.

Na konci 3. století začíná vláda Římské říše selhávat a následné období šesti století po rozpadu Římské říše je velmi špatně zdokumentováno. Roku 411 přichází Svébové pocházející ze západního Německa. Usazují se ve městě Braga a využívají hlavně

²⁵ GEMIE, Sharif. *A Concise History of Galicia*. Cardiff: University of Wales Press, 2006, s.205. ISBN 9780708319895.

urbanizovaných oblastí jako je Porto, Lugo a Astorga. Zprvu mírumilovní Svébové se potýkají s Vizigoty, kterými byli roku 456 poraženi, a Vizigoti přebírají vládu nad jejich územím. V této době se již rozšiřuje i křesťanství a katoličtí biskupové získávají větší moc. V roce 711 přichází z jihu muslimové neboli Maurové. Ti se narodili od předešlých kmenů během obsazování pohybují velmi rychle, jsou dobře organizovaní a vybavení. V roce 714 obsazují Lugo a o šest let později ovládají většinu území Španělska. Jazykem kultury a vzdělání se stala arabština. Z důvodu vlhkého a nevyhovujícího podnebí Maurové opouští Galicii, která přechází pod dominanci křesťanské monarchie v Asturii. Velmi důležitou událostí bylo nalezení hrobu apoštola Jakuba v 9. století poblíž dnešního Santiaga de Compostela, kde se poté staví nejdříve svatyně, poté kostel a nakonec katedrála a vzniká poutní cesta. V 11. a 12. století dosahuje Santiago de Compostela svého vrcholu. Poutníci z celé Evropy podnikají cesty ke katedrále, které trvají i více než 15 týdnů. Pravděpodobný počet poutníků přicházejících do Santiaga každý rok byl až půl milionu. Podél této cesty vznikají nemocnice, katedrály, cesty a mosty. V roce 1175 vzniká řád Santiaga, který má za úkol chránit poutníky. V této době se galicijština začíná používat v náboženských písních, poezii a stává se standardním jazykem pro administrativu. V polovině 12. století vznikl průvodce pro poutníky do Santiaga de Compostela obsahující paragraf zaměřený na region Galicie. Zde byla Galicie úplně poprvé představena jako jednotka s určitými charakteristikami, které ji odlišují od zbytku Španělska. V této době se bouří vévodství Portugalska proti Španělsku a stává se nezávislým královstvím, kam odchází i velké množství galicijských šlechticů. Zajímavé je, že v 15. století během politické a válečné krize se mnoho galicijských šlechticů postavilo na stranu Portugalska proti Španělsku. Ve 13. století je Galicie důležitou součástí Španělského království. Galicijština si udržuje určitou prestiž v rámci poezie, ale je již v této době zatlačována kastilštinou, která se postupně stává dominantním jazykem.

V 15. století došlo ke spojení zemí rozkládajících se skoro na celém Pyrenejském poloostrově. Toto období bylo pro Galicii zcela nové, v malé Asturské monarchii hrála důležitou roli, zatímco při nadvládě Leónu již byla pouze marginální částí a ztratila svojí důležitost a prestiž. Od 16. století nastává *temné období* Galicie. Galicijština je v mluvené formě postupně nahrazována kastilštinou a v psané formě je nahrazena zcela. Na rozdíl od jiných oblastí se zde nerozvíjí masový průmysl a komercializace zemědělství, není odmítaná aristokracie. I přesto, že Galicie má mnoho přístavů, nebenefitovala z rozvoje

španělských kolonií, jelikož mělo Španělsko velmi dlouho na transatlantický obchod monopol a jeho využívání bylo zakázáno. Tato doba je také vyznačována silnou migrací. Mnoho zručných a schopných mužů po povolení provozu přístavů emigrovalo do Latinské Ameriky. Odhaduje se, že mezi lety 1836 – 1960 zemi opustily 2 miliony Galicijců. V kontextu celkového počtu 2 milionů obyvatel Galicie v roce 1990 je toto číslo velmi vysoké a mělo samozřejmě negativní dopad na oblast. V roce 1833 se Španělsko sjednotilo do jedné centralizované monarchie. V roce 1891 se konaly první veřejné volby, ve kterých mohli všichni muži volit. V 19. století probíhají ve Španělsku politické, ekonomické, sociální a kulturní reformy. Absolutní monarchie se přesouvá více do liberální oblasti. Ke konci 18. století vše nasvědčovalo, že dojde k úplnému nahrazení galicijštiny kastilštinou. Na venkově se stále galicijština udržovala, zatímco v střední a vrchní vrstvě převažovala kastilština. V této době se objevuje regionalistické hnutí *galeguismo*, což je první krok literární renesance 19. století - *Rexurdimento*. Byly zde snahy zdůraznit galicijskou etnicitu, propojení s regionem, historií, kulturou a jazykem s využitím děl psaných v galicijštině od spisovatelů, jako byla například Rosalía de Castro, Enrique Curros, Eduardo Pondal nebo Manuel Martínez Murguía. Kniha básní Rosalíi de Castro *Os Cantares Gallegos* byla publikována v roce 1863 a je jednou z prvních moderních děl psaných v galicijštině. Od její vydání se značí začátek literární renesance v Galicii. V tomto období se zdůrazňovalo použití galicijštiny ve středověké literatuře, její spojení s latinou a portugalštinou a také odkaz keltského dědictví v kultuře. Regionalistické hnutí *galeguista* mělo za cíl, oficiální uznání galicijštiny jako regionálního jazyka a prosazení regionalismus v politice.²⁶ Do 20. století vstupuje takzvané „Nové Španělsko“, které v této době již přišlo o všechny své kolonie. Během války o nezávislost Kuby se tamní Galicijci postavili na stranu místních obyvatel proti Španělsku. Zde je vidět, že stejně jako předtím v případě portugalské válečné krize se Galicijci stavili proti zemi, která by měla být jejich domovem. Začíná se zde objevovat regionalismus a nacionalismus. I přes stejný záměr, a to láska ke Galicii, vládne poměrně politická nestabilita, jelikož láska ke Galicii nemá vymezené politické hranice. Vznikají zprvu

²⁶ BESWICK, Jaine E. *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia*. Bristol: Channel View Publications, 2007, s. 63-65, ISBN 9781853599804.

nepolitické skupiny, které se snaží o obnovu galicijštiny, vzbuzení nacionálního ducha v obyvatelích Galicie, obranu galicijské kultury a povzbuzení zájmu o historii regionu. Každopádně se v jejich programu nepožadovala samostatnost. Jednou z těchto skupin bylo Spojené bratrství jazyka neboli *Irmandade*. Až během druhé Španělské republiky (rok 1931) začaly sílit snahy o autonomii Galicie. V roce 1936 proběhlo referendum, kde byla volební účast 75 % a 99 % voličů se vyjádřilo pro autonomii. Toto období, i přes politickou nestabilitu, bylo charakteristické rozvojem nacionalismu, euforií a sdílenou láskou ke Galicii napříč politickým spektrem, které vyvrcholilo právě výsledkem tohoto referenda.

Autonomie však nevešla v platnost kvůli nástupu diktatury Francisca Franca. Francisco Franco pocházel z Galicie z velmi konzervativního města Ferrol. V létě 1936 se objevily první známky válečné rebelie proti republice. Představa rebelů, že se podaří republiku přemoci velmi rychle, byla mylná. Během první vlny bojů nebylo v Galicii tak velké množství obětí, jelikož zde nebyla žádná velká organizovaná obranná jednotka na rozdíl například od Madridu nebo Barcelony. Galicijští republikáni byli zajati a drženi ve vězení v Santiagu de Compostela. Probíhala soudní řízení s podporovateli republiky nebo odpůrci převratu. Nejméně 1 794 lidí bylo popraveno nebo mimosoudně zabito v letech 1936 - 1939. Více než polovina obětí pocházela z A Coruña. Mnoho lidí se také muselo skrývat na venkově. V roce 1945 začali všichni ztrácet naději a přijali fakt, že Franco bude vládnout ještě dlouho. Jakékoliv zákony, které byly přijaty během druhé republiky, ohledně autonomie regionů, byly zrušeny. Regionální jazyky byly zakázány ve veřejné sféře, například jeden z proklamačních plakátů hlásal „*Pokud jsi Španěl, mluv španělsky.*“ I když tento zákaz se nevztahoval na jazyk jako takový, omezení jeho používání prakticky nedávalo skoro žádný prostor pro jeho používání. Politické vedení Galicie bylo zlikvidováno. Veškeré snahy o sebeurčení a upozornění na kulturní odlišnosti od zbytku Španělska, vlastní tradice a zvyky byly zakázány a tato témata se diskutovala pouze ve velmi malých a uzavřených kruzích. Samozřejmě byly také rozpuštěny veškeré politické strany, odbory a galicijské organizace. Galicie je v této době velmi chudá, například pouze bohatší rodiny si mohly dovolit „luxus“ v podobě koupě bot pro své děti nebo třeba léky. Toto období je popisováno jako *druhé temné období* Galicie, potažmo i *temné období* celého Španělska. Francova diktatura trvala až do roku 1975. Až po pádu diktatury se postupně obnovily snahy o autonomní území. Galicie a hlavně její kultura, jazyk a sebepojetí se dodnes plně

nevzpamatovala z útlatku během diktatury a i nadále si v některých případech nese označení chudé oblasti, i když to dnes již není realita.²⁷

4.4. Galicie jako autonomní oblast Španělského království

Snaha Galicijců o vlastní zemi nebo autonomii je možno pozorovat již v historii. Jak bylo popisováno v předešlé kapitole, první referendum o autonomii Galicie nikdy nevešlo v platnost kvůli nástupu diktatury Francisca Franca. Autonomie byla možná až po pádu režimu v roce 1975. Od této doby byla původní centralizovaná vládní moc rozdělena spíše mezi regiony. Tato změna v rozdělení vládních pravomocí dala základ 17 autonomním společenstvím. Španělská ústava z roku 1978 do značné míry přijala lingvistický a kulturní pluralismus země. V roce 1979 byla přidělena autonomie Katalánsku a Baskicku a následně v roce 1981 Galicii. Přidělením těchto autonomií a práv s nimi spojenými Španělské království pravděpodobně zabránilo vyšším požadavkům regionů. Jak popisují autoři Barney Warf a Carlos Ferrás Sexto v knize *Nationalism, identity and landscape in contemporary Galicia* tyto severní národy Španělska se odlišují od zbytku země svojí historií, jazykem, kulturou i ekonomikou. Právě tyto rozdíly byly katalyzátorem nacionalistů a pádnými důvody, které nakonec vedly k získání autonomie. I přesto ve Španělské ústavě pojem „národ“ definuje obyvatele celého Španělska, pro označení Katalánců, Basků a Galicijců je vymezen termín „národnost“. Dalším důležitým okamžikem, který podpořil zmíněné národnosti, byl vstup Španělska do Evropské unie v roce 1986. Tento vstup umožnil Galicijcům, Baskům a Kataláncům efektivněji bránit své kulturní dědictví. Přijetí eura v roce 1993 a s tím spojené politiky Evropské unie podporující zemědělství, má velkou váhu pro Galicii jakožto zemědělskou oblast.²⁸ Zákon, který ustanovuje autonomii Galicie, se dotýká mnoha oblastí, jako je ekonomie, kultura, užití jazyka a dalších. „*Galicie, historická státní příslušnost, je zřízena jako autonomní společenství pro přístup*

²⁷ GEMIE, Sharif. *A Concise History of Galicia*. Cardiff: University of Wales Press, 2006, s. 205. ISBN 9780708319895.

²⁸ Warf, Barney; Sexto, Carlos. *Nationalism, identity and landscape in contemporary Galicia*. Space and Polity. 2015, DOI: 10.1080/13562576.2015.1080425

k její samosprávě v souladu se španělskou ústavou a tímto statutem, který je její základní institucionální normou...“ (volný překlad prvního článku). V prvním článku je stanoven hlavní úkol společnosti jako obrana identity Galicijců, pravomoce vyplývající z ústavy, ve druhém článku jsou vymezeny provincie. Ve třetím článku je stanoveno, že Galicijci jsou i přes autonomii stále považováni za Španěly. Velmi důležitý článek je pátý, který je zaměřen na jazyk. Určuje galicijštinu po boku kastilštiny jako oficiální jazyk Galicie. Každý má právo se oba jazyky učit a používat ve všech aspektech veřejného, kulturního i informativního života. Oficiální vlajka Galicie je popsána v článku šest.²⁹

4.4.1. Oficiální vlajka Galicie

Obrázek 4: Oficiální vlajka Galicie³⁰

Vlajka má bílé pozadí s modrou diagonálou vedenou z levého horního rohu. Tento podklad se nazývá Státní vlajka. Původně byla vlajkou přístavního města A Coruña. Během temného období diktatury Franca byl tento přístav hojně využíván migranty. Podle tradice byla na migrantské lodi vlajka města A Coruňi. Po příplutí do Ameriky galicijští migranti předpokládali, že se jedná o vlajku Galicie a také ji tak začali představovat. O několik let

²⁹ Estatuto autonomía Galicia Título Preliminar [online]. Xunta de Galicia [cit. 10.02.2021] Dostupné z: <https://www.xunta.gal/estatuto/titulo-preliminar>

³⁰ Flag of the Kingdom of Galicia [online]. Galician Flag [cit. 12.01.2020]. Dostupné z: <http://www.galicianflag.com/kingdom.htm>

později byla vlajka přijata za vlajku celé Galicie.³¹ Další částí vlajky je znak, který byl původně používán Královstvím Galicie. Svatý grál byl znakem Království Galicie a první zmínka se datuje do 13. století. Původně byl na znaku vyobrazen pouze grál, kříže byly přidány postupem času. Poslední částí je koruna Španělského království. V roce 1972 byla ustanovena moderní podoba znaku Královskou akademií Galicie.³²

³¹ The Galician National Flag [online]. Galician Flag [cit. 12.01.2020]. Dostupné z:
<http://www.galicianflag.com/galicia.htm>

³² Flag of the Kingdom of Galicia [online]. Galician Flag [cit. 12.01.2020]. Dostupné z:
<http://www.galicianflag.com/galicia.htm>

5. Hlavní atributy hmotné kultury

Jak již bylo předesláno v úvodu, kulturu je možné dělit na hmotnou a nehmotnou neboli duchovní. V této kapitole se bude práce věnovat právě hmotné kultuře se zaměřením na gastronomii, architekturu a oblečení. V následujících podkapitolách budou tato témata rozebrána, budou uvedeny konkrétní příklady tradic v hmotné kultuře, zařazeny do historického a geografického kontextu a nastíněn jejich vliv na ekonomii Galicie. Z dotazníku vychází, že pro Galicijce je nejvíce důležitou oblastí z hmotné kultury gastronomie, která také dle respondentů nejvíce odlišuje Galicii od zbytku Španělska. V následujících tabulkách č. 4 a č. 5 je vidět procentuální zastoupení hodnocení respondentů, kde známka 1 je nejvíce důležitá/odlišující a 5 je nejméně důležitá/odlišující (tomu také odpovídá barevná škála buněk).

hodnocení důležitosti oblastí	gastronomie	architektura	oblečení
1	50%	30%	25%
2	13%	31%	27%
3	16%	17%	24%
4	9%	14%	13%
5	12%	8%	11%

Tabulka 3: Zastoupení odpovědí hodnotících důležitost konkrétních oblastí hmotné kultury; zpracování vlastní

Hodnocení odlišnosti oblastí	kuchyně	architektura	oblečení
1	41%	26%	31%
2	20%	30%	29%
3	19%	28%	20%
4	10%	12%	12%
5	10%	5%	8%

Tabulka 4: Zastoupení odpovědí hodnotících odlišnost konkrétních oblastí hmotné kultury od zbytku Španělska; zpracování vlastní

5.1. Gastronomie

Nedílnou součástí kultury je gastronomie. Geografická poloha Galicie a podnebí této oblasti předesílá, jaké jsou její hlavní složky. Galicie jako přímořský stát má přístup k mořským plodům, které jsou také typickou surovinou galicijské gastronomie. Ve městech nacházejících se v přímořských provinciích je možné najít velké rybářské trhy. Na jeden

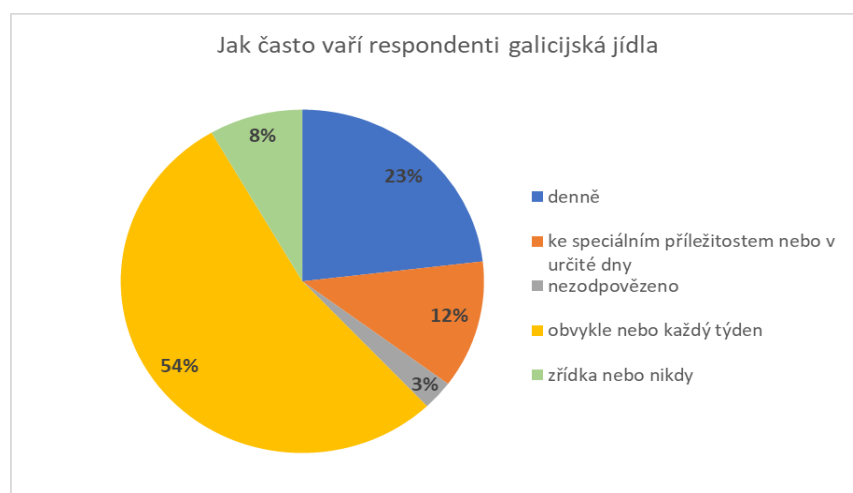
z největších a mezi Galicijci známých trhů nacházející se ve Vigu upozornil respondent Blai, žijící v tomto městě: „*Je potřeba jít na trh - Lonja de factura - velmi brzo (3 - 5 hodina ráno), abyste získali nejčerstvější ryby*“. Ve Vigu se také společně s Ferrolem nachází nejvýznamnější přístav celého Španělska. Více než 95 % mušlí konzumovaných ve Španělsku pochází z pobřeží Galicie. Tyto mušle jsou známé svou kvalitou. Galicie je také hlavním zdrojem tuňáků, chobotnic, sardinek a dalších mořských plodů pro celé Španělsko.³³

Na otázku „Jaké je vaše nejoblíbenější jídlo?“ se odpovědi v dotazníku shodují s rozhovory. V dotazníku pokrmy připravené z chobotnice označilo 34 respondentů za svoje oblíbené a 22 z nich přímo jmenovalo úpravu *polbo á feira*. Tato vařená chobotnice s bramborem se tradičně podává na dřevěných talířích nebo přímo z hrnce u rybářů a prodejců chobotnic *pulpeiros*.³⁴ Galicijská kuchyně se ale nevztahuje pouze na mořské plody nebo ryby. Nejčastějším pokrmem, který v dotazníku jmenovalo 37 respondentů, je *cocido gallego* (pomalu vařená šunka s cizrnou a zeleninou). Velmi časté jsou také a *caldo/pote caldo* (tradiční polévka), *empanada* (pšeničná kapsa plněná masem, rybami, mořskými plody i zeleninou), které jsou sice rozšířené v celém Španělsku, ale v Galicii jsou vyhlášené díky náplni z mořských plodů. Skoro v každé restauraci nebo bufetu bude na jídelním lístku k dispozici *padron peppers*, což jsou malé osolené zelené papričky smažené na oleji. Recept pochází z města Padrón. Na tomto jídle je zajímavé, že některé z papriček jsou ostré, na první pohled ale nejde rozeznat které. Jak popisují respondenti, toto jídlo se většinou objednává ve skupině přátel nebo rodiny a o pokrm se všichni dělí. Pokrm, který je velmi typický pro oblast, ale není tak obvyklý v restauracích, jsou *castañas*. Tato surovina má v Galicii dlouhou historii. Než byly do Evropy přivezeny americké plodiny, byly tyto pražené nebo vařené kaštany nepostradatelným zdrojem živin. V roce 2019 bylo certifikováno 106 tisíc kilogramů, což přineslo odhadovanou ekonomickou hodnotu téměř 800 tisíc eur. Galicijské *castañas* mají razítko vyhraněné pouze pro suroviny získané z autochtonních

³³ Overview of the Spanish fisheries and aquaculture sector [online]. Eurofish international organisation [cit. 20.01.2021]. Dostupné z: <https://www.eurofish.dk/spain>

³⁴ Pulperios [online]. Terra meiga, 2017 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <http://terrameigapulperias.com/tradiciones-gallegas/pulpeiros/>

plodin Galicie.³⁵ Z oblasti sýrů je unikátní *tetilla*, který svým tvarem připomíná ženské ňadro. Galicijská kuchyně je velmi rozmanitá a je možné najít různé regionální speciality. Například v centru Santiaga de Compostela je možno v mnoha výlohách vidět mandlový dort *tarta de Santiago*, který má na sobě symbol galicijsko-španělského vojenského řádu svatého Jakuba. Zároveň nejsou zde pouze regionální speciality ale také i sezónní, které se buď připravují v určité roční období nebo v konkrétní dny. V zimě se velmi často vaří *filloas galegas* (galicijské palačinky) nebo během oslavy *La noche de San Juan* se připravuje grilovaná sardinka s bramborem nebo chlebem. Konkrétně oslavě *La noche de San Juan* se práce bude věnovat v kapitole o festivalech. Na následujícím grafu č. 4 jsou znázorněny výsledky z dotazníku, kde respondenti popisují, jak často nebo v návaznosti na jaké příležitosti sami vaří galicijskou kuchyni. Je možné vidět, že více než ¾ respondentů vaří galicijskou kuchyni pravidelně. Respondenti zároveň ale dodávají, že tradiční pokrmy jsou časově náročné na přípravu: „*Příprava (galicijských jídel) je náročná díky dlouhému vaření například na páře*“.

Graf 4: Jak často Galicijci připravují národní kuchyni; zpracování vlastní

³⁵ BERAMENDI, Mario. *Galicia presume de su castaña por el mundo*. [online] Sabe Bien, 2020 [cit. 20.01.2021]. Dostupné z: https://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/gastronomia/2018/10/22/medio-rural-galicia-presume-castana-mundo/0003_201810G22E2991.htm

Obrázek 5: Padron peppers a tortilla de patatas; zdroj vlastní

Obrázek 6: Tortilla de patatas; zdroj vlastní

Charakteristická je také forma servírování pokrmů *tapas*. *Tapas* je forma předkrmu, který je možný vidět po celém Španělsku. Velmi často se skládá z pečiva, prosciutta, sýru, oříšků, oliv, nebo ve formě menší porce studené vaječné omelety s bramborem *tortilla de patatas*. Samotné slovo *tapas* je v překladu přikrytí nebo tácek. Legenda o původu této formy servírování a jejího jména pochází z oblasti Kastilie. Španělský král Alfonso X. během své vlády zakázal podávat alkoholické nápoje bez alespoň malé porce jídla jako prevence proti opileckým oslavám. Velmi oblíbeným nápojem v této době bylo červené víno, které lákalo hmyz. Jídlo se tedy podávalo na tácku *tapa*, kterým se zakrýval nápoj. Z tohoto příběhu pochází pojmenování *Tapas*.³⁶

Vlhké a zároveň teplé podnebí Galicie poskytuje ideální podmínky pro pěstování vína. Galicie je známá produkcí bílého vína konkrétně v oblasti Albariño a Ribeiro, které se nachází v provincii Ourense. Jak popisuje respondent Miguel ze Santiaga de Compostela, Galicijci si své víno rádi vaří sami, poté si ho předávají a hodnotí jeho kvalitu se sousedy a přáteli. Domácím alkoholickým nápojem je kávový likér. Rodiny mají často svůj vlastní recept, kde experimentují s příchutěmi. Nejběžnější je kombinace kávového likéru s vínem.

³⁶ Tapas, the Little Dishes of Spain [online] Living Language , 2021 [cit. 20.01.2021]. Dostupné z: <https://www.livinglanguage.com/blog/2012/03/20/tapas-the-little-dishes-of-spain/>

Pravý domácí likér lze získat pouze v místních tradičních barech, které mají ale uzavřenou komunitu a je vhodné přijít v doprovodu místního Galicijce.³⁷

Obrázek 7: Kávový likér; zdroj vlastní

V článku *Gastronomy and Tourism: Socioeconomic and Territorial Implications in Santiago de Compostela - Galiza (NW Spain)*, se autoři zaměřují na gastroturismus v Santiagu de Compostela. Upozorňují na rozdíl mezi jídelníčkem v domácnostech a nabídkou pokrmů v restauracích. Přestože jsou ryby, chobotnice a mušle velmi charakteristickými surovinami regionu, nejsou jediné. Restaurace však svoji nabídku zaměřují téměř výhradně na pokrmy z těchto surovin. Tím, že restaurace upřednostňují a „nadřazují“ pokrmy z mořských plodů, se značně odchylují od reality, kde je běžná spíše spotřeba zeleniny, masa, ryb nebo chleba, což také potvrzují výše zmiňované výsledky dotazníku. Obecně platí, že autenticita prostředí způsobuje intenzivnější zážitek. Proto je potřeba upravit propagaci gastronomie tak, aby co nejvíce odpovídala realitě. Článek upozorňuje na rozdíl dvou přístupů k turismu: „turistům musí být nabídnuto to, co požadují“, což do značné míry omezuje a diktuje nabídku a „turisté požadují to, co je jim nabídnuto“. Právě druhý přístup je založený na tom, že se poptávka přizpůsobuje nabídce. Jinými slovy je důležité, aby nabídka potravin prezentovaná turistům, se co nejvíce blížila běžné konzumaci potravin

³⁷ INMAN, Nick. *Insight Guides Northern Spain (3rd ed.)*. Londýn: Apa Publications, 2018, ISBN 9781786717221.

obyvatel Galicie. To nejen že zvýší autenticitu prostředí, zároveň se i zvýší místní produkce a udržitelnost systému.³⁸

Galicijci, jako milovníci festivalů, mají samozřejmě i festival zasvěcený jídlu *Fiesta del Marisco*. Koná se v městě O Grove v provincii Pontevedra a průměrně ho navštívuje 200 tisíc milovníků gastronomie. Festival je typický širokou nabídkou pokrmů z galicijské kuchyně.³⁹

5.2. Architektura

Lidé mají již od prehistorie tendenci přetvářet své přírodní okolí ke svému užitku. Proto architektura není pouze například kostel jako takový složen z určitého materiálu, ale odráží i způsob života obyvatel, jejich představy, vnímání světa a sociální uspořádání. Díky geografickému umístění starých osad, rozmístění budov a jejich funkční konstrukci je možné částečně proniknout do života obyvatel tehdejší doby. Následující kapitola se bude věnovat právě architektuře od té historické, postavené 6 000 – 800 let př. n. l., až po architekturu současnou. Budou zde i jmenovány a přiblíženy významné nebo speciální stavby v Galicii, na které odkazovali i respondenti. Kapitola vychází primárně z knihy *A companion to Galician Culture*.⁴⁰

Již během pravěku se objevují kamenné památky v podobě dolmenů a menhirů, což jsou neopracované balvany za účelem pohřebiště. V době bronzové se na jihovýchodě Galicie a severu Portugalska objevují osady, dnes známé jako *castros*. U budov byly vybudovány jámy, do kterých se umísťovaly zemědělské přebytky. To značí, že již zde vznikala sociální nerovnost. Byly ale snahy o vytvoření domácího prostoru a zabránění tomu, aby jedna frakce komunity měla více moci než druhá. Během doby železné (9. – 5. století př. n. l.) se z architektury stal centrální nástroj pro tvorbu nového sociálního prostředí. V této době

³⁸ CARRAL, V. Emilio; RÍO, del Marisa; LÓPEZ, Zósimo. *Gastronomy and Tourism: Socioeconomic and Territorial Implications in Santiago de Compostela-Galiza (NW Spain)*. Int. J. Environ. Res. Public Health. roč. 17, č. 17:6173, 2020 DOI: 10.3390/ijerph17176173

³⁹ SHASHLUK, Oksana; CHALA, Kateryna. *Gastronomic festivals of the world*. 2015. PhD Thesis.

⁴⁰ MIQUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A Companion to Galician Culture*. Woodbridge: Tamesis, 2014. s. 115-134 ISBN 9781855662773.

se vesnice značně monumentalizují a představují převahu komunity nad rodinou. V druhé době železné (4. – 1. př. n. l.) prošla architektura *castra* velkou změnou z původních obdélníkových kajut na mohutné chatky na pobřežích či horách, které můžeme najít například v Santa Trega, Vigu nebo Baroňi. Právě *castra* v Santa Trega a Baroňi nejvíce zmiňovali respondenti. Castro de Santa Trega pochází z 2. – 1. století před naším letopočtem. Na území o rozloze 210 tisíc m² žilo až 3 tisíce obyvatel. Jeho umístění na hoře umožňovalo obyvatelům skvělý přehled o svém okolí. Interiér obydlí byl uspořádán okolo vnitřního krbu. Obyvatelé spali na zemi, dřevěných lavicích nebo v houpacích sítích. Osady v této době již měly obranné zdi, strážní sbory a rituální termální lázně zvané *monumentos con forno* nebo *pedras formosas*.

Obrázek 8: Castro de Santa Trega; zdroj vlastní

Obrázek 9: Výhled z Castro de Santa Trega; zdroj vlastní

Příchod Římské říše byl považován za evoluční, spojovaný s pokrokem a technologií. Obyvatelé *castra* byli označováni za zaostalé a primitivní. I v době Římské říše v 1. - 2. století n. l. zůstala kultura *castros* jakožto hlavní forma osídlení, což ukazuje na snahu o kulturní odpor. Římané založili některé z prvních měst, stavěli baziliky, městské hradby, silnice a například i most *Ponte Vella* ve městě Ourense. Nejlepším příkladem implementace římského architektonického modelu v Galicii je město Lucus Augusti, dnes známé jako Lugo, se svými charakteristickými hradbami okolo historického centra, nebo Herkulova věž v A Coruñi. V ranném středověku bylo *temné období* architektury, které se ale v průběhu doby vyvinulo až v rozkvět Království Galicie. Začaly se hojně stavět kostely, kláštery a poustevnické kaple. Mezi nejznámější kostely patří katedrála v Santiagu de Compostela nebo katedrála v Ourense. V 16. – 18. století galicijská šlechta výrazně ovlivnila architekturu svými panskými domy *pazos* a městskými paláci (například A Estrada, Pontevedra). Budovy jsou charakteristické velkolepými schodišti a oblouky. Příkladem typické galicijské populární architektury je prádelna a fontána *da lavanderia*. Tato stavba sloužila jako zdroj čisté vody a zastřešené místo k praní oblečení v době, než byla zavedena voda v domech. Mimo očividnou funkci plnilo toto místo i sekundární funkci, a to setkávání žen mimo domov, kde mohly otevřeně mluvit bez přítomnosti mužů.

Obrázek 10: Da lavandera; zdroj vlastní

Dalším charakteristickým znakem jsou vyvýšené sýpky *hórreo*, které jsou velmi běžné na celém území. Jak již bylo v práci uváděno, Galicie je zemědělskou oblastí. Sýpky sloužily k uskladnění obilí a jejich vyvýšená konstrukce znemožňovala přístup hlodavcům.

Obrázek 11: Hórreo ve městě Combarro; zdroj vlastní

V roce 1973 byla ve městě A Coruña založena první asociace galicijských architektů *Colexio Oficial de Arquitectos de Galicia* a vysoká škola technické architektury *Escola Técnica de Arquitectura*. Zároveň se realizují aktivity, které se zaměřují na opravu

historických center měst. Velmi specifická budova, která utváří podobu hlavního města, je *Cidade da Cultura de Galicia*, postavená v roce 2001. Tento komplex budov, který vytváří iluzi zvlněných kopců, se tyčí nad městem.⁴¹

Jak je z této kapitoly možné vidět, historie architektury je na území Galicie velmi dlouhá. I během Římské říše si velmi dlouho udržela svojí podobu. Galicijci odkazují na svoje historické dědictví v oblasti architektury, zvláště na *castra* a katedrálu Santiago de Compostela, která je i díky Svatojakubské pouti mezinárodně známá. Respondenti často doporučovali navštívení *Castra de Santa Trega* a *Castra de Baroña*: „Miluji historii castros a myslím si, že je velmi důležité ji udržovat při životě.“ (respondent v dotazníku). Galicijská architektura od velkých staveb kostelů a klášterů, přes mosty, po kříže a mnohé další utváří specifické prostředí i ráz krajiny v celé autonomní oblasti.

Obrázek 12: *Cidade da Cultura de Galicia*; zdroj vlastní

⁴¹ MIQUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A Companion to Galician Culture*. Woodbridge: Tamesis, 2014. s. 115-134 ISBN 9781855662773.

5.3. Oblečení

Galicie se od ostatních španělských regionů liší také svým podnebím. Na rozdíl od středomořského teplého podnebí jižního Španělska má Galicie mnoho deštivých dnů. Na nevyzpytatelné počasí také upozorňují a zároveň si s nadsázkou stěžují i respondenti. Mlhavá rána a chladné dny proto samozřejmě ovlivnily vzhled folklorního oblečení. Oděv se také liší podle události a také oblasti.

Oblečení pro ženy se skládá z dlouhé široké sukně se spodničkou, přes kterou je zapnutá většinou černá zástěra. U sukně je důležité aby se široce točila. Ženy nosí bílou blůzu nebo košili a vestu *mantelo*. Důležitou součástí je *dengue*, menší vrstva zdobené látky, která se zapíná nebo svazuje přes hrud'. Pokrývkou hlavy může být zavázaný šátek nebo menší klobouk převázaný šátkem zdobený kamínky. Obuví jak pro muže i ženy jsou *chancas gallegas* vyrobené z kůže s dřevěnou podrážkou nebo dřeváky. Charakteristickým prvkem oblečení pro muže je *monteira*. Tato vysoká špičatá pokrývka hlavy pochází již ze středověku a její velikost a barva se liší na základě oblasti. Kostým tvoří krátká košile, vesta a bunda nesahající níže než po pás, kalhoty po kolena s knoflíky, které ladí s barvou *monteira*, a vysoké boty. Součástí je také *faixa*, což je trojúhelníková látka zavázaná okolo pasu. V Galicii se také vyrábí jemné krajkové práce pomocí paličkování *Camariñas*, pojmenované podle oblasti, kde jsou nejrozšířenější. Tato výroba je v dnešní době značně komercializovaná, proto je typická pro turistickou oblast Galicie - pobřeží A Coruña.^{42 43}

⁴² Exposición permanente: El traje [online]. Museo do Pobo Galego, © 2007 [cit. 12.02.2021].

Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20090519232338/http://www.museodopobo.es/expo-sala-traxe.php?lang=es>

⁴³ Traje típico de galicia [online]. Trajes Típicos [cit. 12.02.2021]. Dostupné z:

<https://www.trajetipico.com/e1184-galicia/>

Obrázek 13: Ženské folklorní oblečení v Museo do pobo galego; zdroj vlastní

Rolníci tradiční oblečení v běžném životě používali až do počátku 12. století. Jak se také shodují respondenti v dotazníku, v dnešní době již součástí běžného života není a je spíš využívané při folklorních akcích, festivalech, školních představeních, tanci *muñeira* nebo hraní na dudy: „V současnosti již folklorní oblečení nenosím, ale nosil jsem jej jako dítě na tanečních kurzech.“; „Nosím při představeních s dudáckou kapelou.“

Důležitou součástí galicijské kultury je Svatojakubská pouť do Santiaga de Compostela, která bude více popisována v dalších kapitolách. Poutníci se také vyznačovali typickým oblečením, jehož součástí byla hůl, měch na vodu, klobouk a plášť. Respondent Miguel ze Santiaga de Compostela, který je na následující fotografii, podnikl *Camino de Santiago* již několikrát a vlastní i tento tradiční oděv. Tyto obleky je možné i vidět vystavené v poutnických ubytovnách. V praxi se ale používají již jen určité části oděvu.

Obrázek 14: Respondent Miguel v tradiční poutnickém oděvu; zdroj vlastní

6. Hlavní atributy duchovní kultury

V minulých kapitolách byly představeny hlavní atributy hmotné kultury. Následující stránky se zaměřují na duchovní kulturu, která se v mnoha případech navzájem ovlivňuje. Velmi důležitý je jazyk, na který se kapitola dívá z etnolingvistického pohledu. „*Etnolingvistika v současnosti odkazuje spíše na pojmy lingvistika a etnicita, tj. zajímá se o fungování jazyka v kontextu etnické diverzity a etnického vědomí, vztahu mezi majoritními a minoritními jazyky aj.*“⁴⁴ Dále se zaměřuje na náboženství a konkrétně křesťanství, jelikož to značně ovlivnilo historii Galicie, také na tanec a hudbu, mýty a zvyky a literaturu. Z výsledků dotazníku vychází, že jazyk a tradice jsou pro Galicijce nejdůležitější

⁴⁴ POKORNÝ, Jan; HANULIAK, Juraj. *Lingvistická antropologie: jazyk, mysl a kultura*. Praha: Grada, 2010, s. 7. ISBN 9788024728438.

z duchovní kultury. Nejvíce je od zbytku Španělska odlišuje jazyk, hudba, mytologie a tradice. Konkrétní procentuální zastoupení odpovědí respondentů je v následujících tabulkách č. 6 a č. 7. Hodnocení je stejné jako u duchovní kultury, a to 1 je nejvíce důležité/odlišující a 5 nejméně důležité/odlišující (tomu také odpovídá barevná škála buněk).

hodnocení důležitosti oblastí	jazyk	náboženství	tanec	hudba	mytologie	tradice	literatura
1	50%	27%	33%	35%	28%	46%	40%
2	17%	25%	29%	24%	27%	12%	21%
3	15%	19%	19%	19%	23%	19%	19%
4	8%	7%	14%	16%	11%	14%	9%
5	10%	21%	5%	6%	11%	8%	11%

Tabulka 5: Zastoupení odpovědí hodnotících důležitost konkrétních oblastí duchovní; zdroj vlastní

hodnocení odlišnosti oblastí	jazyk	náboženství	tanec	hudba	mytologie	tradice	literatura
1	47%	29%	32%	42%	41%	39%	31%
2	16%	18%	26%	23%	24%	20%	28%
3	19%	21%	23%	15%	17%	26%	25%
4	6%	10%	10%	13%	11%	8%	7%
5	11%	22%	8%	7%	7%	6%	8%

Tabulka 6: Zastoupení odpovědí hodnotících odlišnost konkrétních oblastí duchovní kultury od zbytku Španělska; zdroj vlastní

6.1. Jazyk

V Galicii jsou dva oficiální jazyky, a to galicijština a kastilština. Galicijština (v originále *galego*) je specifická pro Galicii, zatímco kastilština je úředním jazykem pro celé Španělské království. Z tohoto důvodu a i z historického spojení galicijštiny s Galicijí se bude tato kapitola zaměřovat právě na tento jazyk. Galicijština se stala oficiálním úředním jazykem oblasti roku 1983 díky Jazykovému normalizačnímu zákonu. Tento program má za cíl obnovení, propagaci a zvýšení frekvence používání galicijského jazyka ve veřejné sféře, vzdělání, kultuře, podnikání a také v médiích.⁴⁵ Galicijština je nejvíce

⁴⁵ Galician, native language of Galicia [online]. Universidade de Santiago de Compostela [cit. 30.12.2020]. Dostupné z: https://www.usc.es/en/info_xeral/galego/galicia.html

používaná samozřejmě v oblasti Galicie, dále v sousedních regionech Leónu a Zamory, Asturie a Extremandury a emigrantských diasporách na území Evropy, Jižní Ameriky a USA.

6.1.1. Historické ukotvení jazyka

Galicijština patří do jazykové skupiny románských indoevropských jazyků. Její vznik je výsledkem vývoje latiny. Používala se již v Království Galicie, které se rozkládalo na území současné Galicie a severu Portugalska. Původně byl jeden jazyk *galaico-português*, který se oddělil po osamostatnění Portugalska. Z tohoto historického spojení pochází podobnost galicijštiny a portugalštiny. První písemné dokumenty psané v *galaico-português* pochází z 1. poloviny 13. století. Středověké galicijsko-portugalské písně patří mezi nejbohatší středověké dědictví Pyrenejského poloostrova. Tyto písně byly psány od konce 12. století do poloviny 14. století.⁴⁶ Po oddělení Portugalska od Království Galicie v roce 1143, začal proces normalizace portugalštiny. Galicijština se stala standardním jazykem administrativy. Bylo analyzováno 2 363 dokumentů z Ourense napsané mezi 10. a 16. stoletím. Z těchto dokumentů bylo 68 % napsáno v galicijštině, 27 % latině a pouze 5 % v kastilštině.⁴⁷

V 15. až 18. století galicijštinu velmi ovlivňovala kastilština, která byla používána především šlechtou, duchovenstvem, vzdělanou elitou a vyšší třídou. Centralizace vzdělání v 18. století měla za cíl prosadit kastilštinu jako jediný jazyk v Galicii v oblasti vzdělání. Galicijština byla tímto zatlačena do pozadí a předávala se převážně ústní formou. Toto období je označováno jako první *temné období* galicijského jazyka. Tento útlak zapříčinil vznik mnoha dialektů. Respondent Jorge žijící ve Vigu popisuje osobní zkušenost s rozdílem mezi galicijštinou, kterou ho učili rodiče v dětství, a galicijštinou, která se vyučuje na školách.

V 19. století se začaly snahy o standardizaci jazyka a došlo k literární a jazykové renesanci zvané *Rexurdimento*. V roce 1906 byla založena instituce Real Academia Galega za účelem vypracovat oficiální galicijský slovník a gramatická pravidla. Zároveň realizují

⁴⁶ Sombre as cantigas [online]. Galician – Portuguese medieval songs, ©2011-2012 [cit. 30.12.2020]. Dostupné z: <https://cantigas.fcsh.unl.pt/sobreascantigas.asp?ling=eng>

⁴⁷ GEMIE, Sharif. *A Concise History of Galicia*. Cardiff: University of Wales Press, 2006. 205 s. ISBN 9780708319895.

projekty na podporu jazyka a zakládají časopisy a noviny. Během Francovy diktatury v letech 1939 - 1975 byl tento jazyk vytlačen z veřejné sféry, vzdělání a medií. Schopnost galicijštiny přežít několik století podřízenosti kastilštině a skoro 40 let represí za Francovy diktatury z části přisuzuje Bernadette O'Rourke geografické izolaci Galicie v severozápadní oblasti Španělska. Méně atraktivní geografická poloha také odradila migrační vlny kastilsky mluvících obyvatel z Andalusie a dalších částí Španělska, které v jiných oblastech (např. Katalánska a Baskicka) výrazně formovaly sociolingvistickou krajinu. V roce 1978 byla v Ústavě Španělska uzákoněna právní reforma týkající se jazyků. Od té doby do současnosti probíhá proces obrození galicijského jazyka.^{48 49 50}

6.1.2. Statistika

Tato podkapitola vychází z dat zveřejněných Galicijským statistickým úřadem.⁵¹ Průzkum zabývající se životními podmínkami rodin, jehož součástí je studium jazyka, probíhal v letech 2003, 2008, 2013 a 2018. Bude zde představeno několik grafů, které zobrazují užití jazyka z pohledu věku, provincií i společenských situacích. Ve statistikách nejsou zahrnuty osoby mladší 5 let a osoby, které nepoužívají jazyk kvůli zdravotnímu postižení. Celkový počet dotazovaných v roce 2018 byl 2 567 997.

V roce 2018 uvedlo, že galicijštinu ovládá dobře 58 % a docela dobře 30 % respondentů. Nejvíce respondentů (63 %), kteří uvedli, že galicijštinu umí dobře, je ve věku 15 – 29 let. Pouze 19 % z nich používá pouze galicijštinu a 18 % ji používá více než

⁴⁸ RAMALLO, Fernando; REI-DOVAL, Gabriel. *The Standardization of Galician. Sociolinguistica*, Volume 29, č.1, 2015. DOI: 10.1515/soci-2015-0006

⁴⁹ COSTAS, Xosé – Henrique; PAREDES, Rita; EXPÓSITO – LOUREIRO, Andrea. *The Galician language in education in Spain, 2nd Edition*. Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning, 2016

⁵⁰ O'ROURKE, Bernadette. *The Galician Language in the Twenty-First Century*. In: MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A companion to Galician culture*. Woodbridge: Tamesis, 2014, s. 73 – 92. ISBN 9781855662773.

⁵¹ Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

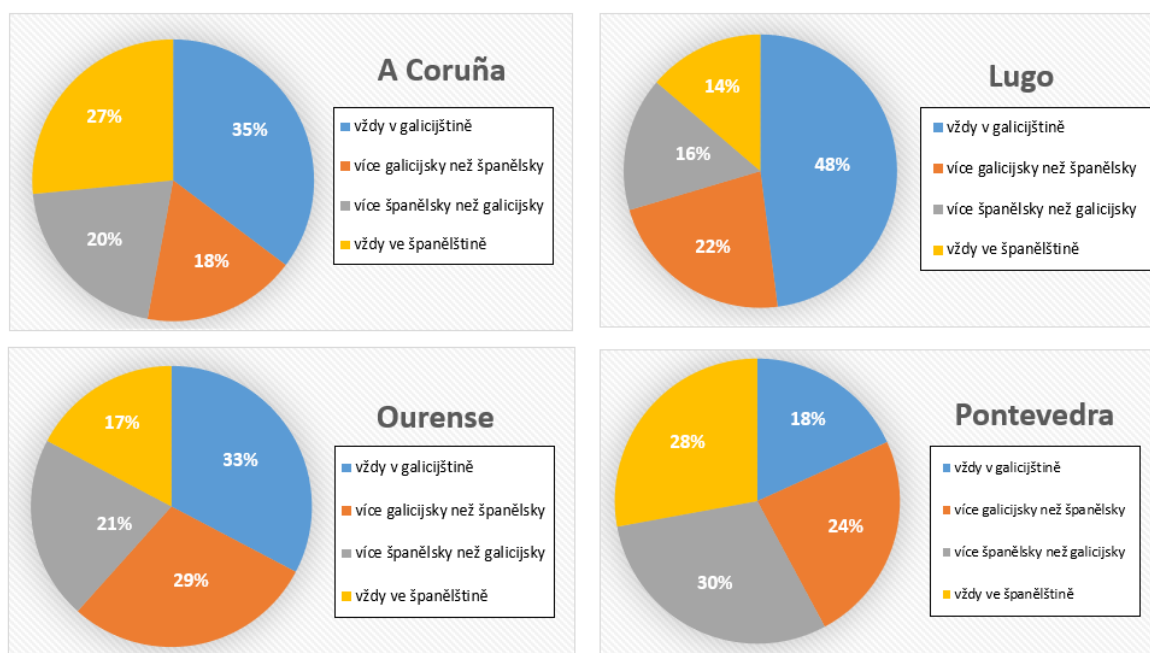
španělštinu. To je druhé nejmenší procento užití jazyka. Většina respondentů ve věku 65 a více let umí galicijsky dobře nebo docela dobře. Její používání v této kategorii je nejčastější i přes pokles o 4 % oproti roku 2013. V porovnání celkového použití galicijštiny s rokem 2013 klesla o 1,1 % kategorie vždy galicijsky, ale o 1,3 % stoupla více galicijsky než španělsky. Respondenti tedy oproti předchozímu průzkumu tyto jazyky více kombinují. I když pokles není nijak dramatickým, přesto se stále jedná o pokles v době, kdy je galicijština podporována a propagována. Tato data také potvrzují domněnku respondentů, že se galicijština používá ve stejné frekvenci jako před 5 lety. Tento názor podle výzkumu sdílí polovina dotazovaných. Zajímavé je, že respondenti, kteří mluví vždy galicijsky, používají tento jazyk ve psané formě pouze z 36 %.

Rok 2018	znalost jazyka			užití jazyka			
Věk	dobře	docela dobře	málo nebo vůbec	vždy v galicijštině	více galicijsky než španělsky	více španělsky než galicijsky	vždy ve španělštině
5-14 let	38,03%	38,07%	23,90%	14,27%	11,85%	29,75%	44,13%
15-29 let	63,01%	27,15%	9,84%	18,94%	18,45%	30,75%	31,86%
30-49 let	61,06%	26,73%	12,21%	23,66%	20,64%	28,25%	27,45%
50-64 let	56,22%	32,09%	11,69%	32,78%	25,35%	21,51%	20,36%
65 a více let	58,54%	32,62%	8,84%	48,48%	24,91%	12,96%	13,65%
Celkem	57,59%	30,46%	11,95%	30,57%	21,72%	23,32%	24,40%

Tabulka 7: Znalost a užití jazyka ve věkových kategoriích (data k roku 2018)⁵²; vlastní zpracování

⁵² Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

Z geografického pohledu nejvíce ze všech provincií používá pouze galicijštinu nebo více galicijštinu než španělštinu Lugo (70 % dotazovaných). Jedinou provincií, kde je více používána španělština nebo pouze španělština, je Pontevedra, a to konkrétně 58 %.

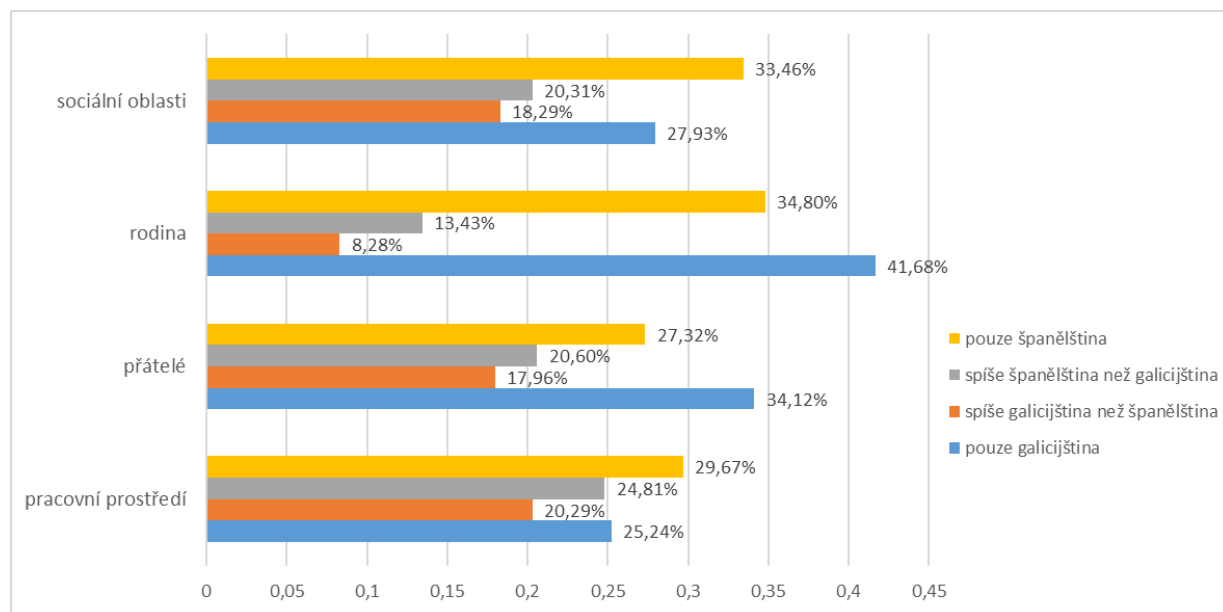

Graf 5: Použití jazyka v provinciích (data k roku 2018)⁵³; zpracování vlastní

V rodinném prostředí použití pouze galicijštiny také meziročně klesá, její použití je ale stále dominantní. Nejčastější cílová skupina jsou potomci, partneři a sourozenci. Zde se poměr pohybuje okolo 50 %. Z dat také vychází, že v rodinném prostředí se preferuje užití pouze jednoho jazyka, buďto pouze španělštiny nebo pouze galicijštiny. V porovnání s pracovním prostředím, kde je nejméně používána pouze galicijština (25 %), výrazně převyšuje rodinné prostředí se 47 %. Nejvíce se galicijština používá k interakci s kolegy, nejméně poté s nadřízeným. Toto porovnání naznačuje, že je galicijština stále považována za jazyk užívaný spíše mezi přáteli než ve formální komunikaci. Tuto teorii podporuje i volba užití pouze galicijštiny mezi přáteli 34 % respondentů. V ostatních sociálních oblastech jako jsou úřady, zdravotnická zařízení, obchody a banky je užití převážně vyrovnané.

⁵³ Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

V komunikaci s učiteli potomků je nejvíce užívána pouze španělština, a to v 39 %. Poměry používání jazyka v určitých oblastech jsou zachyceny na následujícím grafu č. 6.

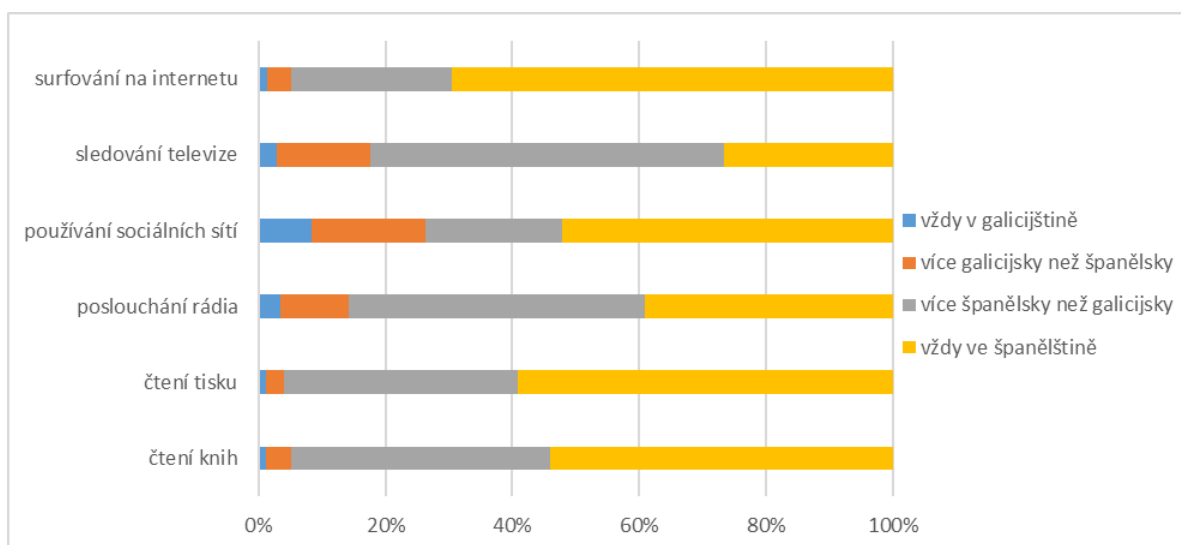

Graf 6: Užití jazyka na základě prostředí (data k roku 2018)⁵⁴; zpracování vlastní

Zvláštní a velmi důležitou oblastí použití jazyka jsou média. Jak ve své knize *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia* popisuje autorka, média jsou ideální nástroj, jak oslovit a vyprovokovat změnu u mladší generace. Výzkum se zaměřil na kategorie sledování televize, poslouchání rádia, čtení tisku, čtení knih, surfování na internetu a používání sociálních sítí. Ve všech oblastech dominuje preference španělštiny před galicijštinou. Nejvíce se v procentuální hodnotě galicijština využívá na sociálních sítích (pouze galicijština 8 % a více galicijsky než španělsky 18 %). V této oblasti nejsou bohužel k dispozici data k porovnání z předešlých let, jelikož byla tato kategorie v roce 2018 nově vytvořena. Tento ukazatel také podporuje teorii užití galicijštiny spíše v neformální komunikaci. Jediný významný nárůst je možný vidět v oblasti používání internetu, a to o 2 %. Největší pokles je ve sledování televize, a to o 2 %.⁵⁵

⁵⁴ Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

⁵⁵ Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 27.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

Graf 7: Použití jazyka v oblasti médií (data k roku 2018)⁵⁶; zpracování vlastní

kategorie	vždy v galicijštině	více galicijsky než španělsky	více španělsky než galicijsky	vždy ve španělštině
čtení knih	1,19%	3,95%	40,83%	54,03%
čtení tisku	1,06%	2,90%	36,94%	59,10%
poslouchání rádia	3,48%	10,78%	46,72%	39,02%
používání sociálních sítí	8,25%	18,03%	21,65%	52,07%
sledování televize	2,92%	14,73%	55,75%	26,60%
Surfování na internetu	1,29%	3,78%	25,46%	69,47%

Tabulka 8: Použití jazyka v oblasti médií (data k roku 2018)⁵⁷; zpracování vlastní

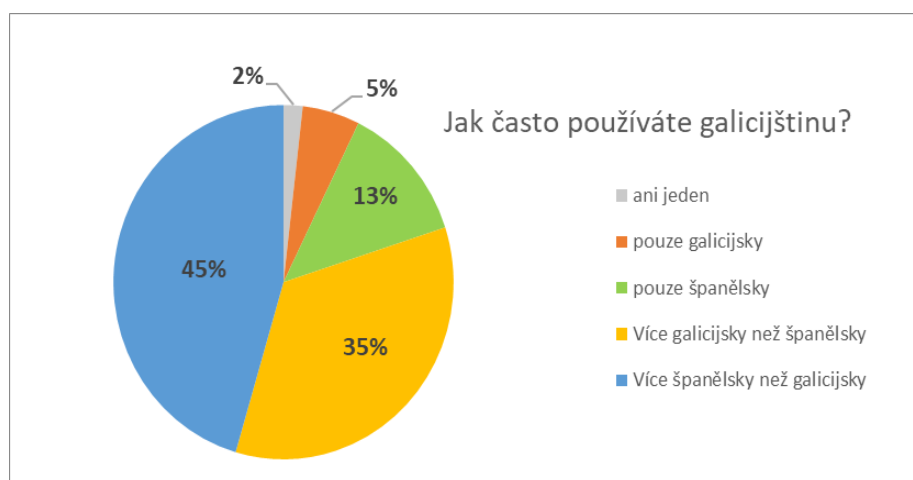
6.1.3. Postavení galicijštiny v 21. století a její revitalizace

Jak je možné vidět ze statistik, samotné uzákonění galicijštiny jako oficiálního jazyka k motivaci občanů k jejímu používání nestačí. Jak také potvrzují respondenti, za období Franca byla oblast Galicie velmi chudá a tento sociální status oblasti se značně přenesl

⁵⁶ Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

⁵⁷ Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

i na vnímání jazyka. „Víte, když tady byl Franco, nemohli jsme rozhodovat o tom, kam se budou finance investovat. S autonomií se to změnilo. Sice nerozhodujeme o množství, ale rozhodujeme, co budeme podporovat. Právě během Francovi diktatury byla Galicie extrémně chudá a tato představa občas přetrvává i dodnes. A galicijština je tak vnímána také.- jako jazyk chudých.“ (Miguel z Santiaga de Compostela) Respondenti také popisují zkušenosti, že se jim posmívali kvůli galicijskému přízvuku. „Nemám rád Madrid, jelikož tam zesměšňují můj přízvuk“ (Iago z A Coruña). V dotazníku se vyjádřilo 32 % respondentů, že se setkali s negativní reakcí při používání galicijštiny nebo ve spojení s jejich přízvukem. „Když odjízďím z Galicie... komentáře jako tady přichází galicijský vidlák.“ Zároveň také uvádí, že se s negativními reakcemi setkávají přímo v Galicii nebo ve Španělsku, situace mimo Španělsko nikdo nezmínil. Pokud se má galicijština udržet, je potřeba zaměřit se především na mladší generaci, kde používání galicijštiny není tak obvyklé jako u skupiny mluvčích starších 50 let. Zároveň je také potřeba, aby užívání jazyka přinášelo výhody svým mluvčím. V dotazníku se 89 % respondentů vyjádřilo, že přidanou hodnotu užití jazyka vidí v udržení kultury a tradice Galicijců, a 50 % ve vřelejší a plynulejší komunikaci v rodině a obecně i v Galicii. Respondenti také navíc upozorňují na výhodu, kterou přináší blízkost portugalštiny a galicijštiny a tím snazší komunikace se sousedním Portugalskem nebo zeměmi, kde je portugalština úředním jazykem. Zároveň ale méně než 13 % souhlasí, že jim užití galicijštiny přináší lepší pozici na trhu práce nebo lepší příležitosti ve vzdělání. Zajímavé je, že pouze 35 % respondentů, kteří v dotazníku označili, že je pro ně galicijština velmi důležitá, ji používají více než kastilštinu.

Graf 8: Užití galicijštiny respondenty, kteří ji považují za velmi důležitou v galicijské kultuře; zdroj vlastní

6.1.3.1. Školství

Výuka v galicijštině na školách je důležitá, jelikož se tím její užívání rozšíří o další oblast a také se zvedne její sociální status při psaní odborných textů v galicijštině: „*Přál bych si, aby se galicijština více používala a aby se ve školách více vyučovalo bohatství tohoto jazyka.*“ (respondent z dotazníku). V roce 2005 byla schválena vyhláška upravující užití galicijštiny v oblasti školství. Určuje, že je nutné minimálně 50 % předmětů vyučovat v galicijštině. Dále také vytvořili galicijské předškolní *Galescolas* (předškolní výuku) a 40 veřejných vzdělávacích center s výukou pouze v galicijštině. Respondenti, kteří studovali před rokem 2005, potvrzují, že výuka v galicijštině probíhala jen málo nebo vůbec. V roce 2009 nově zvolená vláda bohužel jednojazyčnou výuku zrušila, předškolní výuka z většiny míst zmizela a galicijština byla v technických a vědeckých předmětech zakázána. Zásadním problémem bylo snížení rozpočtu na celkovou propagaci galicijštiny z 20 milionu eur (2010) na 6,5 milionu (2013). Tím pádem se rozpočet vyčleněný speciálně na galicijštinu ve školství snížil z 800 tisíc euro (2010) na 43 tisíc euro (2015). I když v teorii by mělo být užití galicijštiny při výuce stejné jak na soukromých tak i státních školách, praxe je jiná. Na soukromých školách je dodržování těchto pravidel velmi nepravidelné a v soukromých předškolních výukách úplně chybí.

V roce 2010 přijala galicijská vláda Vyhlášku o mnohojazyčnosti. Zde je určeno, že výuka v regionálním jazyce musí probíhat ve stejném poměru jako výuka v kastilštině (je možné také vyučovat v angličtině). Zároveň na základní škole předměty přírodních, sociálních a kulturních oborů (jako např. biologie, geografie, fyzika a historie) musí být v galicijštině, matematika v kastilštině. V navazujícím vzdělání je v kastilštině vyučována technologie, fyzika, matematika a chemie, zatímco v galicijštině sociální studie, geografie, historie, přírodní vědy, biologie a geologie. I když toto rozdělení může být poměrově vyvážené, vytváří to jiný závažný problém, a to vynechání předmětů zahrnující technologii, což je v rozporu s Obecným plánem normalizace galicijského jazyka. „... *jazykům, které si nevyvinou základní jazyk pro technologické nástroje, bude chybět lod' modernity...*“ (Galicijská vláda, 2006, p. 122). Jazyk se bude těžko rozvíjet a konkurovat kastilštině, pokud mu bude chybět běžná slovní zásoba a obraty používané v technologických oborech.

I přesto že galicijská vláda potvrzuje, že zhruba 50 % předškolního a školního vzdělání je poskytováno v galicijštině, asociace redaktorů potvrzuje, že pouze 15 % učebnic

a učebních materiálů je psáno v galicijštině. I když samotné školství nezvládne zachránit obnovu a udržení galicijštiny, je to velmi podstatnou složkou v zabránění nahrazování galicijštiny kastilštinou. Galicijská vláda svůj úkol o dostatečném zařazení galicijštiny do školství považuje za splněný. S tím se autoři článku *Galicijština: Galicijský jazyk ve vzdělávání ve Španělsku, 2. vydání. regionální dokumentace* neztotožňují a jejich tvrzení podporují i statistiky používání jazyka, kde galicijština neustále klesá.⁵⁸

6.1.3.2. Média

Další oblastí, která se může efektivně zaměřit na mladší generace, jsou média. „Jednou z nejlepších cest, jak spojit mladší členy komunity a vyprovokovat změnu v jejich postoji nebo chování, je skrze média.“⁵⁹ Už od roku 1985 vysílá v Galicii televizní stanice *Televisión de Galicia* se sídlem v Santiagu de Compostela. Nejprve vysílala pár hodin týdně, aktuálně vysílá nepřetržitě a na celém území Galicie. To, čím je ale tato stanice podstatná, je fakt, že veškerý obsah je v galicijštině. Buď je obsah již primárně vytvořen v tomto jazyce nebo se překládá. Jedinou výjimkou jsou reklamy, které zůstávají převážně v kastilštině. Až 70 % vysílaného obsahu je vlastní produkce. Mimo primární cíl poskytování zábavy divákům, je také posláním propagace galicijského jazyka a kultury. Na důležitou část vysílacího programu upozorňuje autorka v díle *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia* a to v odpoledních hodinách, který je primárně zaměřen na nejmladší diváky. Tuto stanici zaštiťuje společnost CRTVG, která založila také rádiovou stanici *Radio Galega*.⁶⁰ Do roku 1994 nebyla v oblasti žádná tištěná média psaná čistě v galicijštině. To se změnilo se začátkem vydávání novin *O Correo Galego*, které poté v roce 2003 nahradily *Galician Hoxe*. Denně se prodá 4 tisíce až 10 tisíc výtisků. Tento prodej

⁵⁸ COSTAS, Xosé – Henrique; PAREDES, Rita; EXPÓSITO – LOUREIRO, Andrea. *The Galician language in education in Spain, 2nd Edition*. Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning, 2016.

⁵⁹ BESWICK, Jaine E. *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia*. Bristol: Channel View Publications, 2007, s. 335, ISBN 9781853599804.

⁶⁰ Televisión de Galicia [online]. CRTVG, ©2020 [cit. 26.06.2020]. Dostupné z: <http://www.crtvg.es/tvg>

ale několikanásobně převyšuje *La Voz De Galicia* psaná v kastilštině s 500 tisíci prodanými výtisky.⁶¹

Obrázek 15: Logo společnosti CRTVG⁶²

6.1.3.3. Día das Letras Galegas

V roce 1963 byl založen galicijskou akademií svátek *Día das Letras Galegas* (v překladu: Den galicijské literatury). Každý ročník je věnován vybrané osobě, která přispěla galicijské literatuře. Den galicijské literatury připadá na 17. května na počest vydání prvního výtisku *Cantares Gallegos* od významné galicijské autorky *Rosalía de Castro*. Vydání tohoto výtisku bylo v roce 1863, do kterého se také datuje začátek galicijské kulturní renesance *Rexudimento*.⁶³

6.1.3.4. Lingua rodada

Jako příklad aktuálních aktivit je možné uvést projekt *Lingua rodada*. Tento projekt byl spuštěn začátkem roku 2020 a je zaštitěn generálním sekretariátem pro jazykovou politiku Ministerstva kultury a cestovního ruchu. Jeho cílová skupina je mladší generace a jeho cílem je podpora využívání a pozitivního náhledu na galicijštinu. Jako prostředí realizace tohoto projektu byl vybrán internet, informační a komunikační technologie, sociální sítě a audiovizuální prostředky, které jsou cílové mladé generaci velmi blízké. Projektu se mohou účastnit studenti ve věku 12 až 17 let, kteří vytváří video-příběhy na tematiku

⁶¹ BESWICK, Jaine E. *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia*. Bristol: Channel View Publications, 2007, s. 335, ISBN 9781853599804.

⁶² CRTVG [online]. Logopedia [cit. 26.06.2020]. Dostupné z: <https://logos.fandom.com/wiki/CRTVG>

⁶³ Día das Letras Galegas [online]. AltaLingua [cit. 01.12.2020]. Dostupné z: <https://altalingua.es/dia-das-letras-galegas/>

galicijské historie, obyvatel, zvyků, dědictví a podobných oblastí. Tento projekt byl zároveň vytvořen jako pocta Chano Piñeirovi, průkopníkovi galicijského kina, k 25. výročí jeho smrti. Podle jeho slov „*Natáčení filmů v Galicii je možné a natáčení filmů v galicijštině je nutné.*“⁶⁴

6.1.3.5. New Speakers

Ve svém článku *Galicijština ve dvacátém prvním století*, kterým autorka Bernadette O'Rourke přispěla do knihy *A companion to Galician culture*, je popisováno aktuální postavení jazyka a jeho vyhlídky do budoucna. Největší a nejstabilnější základna mluvčích galicijštiny se nachází na venkově, kterou může ale otřást pravděpodobný začátek urbanizace, který je možný pozorovat v posledních letech. Zásadním krokem je zaměření se na městskou mládež jakožto cílovou skupinu, která uvádí galicijštinu jako druhý jazyk. Dokonce aktivace této nové skupiny mluvčích může v budoucnosti rozhodnout, zda jazyk přežije. Tito tzv. „*new speakers*“ mohou pomoci zahájit mezigenerační proces přenosu jazyka v domácnostech. Velký rozdíl mezi *new speakers* a původními mluvčími je v motivaci k používání galicijštiny. V minulosti byla galicijština používána z nutnosti. U *new speakers* je tato motivace spojená s rozhodnutím stát se galicijskými mluvčími. Právě začátek používání galicijštiny ve městech pomáhá odstraňovat spojení galicijštiny pouze s odkazy na venkov, chudobu a zaostalost. Tento proces potvrzuje i dvaadvacetiletá studentka vysoké školy ze Santiaga de Compostela, která popisuje, že se sama rozhodla učit a primárně používat galicijštinu. Její hlavní motivace je přesvědčení, že používáním jazyka podporuje Galicii jako takovou a její kulturní dědictví. Zároveň věří, že tím může vyprovokovat zájem o historii, kulturu a tradici u ostatních Galicijců, který je podle jejích slov nedostatečný.⁶⁵

Galicijština má dlouhou historii používání, byla ale bohužel zatlačena do pozadí během temných období Galicie. Byla označena jazykem chudých, kvůli ekonomické situaci Galicie, a kastilština jazykem vzdělaných. I když to dnes již není pravda, respondenti neustále

⁶⁴ Programa Lingua rodada [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 01.12.2020]. Dostupné z:

<https://www.edu.xunta.gal/portal/es/node/30011>

⁶⁵ O'ROURKE, Bernadette. *The Galician Language in the Twenty-First Century*. In: MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A companion to Galician culture*. Woodbridge: Tamesis, 2014, s. 73 – 92. ISBN 9781855662773.

cítí rozdíl mezi sociálním postavením kastilštiny a galicijštiny a setkávají se i s posměšky kvůli přízvuku. Tuto diglosii potvrzují i data ze statistického úřadu o používání jazyka. Důležitý krok k zastavení nahrazování galicijštiny kastilštinou je ve školství. Výuka by měla být vedena minimálně rovnocenně nebo převážně v galicijštině. To se kvůli nedostačené podpoře vlády neděje. Naději na záchranu jazyka představuje skupina New speakers. I tak je budoucnost jazyka nejistá, kvůli neustále se snižujícímu počtu mluvčích, velké základně mluvčích v nejstarší generaci a urbanizaci.

6.2. Náboženství

Nejrozšířenějším náboženstvím v Galicii je křesťanství, konkrétně katolická církev, a to 77,7 %, z toho 32,1 % je praktikujících a 45,6 % nepraktikujících katolíků. K jinému náboženství se hlásí 1,2 %, 5,4 % jsou agnostici, 9,2 % ateisti, 4,8 % nevěřící (průzkum v roce 2019).⁶⁶ Nejpočetnějšími náboženskými menšinami jsou svědkové Jehovovi (v jejich počtu je možné pozorovat velký růst), avantgarda a muslimové. Profesor sociologie Antonio Izquierdo zmiňuje další náboženské skupiny jako adventisté, mormoni, pravoslavní, luteráni, židé, buddhisté.⁶⁷

Křesťanství je nejrozšířenějším náboženstvím v Evropě a zároveň je společným kulturním evropským znakem. To je dáno historickým vývojem, kdy v roce 313 Ediktem milánským císař Konstantin Veliký legalizoval a dal možnost svobodného šíření křesťanství. V 5. století vznikla na území Galicie diecéze, v roce 1095 se Santiago de Compostela stalo biskupským sídlem a roku 1120 bylo povýšeno na arcibiskupství. Dále jsou na území čtyři sufragánní diecéze, a to Lugo, Ourense, Mondoñedo-Ferrol, Tui-Vigo.⁶⁸ Současným

⁶⁶ Macrobaómetro de octubre 2019. Prelectoral elecciones generales [online]. Centro de Investigaciones Sociológicas, 2019 [cit. 01.12.2020]. Dostupné z: <https://www.abc.es/gestordocumental/uploads/nacional/cis-preelectoral.pdf>

⁶⁷ La religiones minoritarias presentes en Galicia [online]. Faro de Vigo, 2015 [cit. 26.06.2020]. Dostupné z: <https://www.farodevigo.es/sociedad/2015/03/01/religion-minoritarias-presentes-galicia-16981275.html>

⁶⁸ Archdiocese of Santiago de Compostela [online]. The Hierarchy of the Catholic Church [cit. 26.06.2020]. Dostupné z: <http://www.catholic-hierarchy.org/diocese/dscom.html>

arcibiskupem je od roku 1996 Julián Barrio Barrion. Respondenti se shodují, že drtivá většina bohoslužeb je vedená v kastilštině, bohoslužba v galicijštině je pouze vzácnou výjimkou.

Obrázek 16: Arcibiskup Julián Barrio Barrion⁶⁹

6.2.1. Apoštol Jakub Větší a Camino de Santiago

Pravděpodobně nejdůležitější událostí, která určila směr katolické církve v Santiagu de Compostela a potažmo i v celé Galicii, bylo nalezení ostatků apoštola Jakuba Většího poblíž Compostely v 9. století. Roku 1075 byla započata stavba katedrály Santiago de Compostela a po jejím dokončení v roce 1211 vysvěcena. Tato katedrála, konkrétně hrobka apoštola Jakuba Většího, se stala cílovým místem Svatojakubské poutě (v originálním znění *Camino de Santiago*) a již od středověku se Santiago de Compostela zařadilo po bok Říma a Jeruzaléma jako nejdůležitější místo západního křesťanství. Právě v 9. - 10. století vznikla poutní cesta směřující k hrobu apoštola. Apoštol Jakub Větší, jehož jméno je v kastilštině Santiago (odtud také pochází pojmenování poutě a města), je patronem Galicie a poutníků.⁷⁰

71

⁶⁹ El Arzobispo de Santiago de Compostela [online]. Archidiócesis de Santiago de Compostela [cit. 20.12.2020]. Dostupné z: <https://archicompostela.es/el-arzobispo-de-santiago-de-compostela/>

⁷⁰ GIULIANO, Amy. *Saint James, Patron of Pilgrims*. [online] Catholic Education Resource Center, © 2019 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://www.catholiceducation.org/en/culture/art/saint-james-patron-of-pilgrims.html>

⁷¹ Santiago de Compostela, Galicia [online]. Galicia Guide, © 2005 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <http://www.galiciaguide.com/Santiago-index.html>

Ne vždy byl ale apoštol Svatý Jakub pouze významnou biblickou postavou. V minulosti byl také využíván jako symbol v boji s muslimy. Na konci 8. století napsal mnich Beato de Liébana hymnus *O Dei Verbum*. V tomto díle popisuje Španělsko, které navštíví Apoštol Svatý Jakub a v tu chvíli bude poloostrov vyčištěn od muslimů. Apoštol byl dokonce vyobrazován s mečem v ruce a stojící na ostatcích mrtvých muslimů. Stal se znakem procesu *Reconquista* neboli vyhnání Maurů (muslimů) z Pyrenejského poloostrova, který byl završen roku 1492. To je velký obrat v interpretaci od náboženské postavy k prostředku propagace nového španělského státu symbolu eliminace Maurů. Toto vyobrazení se nazývalo *Santiago Matamoros*. Žoldáci, kteří bojovali za Španělsko v Itálii v roce 1500, měli vojenský pokřik „*Santiago y cierra España*“, odkazující právě na apoštola. V roce 2003 se Španělsko připojilo k USA v invazi do Iráku. Hlídkovali ve městě al-Najaf, což je jedno z nejposvátnějších měst šíitského islámu. Španělské vojsko mělo na oděvu nášivky s motivem svatého Jakuba Matamora, což vzhledem k historii tohoto symbolu, je jeden z nejurážlivějších znaků pro šíitské obyvatelstvo.^{72 73}

Zprvu byly k doložení dokončení poutě používány odznaky ve tvaru lastury. Tyto odznaky se daly ale lehce zfalšovat a prodávaly se přímo u vstupu do města. To donutilo samotného papeže nařídít exkomunikaci proti padělatelům. Ve 13. století bylo zavedeno tzv. *cartas probatorias*, což bylo osvědčení o dokončení cesty. V dnešní době se vydává certifikát *Compostela*. V 16. století byla založena nemocnice, kde po získání certifikátu o dokončení poutní cesty měli poutníci možnost dostat zadarmo ubytování po dobu tří dnů. Od roku 1954 se zde nachází luxusní hotel, který sice již neposkytuje ubytování zadarmo, ale prvním poutníkům každého dne nabízí zdarma jídlo.

Velkou krizi pro pouť přinesl rozvoj motorových vozidel a popularizace cestovního ruchu. Certifikát *Compostela* je tedy vydáván pouze těm poutníkům, kteří k hrobu apoštola přichází z náboženských a duchovních důvodů (nebo alespoň z motivu hledání) a absolvovali

⁷² GEMIE, Sharif. *A Concise History of Galicia*. Cardiff: University of Wales Press, 2006. 205 s. ISBN 9780708319895

⁷³ HIRSCHKIND, Charles. *The Contemporary Afterlife of Moorish Spain*. In: GÖLE, Nilüfer. *Islam and Public Controversy in Europe*. London: Routledge, 2013, s. 227-240. ISBN 9781315589930. DOI: 10.4324/9781315589930

posledních 100 km pěšky či na koni nebo 200 km na kole. Důkaz o absolvování cesty se dokládá v knížce s názvem *Credencial del peregrino*. Do této knížky jsou průběžně zaznamenávány razítka, které lze získat v kostelích, kláštorech, katedrálách, poutnických ubytování *Albergue*, případně restauracích a radnicích.⁷⁴

Obrázek 17: Razítka v *Credencial del peregrino*; zdroj vlastní

Ačkoliv cílové místo, a to hrob apoštola Jakuba Většího, je dané, cest existuje více. Historicky je nejznámější a nejvíce využívaná *Camino Frances* neboli francouzská cesta. Postupně si ale oblibu získaly i *Camino Portugues* a *Portuguese Coastal Camino*. Existují ovšem i další možné cesty.⁷⁵

⁷⁴ The Compostela [online]. Oficina de acogida al peregrino [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://oficinadelperegrino.com/en/>

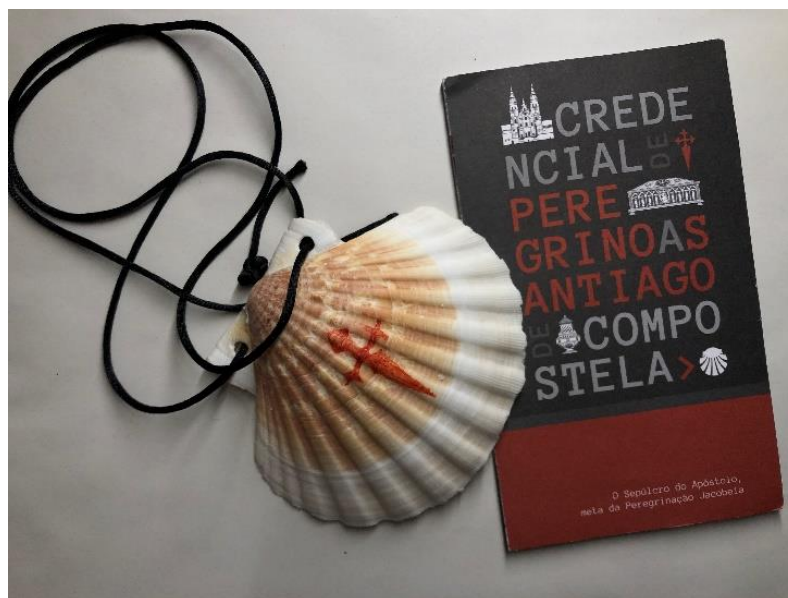
⁷⁵ Camino de Santiago routes [online]. CaminoWays.com, © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://caminoways.com/camino-de-santiago-routes>

Obrázek 18: Cesty Camino de Santiago⁷⁶

I přesto, že pout' začíná na různých místech a státech, má *Camino de Santiago* společné symboly. Nejstarším symbolem je lastura hřebenatky. Tyto mušle se hojně nachází na pobřeží Galicie. Právě touto mušlí se ve středověku identifikovali poutníci a získali ubytování nebo jídlo zadarmo. Díky jejich tvaru se také využívaly jako nádoby na vodu či jídlo. I přesto, že toto praktické využití v dnešní době není potřeba a nevyužívají se k identifikaci poutníků, je symbol mušle neoddělitelně spojen s poutní cestou. Poutníci si mušli přivazují na batohy, je vyobrazována na sochách a křížích, v kostelech a na suvenýrech. Tímto symbolem se mimo jiné také značí cesta. Velmi často je na mušli nakreslený kříž. Tento kříž byl znakem galicijsko-španělského vojenského řádu svatého Jakuba ve 12. století. Dalším symbolem je již zmiňovaný „poutnický pas“ *Credencial del peregrino* a certifikát *Compostela*.

⁷⁶ Camino de Santiago routes [online]. CaminoWays.com, © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://caminoways.com/camino-de-santiago-routes>

Obrázek 19: Mušle hřebenatky s křížem a Credencial del peregrino; zdroj vlastní

Trasa poutě je značená nejčastěji žlutými šípkami, dlaždicemi se znakem mušle anebo kamennými patníky s mušlí na dlaždici a štítkem s uvedenou vzdáleností ke katedrále v Santiagu. Značení je na nejfrekventovanějších cestách průběžně udržováno. Podél starších cest jsou vystavěny kamenné kříže, které mají chránit poutníky před zlými duchy.⁷⁷

Obrázek 20: Patník se šípkou ve městě Arcade; zdroj vlastní

⁷⁷ Special symbols of the Camino de Santiago de Compostela [online]. Portugal Green walks © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://www.portugalgreenwalks.com/blog/special-symbols-camino-de-santiago-de-compostela/>

Obrázek 21: Patník na hranici Španělska a Portugalska ve městě Tui; zdroj vlastní

Z osobní zkušenosti autorky práce, která absolvovala portugalskou cestu Svatojakubské poutě, spojuje celou pout' velmi vřelá atmosféra. Kolemjdoucí nebo obyvatelé, kteří potkávají poutníka a poutníci navzájem, se velmi často zdraví a přejí bezpečnou cestu. Toto je možné nejčastěji vidět na vesnicích a menších městech. Tradiční pozdrav se liší na základě toho, v jaké zemi se poutník nachází. Příkladem může být španělské vyjádření „*Buen Camino*“, což v překladu znamená dobrou či šťastnou cestu (jak ve fyzické podobě, tak přeneseně i duchovní).

V roce 2019 pout' absolvovalo a dokončilo 347 578 registrovaných poutníků dle dat Kanceláře poutníků v Santiagu de Compostela (v originále: *Oficina del Peregrino de Santiago de Compostela*). Z toho 94 % šlo pěšky.⁷⁸ V roce 1993 zařadilo UNESCO do seznamu světového dědictví nejprve *Camino Francés* a později seznam rozšířilo o další cesty

⁷⁸ Statistics [online]. Cathedral of Santiago, © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://oficinadelperegrino.com/en/statistics/>

zahrnující některé potřeby poutníků jako katedrály, kostely, hotely a další.⁷⁹ Důležitým ukazatelem je motiv poutníků, který je vedl k absolvování poutě, který je zachycen na následujícím grafu č. 9.⁸⁰

Graf 9: Motiv absolvování Svatojakubské poutě⁸¹; zpracování vlastní

Již v období středověku začala pouť získávat prvky typické pro turistickou atrakci. Motivace poutníků byla sice čistě náboženská a duchovní, podél cesty se ale začaly stavět ubytování pro poutníky a objevovat obchodníci, kteří využívali frekventovanosti cesty. Konkrétní náboženský důvod k absolvování poutě je sledování cesty apoštola Jakuba Většího nebo např. *Jubileum* (plná shovívavost). *Jubileum* je dle náboženské nauky úplné prominutí všech dočasných trestů. Jedna z možností, jak získat *Jubileum*, obsahuje společně s dalšími kroky návštěvu katedrály v Santiagu.⁸² V posledních letech se objevují i jiné důvody, proč absolvovat pouť, jako je duchovní shledání, únik ze stereotypu moderní doby, znovupropojení

⁷⁹ Routes of Santiago de Compostela: Camino Francés and Routes of Northern Spain [online]. UNESCO World Heritage Centre [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/669>

⁸⁰ Statistics [online]. Cathedral of Santiago, © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://oficinadelperegrino.com/en/statistics/>

⁸¹ Statistics [online]. Cathedral of Santiago, © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://oficinadelperegrino.com/en/statistics/>

⁸² Plenary Indulgence [online]. Cathedral of Santiago, © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://oficinadelperegrino.com/en/pilgrimage/plenary-indulgence/>

se s přírodou, motivace fyzické aktivity a další. Z dotazníku vychází, že nejčastější motivace Galicijců k absolvování poutě je kategorie turistiky a rekreace, náboženské důvody a touha po zážitku nebo nové zkušenosti: „*Žít jinou životní zkušenost, spojení s přírodou a s lidmi, kteří mě doprovázeli*“. Respondenti také popisují, že pout' byla součástí jejich školních nebo rodinných aktivit: „*Dvakrát: Nejprve aktivita na střední škole, pak o několik let později touha po vyčištění hlavy a fyzické aktivitě*“.

V článku *Who Is Interested in Developing the Way of Saint James? The Pilgrimage from Faith to Tourism* autoři poukazují na ztrátu původního významu poutě. Z prostředku vyjádření víry se stal prostor dědictví. Náboženská víra byla sice zachována, ale náboženská turistika v pravém slova smyslu ztratila důležitost. „*Jinými slovy, pluralita motivací a postojů, kultur a náboženství, která identifikuje dnešní poutníky, není limitem ale spíše rysem pouti.*“ Změnila se tedy podstata pouti z projevu ryze náboženské víry na projev kulturního dědictví, které také zvyšuje přitažlivost daného území - Galicie. Velmi lákavým faktorem je právě přátelské a vítající prostředí, které bylo vždy zvyklé přijímat velké množství poutníků. Zájem na Svatojakubské pouti má v současné době nejen náboženské odvětví, ale také světská, soukromá i veřejná sféra. Ze Svatojakubské pouti se stal charakteristický znak celé Galicie. Díky tomuto zájmu se bude prostředí pouti v budoucnu neustále měnit. Je potřeba důkladně sledovat motivy poutníků a reagovat na ně. Právě ústup čistě náboženského odvětví a koexistence motivů k absolvování Svatojakubské pouti, které jsou také poznamenány turistickým ruchem a kulturou, má za následek znovuzrození a současný úspěch a rozmach popularity *Camina de Santiago*.^{83 84}

6.3. Hudba a tanec

Na první pohled nejvýraznější rozdíl mezi Galicijci a obyvateli ostatních částí Španělska je v hudbě. Oproti typické španělské hudbě je galicijská folklorová hudba silně

⁸³ MOSCARELLI, Rossella; LOPEZ, Lucrezia; GONZÁLEZ, Rubén Camilo Lois. *Who Is Interested in Developing the Way of Saint James? The Pilgrimage from Faith to Tourism*. Religions, Volume 11, Issue 24, 2020. DOI: 10.3390/rel11010024

⁸⁴ BELHASSEN, Yaniv. *Sacred mobilities: journeys of belief and belonging*. Journal of Tourism and Cultural Change, Volume 15, Issue 4, 2017. DOI: 10.1080/14766825.2015.1131952

ovlivněna keltskými kořeny. První kulturní prvky se objevují již v době železné v *Castros*. Mnohé tradice nepřežily během římské nadvlády. Jednou z tradic, která se udržela, jsou právě hudební projevy a nástroje.

Jedním z nejstarších hudebních nástrojů jsou dudy, o kterých je možné najít zmínky již ve Starém zákoně a historické odkazy v keltských zemích z období středověku. A právě galicijské dudy neboli *gaita galega* jsou charakteristickým znakem galicijské hudby. Galicie byla již v raném středověku nejdůležitějším centrem dud Evropy a díky Svatojakubské pouti se vliv tohoto hudebního nástroje rozšířil i do mnoha dalších zemí. Od 18. století se *gaita* změnila z hudebního nástroje doprovázejícího rituální tance na nástroj spojený s tanci světskými. Galicijské dudy byly během období *Rexurdimento* využívány společně s galicijskou vlajkou jako symbol kulturního obrození.⁸⁵ Společně s rozvojem diskuze o odlišné galicijské identitě a regionalistického politického hnutí se začaly dudy považovat, jak je označil spisovatel Xelís de Toro, za „pravý výraz galicijské duše“. Po udělení autonomie v roce 1981 zaznamenala hra na dudy velký nárůst popularity. Dalšími tradičními nástroji jsou například *zanfona*, *citola*, *dulcimer bouzoukis*, *bodhráns* a *castaños*.⁸⁶

Obrázek 22: Dudák na festivalu keltské hudby⁸⁷

⁸⁵ FOXO Xosé Lois. *The Celtic Legacy of the Gaita in Galician Music*. e-Keltoi: Journal of Interdisciplinary Celtic Studies, Volume 6, Issue 18, 2007.

⁸⁶ MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A companion to Galician culture*. Woodbridge: Tamesis, 2014, s. 73 – 92. ISBN 9781855662773

⁸⁷ Galería xulio vilarino [online]. Festival Ortigueira [cit. 18.01.2021]. Dostupné z: <https://festivaldeortigueira.com/gl/galeria/145>

Velmi dlouho byl za hlavní projev galicijské identity považován jazyk, tento přístup se ale změnil v období 1960 - 1990, kdy se hra na dudy stala součástí základu definice tradice a identity. Během tohoto období došlo k předefinování tradiční galicijské hudby, což této kulturní složce umožnilo zůstat silným a přímým spojením s minulostí a zároveň budoucností. Stala se tak klíčovou složkou kulturního vyjádření moderní galicijské identity. Po Francově smrti se začala stará folklorní hudba začleňovat do hudby moderní. Začaly se zakládat školy tradiční hudby a tance a workshopy tradičních nástrojů. Známa a uznávaná osoba v tohoto oboru je Xabier Garrote Cobelo. Tento učitel hry na dudy založil v roce 1975 dudáckou školu Escola de Gaitas de Ortigueira.⁸⁸ Z činnosti této školy poté vznikl festival keltské hudby Ortigueira Festival, který získává neustále více příznivců a to i mezinárodně. V posledních letech ho navštívilo více než 100 tisíc účastníků. Z university ve Vigu poté vyšla nová generace galicijských folklorních hudebníků. Pravděpodobně nejdůležitější hudební skupinou během znovuoživení tradiční folklorní galicijské hudby byla *Milladoiro*.^{89 90} V dnešní době je folklorní hudba nejvíce hrána dle odpovědí respondentů v dotazníku na festivalech, oslavách, večírcích a poutí. Respondenti také upozorňují na televizní program *Luar*, vysílaný televizní stanicí TVG. Tento pořad je živě vysílán každý týden, kde mimo moderní hudbu má svůj prostor i hudební tradice.⁹¹ Na festivalech, kde se hraje folklorní hudba, je často spojená s folklorním oblečením a tancem *muñeira*. Není jisté, kdy tento rytmický a rychlý tanec vznikl. Existuje mnoho příběhů, ale první záznamy jsou až z 18. století, kdy muži a ženy pracující na polích trávil svůj volný čas

⁸⁸ De onde vimos. [online] Escola de gaitas de ortiguera [cit. 18.01.2021]. Dostupné z:

<http://www.escoladegaitas.com/escola.php#menu>

⁸⁹ MENDELSON, Jordana. *Review of Constructing Identity in Contemporary Spain: Theoretical Debates and Cultural Practice, and: Mujer, modernismo y vanguardia en Espana (1898-1931)*. Modernism/modernity, Volume 11, Issue 3, 2004. DOI: 10.1353/mod.2004.0064

⁹⁰ COLMEIRO, J. *Bagpipes, Bouzoukis and Bodhráns: The Reinvention of Galician Folk Music*. 2014 In MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A Companion to Galician Culture*, Boydell & Brewer, 2014, ISBN 9781782043768.

⁹¹ Luar [online]. Televisión de Galicia [cit. 02.03.2021]. Dostupné z:

<https://www.crtvg.es/tvg/programas/luar>

právě tímto tancem. *Muñeira* je velmi tradiční v A Coruñe, kde se nachází jeden z nejznámějších *muñeira* barů A Repichoca.⁹²

Jak také zdůrazňuje respondent Miguel Duraw ze Santiaga de Compostela, hudba (převážně ta instrumentální) a nástroje jsou v případě galicijské kultury velmi důležitou složkou. Je to způsob sebevyjádření, vyjádření kolektivní galicijské identity, zdůraznění odlišnosti od zbytku Španělska a propojení s kulturním dědictvím. Bez propojení tradiční hudby s moderními směry by však tuto váhu pravděpodobně nezískala. Díky této hybridizaci má folklorní hudba širší publikum a více aktivních skladatelů a hudebníků a tím pádem větší dosah a širší vliv.

6.4. Mýty a zvyky

Předkřesťanská galicijská mytologie je spojená s přírodou a jejími dary, typická vírou v nadpřirozeno, kouzelné bytosti, poklady a také samozřejmě v čarodějnictví a magii. Příklad nadpřirozených postav je *mouro* a *moura*. Tyto bytosti měly ve svém vlastnictví bohaté poklady schované v jeskyních, zbořených kláštorech a jiných památkách. Legendy o těchto bytostech byly známy po celé Galicii. V oblasti lze také těžko najít jeskyni, *castro*, dolmen, zámek nebo starou budovu, která by neměla okolo sebe opředenou legendu. Mnoho příběhů se také váže k řekám, jezerům a lagunám.

Mouros jsou mystičtí muži, kteří žijí na opuštěných místech, v ruinách budov, které údajně sami postavili, nebo pro běžné lidi neobyvatelných místech jako pod vodou či zemí nebo dokonce v kamenech. Podle legendy mají nadpřirozené schopnosti, jsou neviditelní, pokud si to přejí, a mohou pojídat lidi. Vlastní mnoho zlata a dokonce i jejich dech je zlatý. Naopak jejich denní činnosti, zemědělství, hry, hudba i tanec se velmi podobají galicijské rolnické společnosti. První písemné zmínky pochází z první poloviny 16. století. *Moura* je ženské pohlaví *Mouros*. Jsou popisovány jako krásné zářivé ženy, které sdílí schopnosti s *Mouros*. Pokud se tyto ženy zjeví při koupeli a zpěvu na břehu řeky nazývají

⁹² CORVALHO, João Paulo. *No ritmo da muiñeira*. [online] Estadão, 2019 [cit. 02.03.2021] Dostupné z: <https://viagem.estadao.com.br/noticias/geral,no-ritmo-da-muneira,70003004861>

se *Lavandeiras*. Stejné označení mají i prádelny, o kterých se práce zmiňovala v kapitole o architektuře.⁹³

Dvě legendy, na které odkazovali respondenti v dotazníku, legenda o Herkulovi a legenda o Breogánovi, se vztahují ke stejnému místu, a to majáku Herkulova věž ve městě A Coruña. Mají ale odlišný původ. Legenda o Herkulovi pochází z doby Římanů a legenda o Breogánovi z keltského prostředí. Kolem roku 1270 vydává král Afonso X. *Estoria de España* (Historie Španělska). Zde popisuje bitvu mezi Herkulem a Greyonem. Greyon vládl nad oblastmi dnešního Španělska a severního Portugalska a po svých občanech požadoval vysoké daně. Obyvatelé oblasti se tedy obrátili s prosbou o pomoc na Herkula, který v té době připlul do Lisabonu. Herkules vyzval Greyona, v bitvě vyhrál, sťal hlavu Greyonovi a získal vládu nad územím. Na místě, kde je pohřbená hlava jeho protivníka, nechal postavit vysokou věž. Tento příběh nikdo až do 18. století nezpochybňoval. Na konci 17. století se v díle Álvareza Sotela objevuje kniha z 12. století *Lebor Gabála Érenn*, která obsahovala mimo jiné i legendu o Breoganovi. Podle příběhu, který se odehrává během prvního osídlení Galicie, Breogan zakládá město Brigantium, což má být dnešní A Coruña, a staví zde vysokou věž. Breoganův syn Ith z vrcholu věže zahlédne zemi - Irsko, kterou následně Breoganovi vnoučata osídlí. Tato legenda hrála důležitou roli během období *Rexurdimento*, kde ji regionalisté využili jako podklad k odkazování na keltský původ (často značně zveličovaný), který je odlišuje od zbytku Španělska. Báseň od Eduarda Pondala *Os Pinos*, která na tento keltský původ odkazuje, se nakonec stala galicijskou národní hymnou. I když keltské dědictví Galicie bývá tématem sporu, jsou zde konkrétní důkazy, které spojení podporují. Jedná se již o zmiňované *castros*, které jsou typické keltské stavby, keltští irští mniši a jejich výpravy do Galicie v 5. – 6. století, podobnosti v tradicích, mytologii a zvycích mezi Galicijci a Kelty.⁹⁴

⁹³ GOBERNA, Costas; BERNARDINO, J.; DACOSTA, Otero; TEREIXA; MASQUERA, López; J.M.. *Myths, legends and beliefs on granite caves*. Cadernos Laboration Xcolóxico de Laxe. 2008, Volume 33. ISSN: 0213 – 4497.

⁹⁴ BLANSHARD, Alastair J.L.; STAFFORD, Emma. *The modern Hercules: Images of the Hero from the Nineteenth to the Early Twenty- First century*. Metaforms, 2020, s. 283-294. ISBN 9789004440067.

Pravděpodobně ale nejvíce známá a nejčastěji vyobrazovaná je *meiga* (čarodějnice). První zmínky o lidech, kteří používají magii ke zlým kouzlům, se objevují ve 13. století. Hlavní účely kouzel byly přilákat ženaté muže, přivolat smrt nepřítelům nebo získat ekonomický zisk. Inkvizice, která působila ve Španělsku ve 14. století, obvinila mnoho žen z praktikování čarodějnictví a smlouvy s ďáblem a odsoudila k upálení. V současnosti pojem *meiga* již nemá negativní kontext, ale získal spíše pozitivní a patriotský význam.⁹⁵

Mytologické postavy, o kterých i vyprávěl respondent Jorge z Viga, a které zmiňovala více než polovina respondentů v dotazníku, se jmenují *A Santa Compañá*. Je to procesí duší zemřelých, kteří se prochází po cestách na venkově. Procesí vede živý člověk nesoucí kříž a kotel, jehož následují duše se zapálenými svíčkami. Vedoucí skupiny se nikdy nesmí otočit čelem k duším a je zbaven své povinnosti, pouze pokud ho nahradí jiný smrtelník. Pokud poutník uvidí toto procesí, musí na zem nakreslit kruh a do toho se postavit, jinak se připojí k zemřelým. Zároveň nikdy nesmí živý člověk přijmout svíčku od mrtvého z procesí. Pokud se člověk zrovna nachází poblíž kamenného kříže *cruziero*, stačí aby se postavil na jeho schody. Tyto kamenné kříže jsou velmi časté v Galicii, hlavně podél cest Svatojakubské poutě, aby chránily poutníky před zlými duchy. Jorge přímo nepřiznává, že by věřil na existenci *A Santa Compañá*, zároveň ale ví, jak by se zachoval, kdyby je potkal, a jejich existenci nevylučuje.

⁹⁵ Galicia, meigas and magic [online]. Galiwonders, © 2020 [cit. 13.02.2021]. Dostupné z: <https://galiwonders.com/en/blog/galicia-is-magic/>

Obrázek 23: A Santa Compañía ⁹⁶

Obrázek 24: Kamenný kříž cruziero chránící před zlými duchy ve městečku Mós; zdroj vlastní

⁹⁶ MARIA. *Spooky Camino: A Santa Compañía* [online]. CaminoWays.com, 2013 [cit. 13.02.2021] Dostupné z: <https://caminoways.com/spooky-camino-a-santa-compana>

Podobný příběh vyprávěla respondentka Marina z Viga. Pokud někdo zemře ve vesnici a ten den vám někdo zaklepe na rameno, nesmí se člověk otočit. Jinak se k mrtvému připojí. Sama dodává, že i když na duchy nevěří, nikdy by se neotočila.

Galicijci zároveň dodržují i tradice, které nemají přímé spojení s mytologií. Hluboce zakořeněné a dodržované je *a vergoña do galego* (v překladu hanba Galicijců), které se týká stolování. Jak již bylo v kapitole o gastronomii popisováno, Galicijci často v restauracích objednávají chody dohromady a o pokrm se poté dělí (typickým příkladem jsou *padron peppers*). Žádný z přítomných Galicijců si ale nevezme poslední porci jídla nebo třeba poslední papričku. Pokud by to udělal, nejenže urazí ostatní spolustolující, ale také to přináší smůlu. Tento zvyk se vztahuje pouze na Galicijce a ne cizince.

V dotazníku se 72 % respondentů vyjádřilo, že si na žádné galicijské pohádky nevzpomíná nebo jim nebyly vyprávěny. Ostatní respondenti zmiňují mimo již uváděné postavy jako *A Santa Compañã, meigas, Mouros* i postavu *Apalpador*. Upozorňují, že v tradičních dětských pohádkách se nevyskytují víly ale čarodějnice. Poslední den v roce podle příběhů navštěvuje galicijské děti *Apalpador*. Tento obr žije přes rok v horách, kde se věnuje výrobě dřevěného uhlí a kouření dýmky. Z hor schází 31. prosince a sahá spícím dětem na břicho, aby zjistil, jestli jsou hladové a věnuje jim hrst kaštanů. S touto postavou jsou spojené i písně a říkanky v období Vánoc.⁹⁷

V Galicii se s tematikou nadpřirozena setkáváme velmi často. Nezvyklé je, že například amulety nebo jiné předměty chránící před zlými duchy, jsou prodávány před kostely. Je možné zde vidět harmonickou koexistenci křesťanství, které je v oblasti velmi silné, a původní víry. V pověstech je možné také pozorovat keltské dědictví, které bylo velmi zdůrazňováno v období *Rexurdimento*. Tradiční víra ovlivňuje ráz krajiny například v podobě kamenných křížů *cruzeiros*, ale i vytváří atmosféru všudypřítomného nadpřirozena, která ve spojení s častými mlhami a kopcovitou přírodou působí přímo magicky.

⁹⁷ The Apalpador, Galician Christmas tradicion [online]. Tourism of Galicia, 2017 [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <http://blog.turismo.gal/experiences-en/the-apalpador-galician-christmas-tradition/>

6.5. Festivaly

Galicijci svojí vlastní povahu charakterizují jako milovníci oslav, sešlostí a festivalů. V předešlých kapitolách byly některé z tematických festivalů již popisovány. Den 17. května je již od roku 1963 věnován literatuře s názvem *Día das Letras Galegas*. Dalším již zmiňovaným festivalem, je *Ortigueira Festival* se zaměřením na hudbu a festival *Fiesta del Marisco*, konající se v provincii Pontevedra, zasvěcený galicijské kuchyni.

V tomto výčtu ale není uvedený největší svátek - *Día Nacional de Galicia*. Národní den Galicie se koná 25. července a byl oficiálně ustanoven galicijskou vládou v roce 1979. Jeho počátek však sahá mnohem dále. Je spojen s nacionalistickou organizací *Irmandades* a jejím setkáním v Santiagu de Compostela roku 1919, kdy rozhodli, že následujícím rokem bude den 25. července zasvěcen Národnímu dni Galicie. Tyto oslavy byly ale bohužel v letech 1939 – 1977, tedy v době Francovy diktatury, zakázány. I přes zákaz se Galicijci již od roku 1968 pokoušeli slavit svůj národní den a závěrem byly každoroční demonstrace a následný střet s policií Španělska. Ne náhodou se zvolený den shoduje se dnem Svatého Jakuba, patrona hlavního města a i celé Galicie. Jak popisují respondenti, oslavy se konají po celé Galicii. Pochopitelně nejbohatší a nejokázalejší je v hlavním městě. Vrchol večera patří charakteristickému velkému ohňostroji, který se nazývá *Fogos do Apóstolo*. Oslava není omezená pouze na jeden den, kdy mají i Galicijci volno v práci. Předchází a následuje i mnoho dalších akcí v průběhu až dvou týdnů.⁹⁸

Další specifickou oslavou je *La noche de San Juan* v době letního slunovratu v noci z 23. na 24. června. I přestože Svatojánská noc se slaví napříč Evropou, v Galicii je zde opět možné vidět spojení křesťanských tradic s tradiční galicijskou vírou. Festival má starý pohanský původ oslav slunovratu, s příchodem křesťanství je spojen s narozením Jana Křtitele a v Galicii má navíc třetí rozměr tzv. *Noite Meiga*. Této noci je nejtěsnější hranice mezi naším a oním světem. Proto je potřeba se chránit před duchy, zlým okem a čarodějnicemi. Toho je možné dosáhnout pomocí zvyků spojených se čtyřmi oblastmi. Ikonickým prvkem jsou zapálené ohně, přes které je nutné sedmkrát přeskochit, jak popisuje Iago z A Coruña.

⁹⁸ Día Nacional de Galicia [online]. Wikiwand [cit. 13.02.2021]. Dostupné z: https://www.wikiwand.com/en/D%C3%ADa_Nacional_de_Galicia

Dalším živlem je voda. Nejznámější tradicí je *facer o cacho*, kdy do speciální nádoby *kus* je nabírána voda ze sedmi různých zdrojů. Například v Santiagu de Compostela je připraven itinerář, kde tuto vodu získat. Voda je poté druhý den použita k umytí obličeje. Další součástí rituálu je skočit do sedmi vln. Voda je spojena s plodností a očištěním. Třetím prvkem jsou byliny, kdy se sbírá opět sedm druhů bylin (například fenykl, třezalka tečkovaná, citronová tráva...). Každá bylina má svojí vlastní sílu. Často se přidávají do vody ze sedmi pramenů anebo se suší. U Galicijců, jako milovníků jídla, nesmí chybět bohaté pohostinství. Tématem oslav je sardinka s vařeným bramborem *cachelos* nebo kukuřičným chlebem *broa*. Díky velké poptávce po sardinkách, které jsou jinak běžně dostupným zbožím, roste i jejich cena. Proto na oslavách je mnoho dalších alternativ. Poslední aktivitou, kterou je třeba podniknout na ochranu před zlými duchy, je nápoj *queimada*. Tento tradiční nápoj je připravený z destilátu ze zbytků ve vinařství, cukru, speciálních bylin nebo kávy, dochucen citronem a citronovou kůrou, skořicí nebo kávovými zrny. Jak je již zvykem, každá *queimada* bude od různých výrobců chutnat trochu odlišně. *Queimada* se zapálí a je předneseno kouzlo *Hidexuro*. Tato oslava je typická svojí atmosférou plnou magie a doprovázenou hraním na dudy a další galicijské nástroje a spojením starých tradic s moderní dobou.⁹⁹

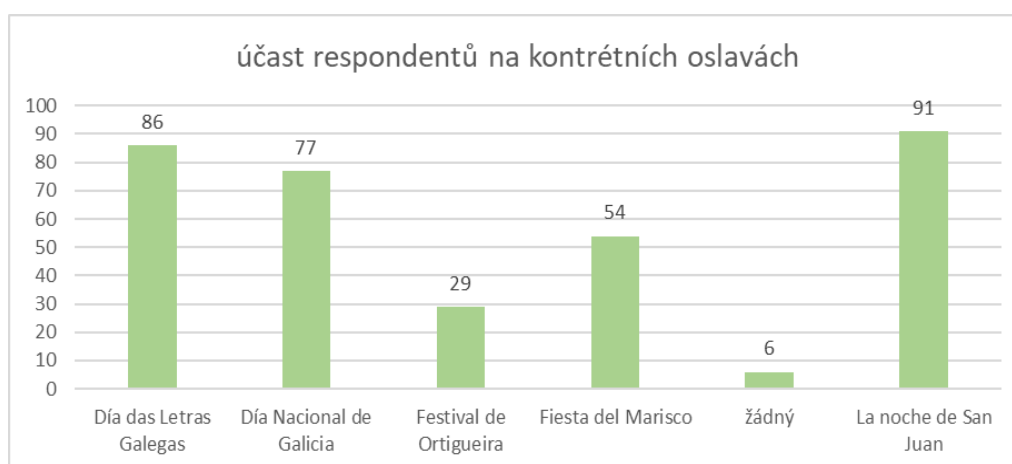
Jak již bylo v práci popisováno, katolická církev zastává podstatnou roli v kultuře Galicie. Karneval, na který často upozorňovali respondenti v dotazníku, se slaví napříč katolickým světem. Karneval v Galicii má ale své specifické prvky. Největší oslava ve městě A Coruña byla obnovena po Francově smrti v roce 1975. Během jeho diktatury byla totiž oslava zakázána. Jedny z nejstarších a nejunikátnějších oslav se konají v provincii Ourense ve městech Xinzo de Lima, Verín nebo Laza. Na rozdíl od karnevalů v jiných částech katolického světa trvají oslavy v Galicii tři týdny v období *Entroido*, který označuje začátek jara a půstu. Během této doby se ulice města promění v divadelní prostor pro účinkující převlečené do masek podle jejich výběru. Je to prostor umožňující účinkujícím vyjádřit svoje fantazie v atmosféře plném hudby, tance a humoru. Často se zde humorně ztvárňují politici, veřejné osobnosti, genderové rozdělení a další. V noci na popeleční středu se účastníci

⁹⁹ La noche de San Juan: la Galicia más mágica [online]. Galiwonders, © 2020 [cit. 14.02.2021].

Dostupné z: <https://galiwonders.com/blog/la-noche-de-san-juan-la-galicia-mas-magica/>

shromáždí na pláži, kde se koná „pohřeb“, zapálí se papírový král karnevalu a oslava je ukončena ohňostrojem a s půlnocí začíná púst.^{100 101}

Galicijci jsou velmi společenští a milují bujaré oslavy, jídlo a hudbu. Proto se koná mnohem více festivalů. V této kapitole byly pouze představeny ty největší anebo tematicky podstatné. Festivity nejsou pouze zábava, je to i oslava a připomenutí odkazu předků a kolektivní identity Galicijců. Konkrétně *La noche de San Juan* láká i Galicijce, kteří se jinak o své dědictví nezajímají. Zároveň festivaly také přitahují i zahraniční turisty, a to pomáhá zvyšovat povědomí o této oblasti i mezinárodně. Následující graf č. 10 zachycuje odpovědi respondentů na otázku „Jakých oslav se někdy zúčastnili?“. Je možné vidět, že *La noche de San Juan*, *Día das Letras Galegas* a *Día Nacional de Galicia* jsou nejnavštěvovanější.

Graf 10: Počet respondentů, kteří se účastnili určitých festivalů; zdroj vlastní

6.3. Literatura

Jednoznačně největší a nejznámější jméno v galicijské literatuře je Rosalía de Castro. Na počest této spisovatelky je postaveno mnoho památníků, soch, jsou pojmenovávány ulice, náměstí nebo parky. Její jméno je nerozlučně spjata s představou galicijské kulturní historie nebo tvorby hmotné i imaginární krajiny země, pocitem moci, symboliky a kolektivního

¹⁰⁰ VALENTINE, Kristin Bergvin; VALENTINE, Eugene. *Theatre in the Streets: Carnival in Spanish Galicia*. Mediterranean Studies. 1999, Vol. 8, s. 219-230.

¹⁰¹ MARIA. *Camino Culture: Carnival in Galicia*. [online] CaminoWays.com, 2019 [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://caminoways.com/carnival-in-galicia>

dědictví. Rosalía de Castro je pro Galicijce velmi důležitá a její tvorba velmi osobní. Část své tvorby psala ve svém rodném jazyce - galicijštině a ve svých dílech popisuje sílu ducha galicijského lidu, jeho veselost, moudrost a folklor. Zaměřuje se na lásku vlasti a s ní spojený odpor proti kastilské nadvládě a smutek z chudoby a emigrace. Je nejvíce známá pro své dílo *Cantares gallegos* (Galicijské písně), které napsala v roce 1863 a *Follas nova* (1880).^{102 103}

6.3.1. Retranca

Součástí literatury je také humor. V galicijské kultuře se vyskytuje jeden specifický druh humoru *retranca*. Celestino Fernández de la Vega ve své studii Tajemství humoru tento pojem popisuje jako ironii nebo sarkasmus. Na *retrancu* upozornil respondent Jorge z Viga, ale sám nebyl schopný komplexně vysvětlit její styl a význam. Přirovnával to k suchému konstatování situace, která je všem zřejmá: „...nevím, jak to vysvětlit, ale třeba kdybychom spolu šli po ulici a ty bys spadla, tak moje reakce je komentář: *Jé, ty jsi spadla.*“ Aby bylo možné plně pochopit podvědomé motivy, je potřeba znát historický kontext, odkud Galicijci pochází. Toto popisuje profesor v Oxfordu John Rutherford ve svém díle *The Power of the Smile: Humour in Spanish Culture*. V galicijštině se samotná ironie označuje *retranca*, zároveň má ale toto slovo i jiný význam. Představuje závoru do dveří nebo oken, aby se nedaly otevřít. *Retranca* je tedy obranný mechanismus a částečně i mazaná rebelie z dob chudoby, slabosti a útlaku Španělskem trvající několik století. Typickým příkladem je reakce Galicijců na ekologickou krizi v roce 2002, kdy po problémech tankeru uniklo více než 60 tisíc tun těžkého topného oleje do moře na pobřeží A Coruña.¹⁰⁴ Je důležité poznamenat, že Galicijci tuto událost neberou na lehkou váhu a velké množství dobrovolníků pomáhalo

¹⁰² DAVIES, Catherine. *Rosalía de Castro and her work in relation to the society and culture of nineteenth-century Spain*. Glasgow, 1984. Diplomová práce. University of Glasgow. Vedoucí diplomové práce G. W. Connell. DOI: 10.5525/gla.thesis.71588

¹⁰³ THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. *Rosalía de Castro*. [online] Encyclopedia Britannica, 2021 [cit. 13.02.2021]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Rosalía-de-Castro>

¹⁰⁴ RAINSFORD, Sarah. *Galicians demand answers over 2002 Prestige oil spill*. [online] BBC News, 2001 [cit. 13.02.2021]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-11078772>

likvidovat škody napáchané touto tragédií. Dne 28. prosince je ve Španělsku den *Día dos Santos Inocentes*, který se dá přirovnat k českému Aprílu, kde jsou praktické vtipy na denním pořádku. V tento den v roce 2002 byl zorganizován veřejný protest na pláži *Playa del Orzán*. Byly zde rozestavěny kříže a svíčky vytvářející obraz hřbitova pro pohřeb moře. Poté Manuel Lourenzo četl manifest, kterým byla modlitba k bohu moře plná politických narážek, hraním si se slovy a malapropismů¹⁰⁵. Toto je charakteristický projev *retranca* a potažmo i galicijské povahy. V případě velmi vážné a smutné události, která Galicijce hluboko zasáhla, se „zapnul“ obranný mechanismus, který je hluboko zakořeněn v povaze Galicijců.¹⁰⁶

7. Vnímání Galicijců vlastní etnické skupiny

Jak je možné z předešlých kapitol vidět, Galicijci mají svoji vlastní historii, po velkém úsilí dosáhli autonomie a jejich jak hmotná tak duchovní kultura se v mnoha ohledech značně liší od té španělské. Důležitý je ale také pohled samotných Galicijců na jejich vlastní etnickou skupinu. Aby mohl někdo patřit do skupiny, musí ho skupina přijmout a považovat ho za člena, ale zároveň se musí i on sám považovat za člena skupiny.

Respondenti se shodují na určité definici Galicijců. Popisují, že jsou chladnější a uzavřenější než například Španělé na jihu. To ale neznamená, že nejsou přátelští, jen trvá delší chvíli, než se s někým cítí komfortně třeba při rozhovoru anebo než přijmou člověka do své komunity. Tím více ale poté drží pospolu. Tuto zkušenost popisuje i respondent Miguel ze Santiaga de Compostela: „*Poté, co jsem se přistěhoval do této čtvrti, chvíli trvalo než si ke mně našli cestu, ale teď jsou pro mě jako rodina.*“ I během rozhovorů s respondenty trvalo delší chvíli, než byl respondent očividně uvolněný a začal rozhovor probíhat v přátelském duchu. Toto tvrzení také potvrzují odpovědi na otázku charakteristiky Galicijců v dotazníku: „*Zpočátku rezervovaní, dokonce i někteří lidé nás vnímají jako nedůvěřiví,*

¹⁰⁵ Malapropismus= „*nesprávné užívání cizích slov ve významu slov zvukově podobných*“; ABZ.cz: slovník cizích slov [online]. SCS.ABZ.CZ, © 2005 – 2021 [cit. 13.02.2021]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

¹⁰⁶ DASILVA, Zenia Sacks; PELL, Gregory M. *At Whom Are We Laughing?: Humor in Romance Language Literatures*. Cambridge Scholars Publishing, 2013, ISBN 1 – 4438 – 4797 – 6.

ale jakmile vidíme, že jste někdo důvěryhodný, tak jsme přátelští, inkluzivní, velkorysí a veselí.“; „Nedůvěřiví, ale přátelští a jakmile se s danou osobou více seznámíme, zacházíme s ní jako s rodinou“. Dále také popisuje pár Blai a Marina z Viga, že Galicijec velmi zřídka odpovídá přímou odpovědí nebo odpovídají na otázku otázkou. Slovní obraty „...no záleží na...“, „...možná...“, „...na jedné straně ano na druhé ne...“ jsou v rozhovorech velmi běžné. Zároveň sami sebe často charakterizují jako milovníky oslav a dobrého jídla, což je možné vidět i z množství různých festivalů během celého roku a také jako velmi pracovitě.

Galicijci jsou si vědomi svého původu a většina z nich je na něj hrdá. Ani jeden z respondentů se o svém původu nevyjádřil ve špatném světle. Bohužel Francova diktatura a její dopad na Galicii je hlavně ve starší generaci hluboce zakořeněn. Nejčastěji popisují obrovskou chudobu, která v té době v regionu byla, a přesunutí tohoto přívlastku chudoby i na galicijštinu. I když region již chudý není, označení se stále používá. Potvrzují, že galicijština je stále často považovaná ve zbytku Španělska za něco nižšího nebo prostšího. V historii se jak během 15. století v době politické a válečné krize Španělska a Portugalska, tak během války za nezávislost Kuby, část Galicijců postavila proti Španělsku. Tyto historické události naznačují, že i když Galicie byla a je oficiální součástí Španělska, její obyvatelé se s tím ne vždy ztotožňují. „*Něco uvnitř mi říká, že jsme Galicijci, ne Španělé*“ snaží se vysvětlit Marina a Blai z Viga. A tento pocit sdílí i někteří další respondenti. Nevyjadřují touhu po samostatnosti a oddělení od Španělska (zde zůstávají neutrální), ale popisují pocit odlišnosti. Nezúčastněné pozorování během terénního výzkumu přineslo zajímavý postřeh. Na území Galicie je vyvěšen minimální počet španělských vlajek, kromě těch míst, kde je to nařízeno (například budova parlamentu) a je spíše možné vidět vlajky galicijské. Tento postřeh také potvrzují respondenti. Několikrát se i objevily graffiti v galicijštině „*Galiza non é espanha!*“ nebo také v anglickém provedení, což v překladu znamená „*Galicie není Španělsko!*“. I tak odpověď na otázku jestli se považují za Španěle nebo Galicijce, není jednoznačná. Z dotazníku je sice vidět, že se 53 % respondentů cítí jako Galicijci a 27 % napůl mezi Galicijcem a Španělem. Jak ale sami respondenti dodávají, tato otázka je velmi složitá a nelze na ní jednoznačně odpovědět. Velmi zajímavý pohled nabízí respondent Jorge z Viga, který často cestuje po celém světě díky svému zaměstnání a popisuje, jak odpovídá na otázku odkud pochází: „*Pokud jsem zrovna v zahraničí, odpovídám, že bydlím ve Španělsku, pokud jsem v jiné části Španělska, odpovídám, že z Galicie, a pokud jsem v Galicii odpovídám - Vigo.*“ Druhým dechem ale dodává,

že pokud by byla Galicie známá celosvětově, rád by se představoval jako Galicijec i v zahraničí.

8. Udržení kultury v dnešní moderní době

Nežli bude možné se primárně zaměřit na šíření povědomí o Galicii a propagaci její kultury v zahraničí, je nutné nejdříve podniknout kroky zpětného přilákání pozornosti samotných Galicijců na své vlastní kulturní dědictví. Proto muzeum *Museo do pobo galego*, nacházející se jen pár ulic od katedrály v centru Santiaga de Compostela, má za cíl informovat o historii a kultuře Galicijců. Na rozdíl od jiných muzeí, kde jsou informační texty mimo rodný jazyk přeloženy i do světových jazyků jako angličtina, němčina nebo ruština, je zde pouze malý zlomek přeložen a převážná většina textů je v galicijštině. Respondent Miguel ze Santiaga de Compostela toto považuje za samozřejmost a nevidí důvod, proč by se měl text týkající kultury Galicijců překládat do jiných jazyků. I když z jedné strany tento přístup dává značný smysl, znemožňuje to využití plného potenciálu tohoto muzea. Respondenti Miguel a Luis Javiero ze Santiaga de Compostela také upozorňují na postupné zavírání tradičních barů, které se předávaly z generace na generaci, z ekonomických důvodů. Důvodem nedostatečných příjmů může být nízký nebo zcela chybějící marketing a malá ochota inovace. Galicijci tvoří uzavřené společenství a proto neradi pouští „cizince“ do svých tradičních barů a preferují úzkou skupinu zákazníků.

Důležitým tématem udržení kultury je galicijština. Jak bylo možné vidět ze statistik, užití galicijštiny stagnuje, případně mírně klesá. Závažnější problém je rozložení mluvčích podle věkových kategorií. Značná základna galicijských mluvčích je ve věku 50 let a více. Osud používání či nahrazení galicijštiny je v rukou mladších generací a právě skupiny *New speakers*, na které odkazuje Bernadette O'Rourke. Pouze možnost užívat volně jazyk není dostatečným motivátorem. Je potřeba, aby galicijština svým uživatelům přinášela určité výhody, ať je to pocit propojení se svými předky, plynulejší komunikace v rodině, vzdělání v tomto jazyce a jeho uplatnění na trhu práce. Galicijština se zatím stále používá spíše v neoficiální komunikaci. I když ve školách je vidět snaha o rovnoměrné rozložení užití galicijštiny a kastilštiny, stále v mnoha odvětvích to není uplatňováno (například technologie). Zásadním problémem je přetrvávající podvědomé vnímání galicijštiny jako jazyka na nižší úrovni než kastilština a také snížení rozpočtu na podporu galicijštiny. Je tedy důležité začít používat tento jazyk i v pracovním prostředí, odborných publikacích a umělecké

sféře. Důležitým krokem mimo školství jsou i sdělovací masmédiá. Televize *Televisión de Galicia*, rádiová stanice *Radio Galega* a tištěné zpravodajství *O Correo Galego* jsou rozhodně posunem vpřed. Používání pouze galicijštiny a naprosté vynechání kastilštiny ve všech sférách života není ani možné a ani by to mluvčím nepřineslo velký užitek. Je potřeba se spíše zaměřit na vyvážený bilingvismus obyvatelstva a rovnocenné postavení galicijštiny a kastilštiny.

Jak popisuje autorka Christina M. Ceisel ve své knize *Globalizovaná nostalgie UNESCO a EU* vynakládá velké úsilí určit, co je autentické a co nikoliv. Festivaly jídla, velkolepé oslavy, ochutnávky vín a rybářský průmysl přivádí do Galicie mnoho turistů, kteří samozřejmě velmi ovlivňují etnickou identifikaci. Čím více je zážitek turisty autentičtější, tím je intenzivnější. Ne vždy ale obraz vytvořený pro turisty odpovídá skutečnosti. Tato iluze již byla ukázána na gastronomii a nabídek pokrmů v restauracích. Vystává tedy otázka, jestli je v dnešní době možné a i vhodné udržet představu autentické kultury v dnešním procesu globalizace. Je potřeba propojit globální s lokálním. Christina M. Ceisel tuto hybriditu ukazuje na spojení světoznámé značky dětské stavebnice LEGO ve spojení s galicijským tradičním oděvem.¹⁰⁷ Dalším příkladem může být zařazení prostředí Galicie do společenské hry Monopoly. Tato známá hra odkazuje na významná místa Galicie jako je Santiago de Compostela, Vigo, Ferrol, na Camino de Santiago, na galicijské pláže a také na ekonomické přínosy zemědělství a přístavů.

¹⁰⁷ CEISEL, Christina M. *Globalized Nostalgia: Tourism, Heritage, and the Politics of Place*. London: Routledge, 2018, ISBN 9781138593534.

Obrázek 25: Společenská hra Monopoly - edición galicia ve výloze v centru Santiaga de Compostela;
zdroj vlastní

Toto jsou dva příklady spojení světoznámé značky s lokální tradicí. Zároveň je potřeba nejen propojovat, ale také nechat některé kulturní složky vyvíjet. Příkladem může být galicijská hudba, která má v oblasti dlouhou tradici již od středověku. Pokud by se ale folklorní hudba nezačala po Francově smrti začleňovat do moderní hudby, ztrácela by na významnosti a pouze velmi malá část mladé generace by se o ní zajímala. Pravděpodobně největším příkladem vývoje tradice je samotná Svatojakubská pouť. Původní čistě křesťanská pouť dosahovala svého vrcholu v 11. a 12. století až s půl milionem poutníků ročně. Tato čistě náboženská motivace ale v dnešní době již není skutečností. Lidé z celé Evropy podnikají tuto pouť z rozdílných důvodů. Ze Svatojakubské cesty se po boku křesťanské cesty stala turistická atrakce, prostředek pro únik před stereotypem dnešní doby, prostor pro znovupojení se s přírodou a také duchovní cesta. Změnila se tím podstata *Camino de Santiago*? Na jedné straně určitě. Vybudovaná infrastruktura podél cest v podobě značek, poutnických ubytování a poutních míst i tradice jako například *Credencial del peregrino* nebo znak mušle hřebenatky či jen samotná aktivita chůze a užití kola přetrvaly. Změnila se ale rozličnost poutníků, jejich motivace, názory, postoje, kultura a náboženství. Tato rozmanitost se stala charakteristickým rysem pouti. *Camino de Santiago* se proměnilo v dědictví (bez nutnosti křesťanského kontextu) a také charakteristickým a mezinárodně známým znakem celé Galicie. Tento vývoj pravděpodobně vzkřísil a zachránil Svatojakubskou pouť.

Je tedy samozřejmě třeba zkoumat, zaznamenat a uchovat staré tradice a kulturní dědictví, zároveň ale nelze zakonzervovat určitý jev a nenechat ho se rozvíjet a přizpůsobovat se vývoji moderní doby. Pokud nebude umožněno zařazení kulturního dědictví do současné doby i za cenu určitých změn a hybridity, může se stát, že následující generace se nebudou o svoji kulturu zajímat, jelikož nebude součástí jejich běžného života a ztratí tím svůj význam. Zároveň Galicie nikdy neexistovala jako samostatná země. Vždy byla součástí většího celku například Římské říše, Asturské monarchie, nadvlády Leonu a v současnosti Španělského království. Tento faktor ovlivňuje vývoj kultury. Kultury se navzájem ovlivňují a galicijská kultura přejímá určité prvky kultury španělské. Ne všichni respondenti to ale vidí v negativním světle: „*Při mém vzdělávání nejasně koexistovaly jak jazyk, tak španělská a galicijská tradice.*“, „*Jsem velmi hrdý na naše tradice a také na zbytek Španělska. To z nás dělá skvělou zemi plnou barev, chutí a hudebních rytů.*“

Galicijce spojuje pocit *suadade*, což je galicijský pojem, který nemá doslovný překlad a pojmenovává nostalgii. Tento pocit často popisovali migranti při příplutí do jiné země. Nebyl to pouhý stesk jedné osoby po domově. Byl to sdílený pocit kolektivu po několika generacích. Nejde pouze o nostalgický pocit spojený s přírodou nebo západem slunce, ale vzpomínku na osídlenou krajinu. Toto napsala Carmen Cornes, která již ve svých 16 letech odjela do Argentiny, o své rodné zemi a pocitu *suadade*: „*Jde to těžko vysvětlit. Ale já si budu vždy, vždy pamatovat ty řeky. Hory. Údolí. Vždy. Vždy si budu pamatovat ten západ slunce nad Cambados. Cítím to pod kůží. Na jedné straně moře a potom – podívej - hory, všechny opracované, zorané a pak další hora... Nemohu najít slova... Ale myslím si, že pouze tehdy, když to opustíš, tak to můžeš doopravdy ocenit... A já to nikdy, nikdy nezapomenu.*“¹⁰⁸

¹⁰⁸ GEMIE, Sharif. *A Concise History of Galicia*. Cardiff: University of Wales Press, 2006. 205 s. ISBN 9780708319895

9. Závěr

Jak již bylo předesláno v úvodu, cílem práce bylo určit a přiblížit hlavní atributy hmotné a duchovní kultury Galicie. Na tyto prvky lze ale nahlížet pouze se znalostí historického a geografického kontextu.

Galicijci si prošli v historii dlouhými obdobími nadvlády a útlaku jiných zemí. Zprvu měla Galicie a její minerální bohatství významnou roli jak v Římské říši tak i v Asturské monarchii. To se ale změnilo během nadvlády Leonu v 16. století, kde zastávala pouze marginální část. Toto období je označováno jako *temné období* Galicie kvůli postupnému nahrazování galicijštiny kastilštinou, nerozvíjí se zde masový průmysl a kvůli zákazu využívání jinak strategicky významných přístavů nezískává Galicie žádné výhody z transatlantické dopravy a španělských kolonií. Následkem této doby byla silná migrace primárně do Latinské Ameriky, která se stala velmi charakteristickým znakem Galicijců. S příchodem 20. století se v Galicii začínají rozvíjet nacionalistická a regionalistická hnutí, což vyústí v referendum o udělení autonomie. Jakékoliv plány na rozvoj galicijské kultury a udělení autonomie zastavil nástup Francisca Franca k moci a jeho diktatura. Na dalších 36 let nastává *druhé temné období* Galicie, jehož následky jsou možné vidět dodnes. Galicie tedy nikdy nebyla samostatnou zemí a to samozřejmě značně ovlivnilo náhled Galicijců na sebe samé a také jejich kulturu.

Díky vhodné geografické poloze je galicijská gastronomie zaměřená převážně na dary moře a ryby, kterými zásobuje i zbytek Španělska. Na rozdíl od nabídek restaurací není galicijská kuchyně pouze o chobotnicích nebo mušlích. Jak potvrzují respondenti v dotazníku, mezi jejich neoblíbenější pokrmy se řadí i *cocido gallego* nebo *caldo*, které se z mořských plodů nepřipravují. Galicie je vyhlášená i svými vinicemi v oblasti Albariño a Ribeiro. V dotazníkovém šetření také vychází, že sami Galicijci považují gastronomii společně s jazykem za nejdůležitější oblasti jejich kultury. Architektura pro ně není již tak podstatná, i když má v Galicii dlouhou historii. Nejvíce zmiňují *castros*, jakožto odkaz keltského dědictví. Za hlavní znak keltské kultury se považuje jazyk. Dokumenty o přítomnosti jazyka se ale v Galicii nenašly, proto se vedou spory, jestli opravdu má Galicie keltský původ. Důležitým důkazem jsou právě keltské budovy *castros*, mytologie a zvyky, které jsou často podobné těm keltským. V období *Rexurdimento* se kladl důraz na keltské dědictví jako

odlišující prvek od zbytku Španělska. I přesto, že Galicie má určité keltské dědictví, bylo často uměle zveličováno. Galicijská folklorní hudba s keltskými kořeny je již na první pohled výrazně odlišná od španělské hudby a často doprovází tanec *muñeira*. Charakteristickým hudebním nástrojem jsou *gaita galega* (galicijské dudy). Spisovatel Xelís de Toro označil dudy za „pravý výraz galicijské duše“. Jak popisují respondenti, hudba a nástroje jsou způsob sebevyjádření a vyjádření kolektivní galicijské identity a zdůraznění odlišnosti od zbytku Španělska. Folklorní oblečení již není součástí běžného života. Stále je ale společně s hudbou součástí folklorních akcí, festivalů, tance *muñeira* nebo například školních představeních.

Podle respondentů je nejdůležitější oblastí a také oblastí, která je nejvíce odlišuje od zbytku Španělska, jazyk. Galicijština vznikla vývojem latiny. Původně existovala jako jeden jazyk společně s portugalštinou - *galaico-português*. Vývoj portugalštiny a galicijštiny se rozdělil po osamostatnění Portugalska v roce 1143. Od 15. století začala galicijštinu značně ovlivňovat kastilština a od 18. století se prosazuje kastilština v oblasti vzdělání. Galicijština byla v té době předávána primárně v ústní formě. V období *Rexurdimenta* (19. století) se objevují snahy o revitalizaci jazyka, je založena instituce Real Academia Galega s cílem vypracovat oficiální galicijský slovník a gramatická pravidla a realizovat projekty se zaměřením na podporu galicijštiny. Během Francovy diktatury byl ale tento jazyk vytlačen z veřejné sféry, vzdělání a médií. Jazyk jako takový nebyl sice nikdy zakázán, jen mluvčí neměli dostatečný prostor jazyk používat a také jim nepřinášel žádné výhody. Během Francovy diktatury byla Galicie velmi chudá a tento přívlastek si nese i jazyk. Po pádu diktatury byl zrušen zákaz užívání galicijštiny, nedošlo však k úplnému obnovení jejího používání. Jak je možné vidět ze statistik, používání galicijštiny se stále snižuje a je více nahrazována kastilštinou. Zůstává převážně neformálním jazykem, zatímco kastilština je více využívána na trhu práce, v médiích a administrativních zařízeních. Pouze 35 % respondentů, kteří v dotazníku označili, že galicijština je pro ně velmi důležitá, používá galicijštinu více než kastilštinu. Jedním z důvodů je, že galicijština nepřináší svým mluvčím podstatné výhody. Dokonce 89 % respondentů se v dotazníku vyjádřilo, že přidanou hodnotu vidí v oblasti „Udržení kultury a tradice Galicijců“ a 50 % v oblasti „Všelejší komunikace v rodině a Galicii obecně“. S ostatními oblastmi výhod se ztotožňuje pouze méně než 15 % respondentů. Představa Galicie, kde by se využívala pouze galicijština, není reálná. Je tedy potřeba naopak najít rovnoměrnou bilanci v bilingvistu těchto dvou jazyků. Toho se dá dosáhnout pouze zapojením mladé generace a skupiny *new speakers*, využití galicijštiny

i ve školách ve všech oborech a v mediích. V roce 1963 byl založen galicijskou akademií svátek *Día das Letras Galegas* (Den galicijské literatury). Každý ročník je věnován vybrané osobě, která přispěla galicijské literatuře. Den svátku 17. května byl vybrán na počest prvního výtisku *Cantares Gallegos* od autorky *Rosalía de Castra*, od kterého se datuje začátek *Rexurdimenta*.

Křesťanská víra, konkrétně katolická církev, má v Galicii důležité postavení. Zásadním momentem bylo nalezení hrobu Apoštola Jakuba v 9. století a s tím spojený vznik Svatojakubské pouti (v originále *Camino de Santiago*). Tato pouť na svém vrcholu v 11. a 12. století přitahovala až půl milionu poutníků ročně. To pomohlo vytvořit infrastrukturu v podobě cest a mostů, zároveň podél poutě vznikaly poutnická ubytování *Albergue* a také se povědomí o Galicii šířilo i mezi ostatní země. Nejviditelnějším symbolem spojeným se Svatojakubskou poutí je mušle hřebenatky. Původně měla význam doložení dokončení poutě a sloužila k identifikaci poutníků. Tuto funkci nahradil poutnický pas *Credencial del peregrino*, mušle ale zůstává všudypřítomným symbolem vyobrazovaným na značkách cesty, suvenýrech a také si ji velmi často poutníci přivazují na batohy. *Camino de Santiago* začalo ztrácet na své důležitosti, kterou zachránila až samovolná změna motivace poutníků. Velkou krizí také zaznamenala pouť s rozvojem motorových vozidel a turistického ruchu. Zprvu čistě náboženská činnost se přetvořila v turistickou atrakci, duchovní cestu a pouť začíná získávat zpět svoji slávu. V roce 2019 pouť dokončilo téměř 350 tisíc registrovaných poutníků (reálné číslo je však vyšší). Změnila se ale motivace poutníků k absolvování pouti. K náboženskému motivu se přidalo hledání duchovní cesty a úniku ze stereotypu moderní doby, touha po propojení s přírodou a také turistika. Z *Camina de Santiago* se stal prostor kulturního dědictví a také charakteristický znak Galicie známý i mezinárodně. Jelikož *Camino de Santiago* již od svého vzniku přitahovalo poutníky z celé Evropy a v současné době díky množství různorodých motivů i poutníky různých kultur, náboženství a postojů, je prostředí vítající a přátelské.

Velmi často je možné vidět spojení křesťanských tradic s tradiční vírou Galicijců. Galicijská víra je úzce spojená s vírou v nadpřirozeno, magií a čarodějnicemi. Příkladem může být prodej amuletů tradiční víry před katolickými kostely nebo oslava *La noche de San Juan*. Svatojánská noc se slaví napříč katolickou Evropou. V Galicii je ale možno vidět zmiňovanou kombinaci tradiční víry s katolickou - původní pohanská oslava slunovratu, oslava narození Jana Křtitele a *Noite Meiga*. Na oslavě se praktikuje několik tradic spojených

s tradiční vírou jako je přeskokování ohně, sbírání bylin, nápoj *queimada* a další. Pravděpodobně nejčastěji vyobrazovanou postavou mytologie je *Meiga*. Respondenti ale častěji odkazují na *A Santa Compañã*, průvod zesnulých duší. Mytologie a příběhy, které se vypráví napříč oblastí ve spojení s přírodou, architekturou a mlhavým podnebím, vytváří magickou atmosféru. Zcela typický příklad atmosféry je možné cítit při příchodu ke katedrále v historickém centru Santiaga de Compostela - staré budovy, výlohy obchodů s *tarta de Santiago*, vůně pečených ryb, zvuk dudáka, který hraje na náměstí, a poutníci, kteří zde dokončují *Camino de Santiago* často i po více než 150 km chůze.

Díky své neveselé historii si Galicijci vytvořili obranný mechanismus v podobě ironického humoru *retranca*. Negativním procesem v historii byla migrace, která byla spojená s chudobou v oblasti. Během velké migrace se vyvinul pocit nostalgie společný pro několik generací zvaný *suadade*. Galicijce napříč věkem a politickým spektrem spojuje láska ke Galicii. Galicijci se sami charakterizují jako velcí milovníci dobrého jídla, pití a bujarých oslav. Proto se během celého roku konají festivaly zaměřené buďto tematicky na hudbu - *Ortigueira Festival* nebo gastronomii - *Fiesta del Marisco*, oslavy spojené s provincií jako je Národní den Galicie - *Día Nacional de Galicia* a jiné. Zároveň sami sebe popisují jako zprvu chladnější, uzavřenější a nedůvěřiví. Přesto, že jsou přátelští, trvá však delší dobu než do své komunity přijmou nového člověka nebo než se cítí komfortně při rozhovoru s cizím člověkem.

Druhým cílem práce bylo určit aktivity, které pomáhají podporovat kulturu a určitým způsobem predikovat její budoucí vývoj. Z oblasti jazyka jsou rozhodně důležitá média (televize, rádio, noviny) a alespoň částečná výuka ve školách v regionálním jazyce. Galicijská vláda podnikla kroky k vyvážení výuky mezi kastilštinou a galicijštinou. Vláda sice potvrzuje, že zhruba 50 % předškolní a školní výuky je opravdu vyučováno v galicijštině, realita je ale odlišná. Toto potvrzují jak respondenti, tak také asociace redaktorů, která komentuje, že pouze 15 % učebnic a učebních materiálů je psáno v galicijštině. Zároveň nejde pouze o samotný poměr výuky v galicijštině a kastilštině, důležité je i rozdělení předmětů. V regionálním jazyce se vyučují sociální studie, geografie, historie, přírodní vědy, biologie a geologie. Naopak v kastilštině je vyučována technologie, fyzika, matematika a chemie. Toto rozdělení není vyvážené, jelikož v galicijštině zcela chybí technologická oblast a s tím spojená i slovní zásoba, která je v dnešní rychle se technologicky měnící době, zásadní.

Ze statistik je možné pozorovat, že nejvíce mluvčích je ve věku 50 let a více. Cílovou skupinou tedy jsou *new speakers* a mladá generace.

Festivally jsou prostorem pro oslavu kultury Galicijců. Podstatné jsou z toho důvodu, že se jich účastní i Galicijci, kteří jinak o své kulturní dědictví neprojevují velký zájem. Nejnavštěvovanějšími jsou podle dotazníku *Día das Letras Galegas*, *Día Nacional de Galicia* a *La noche de San Juan*. Konkrétně tyto tři oslavy jsou největší a dohromady obsahují jak oslavu jazyka, tak Galicie a spojení křesťanské a tradiční víry.

Hybridita lokálních a globálních prvků je nezbytná, stejně jako je nutný vývoj určitých částí kultury a jejich propojení s moderní dobou. Největším příkladem tohoto vývoje je Svatojakubská pouť, kde pouze samovolná změna motivace poutníků zajistila obnovení této tradice. Pokud by Svatojakubská pouť zůstala pouze čistě náboženskou tradicí, počet poutníků by pravděpodobně neustále klesal. Různorodost motivací přivádí poutníky z rozdílných kultur, zemí a postojů. Nejenže tyto návštěvníci absolvují *Camino de Santiago*, ale také poznají i další kulturní oblasti Galicie. Dalším i když ne tak výrazným příkladem je folklorní hudba, která se po Francově smrti začala začleňovat do hudby moderní. Z činnosti dudácké školy *Escola de Gaitas de Ortigueira* vznikl festival keltské hudby *Ortigueira festival*. Nejznámější skupinou je *Milladoiro*, která ve své hudbě mimo jiné kombinuje právě tradiční s moderním. Jak popisuje respondent Miguel ze Santiaga de Compostela, mnoho tradičních galicijských barů se zavírá, jelikož mají nedostatečný příjem. To může být z části způsobeno i tím, že jejich zákazníci jsou primárně uzavřená komunita místních a nedostatečným marketingem. Bez tohoto vývoje a hybridity tradičního s moderním a lokálního s globálním hrozí, že v budoucnu mladá generace přestane mít aktivní zájem o své dědictví, jelikož nebude součástí jejich běžného života a mohlo by začít zanikat.

10. Seznam použitých zdrojů

10.1. Literární zdroje

- BELHASSEN, Yaniv. *Sacred mobilities: journeys of belief and belonging*, Journal of Tourism and Cultural Change. Volume 15, Issue 4, 2017. DOI: 10.1080/14766825.2015.1131952
- BESWICK, Jaine E. *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia*. Bristol: Channel View Publications, 2007, s. 335, ISBN 9781853599804.
- BLANSHARD, Alastair J.L.; STAFFORD, Emma. *The modern Hercules: Images of the Hero from the Nineteenth to the Early Twenty- First century*. Metaforms, 2020, s. 283-294. ISBN 9789004440067.
- CARRAL, V. Emilio; RÍO, del Marisa; LÓPEZ, Zósimo. *Gastronomy and Tourism: Socioeconomic and Territorial Implications in Santiago de Compostela-Galiza (NW Spain)*. Int. J. Environ. Res. Public Health. roč. 17, č. 17:6173, 2020 DOI: 10.3390/ijerph17176173
- CEISEL, Christina M. *Globalized Nostalgia: Tourism, Heritage, and the Politics of Place*. London: Routledge, 2018, ISBN 9781138593534.
- COLMEIRO, J. *Bagpipes, Bouzoukis and Bodhráns: The Reinvention of Galician Folk Music*. 2014 In MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A Companion to Galician Culture*, Boydell & Brewer, 2014, ISBN 9781782043768.
- COSTAS, Xosé – Henrique; PAREDES, Rita; EXPÓSITO – LOUREIRO, Andrea. *The Galician language in education in Spain, 2nd Edition*. Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning, 2016.
- DASILVA, Zenia Sacks; PELL, Gregory M. *At Whom Are We Laughing?: Humor in Romance Language Literatures*. Cambridge Scholars Publishing, 2013, ISBN 1443847976.
- DAVIES, Catherine. *Rosalía de Castro and her work in relation to the society and culture of nineteenth-century Spain*. Glasgow, 1984. Diplomová práce. University of Glasgow. Vedoucí diplomové práce G. W. Connell. DOI: 10.5525/gla.thesis.71588
- FOXO Xosé Lois. *The Caltic Legacy of the Gaita in Galician Music*. e-Keltoi: Journal of Interdisciplinary Celtic Studies, Volume 6, Issue 18, 2007.

- GEMIE, Sharif. *A Concise History of Galicia*. Cardiff: University of Wales Press, 2006. 205 s. ISBN 9780708319895.
- GOBERNA, Costas; BERNARDINO, J.; DACOSTA, Otero; TEREIXA; MASQUERA, López; J.M. *Myths, legends and beliefs on granite caves*. Cadernos Laboration Xcolóxico de Laxe. 2008, Volume 33. ISSN: 02134497.
- HIRSCHKIND, Charles. *The Contemporary Afterlife of Moorish Spain*. In: GÖLE, Nilüfer. *Islam and Public Controversy in Europe*. London: Routledge, 2013, s. 227-240. ISBN 9781315589930. DOI: 10.4324/9781315589930
- INMAN, Nick. *Insight Guides Northern Spain* (3rd ed.). Londýn: Apa Publications , 2018, ISBN 9781786717221.
- MENDELSON, Jordana. *Review of Constructing Identity in Contemporary Spain: Theoretical Debates and Cultural Practice, and: Mujer, modernismo y vanguardia en Espana (1898-1931)*. *Modernism/modernity*, Volume 11, Issue 3, 2004. DOI: 10.1353/mod.2004.0064
- MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A companion to Galician culture*. Woodbridge: Tamesis, 2014, s. 214. ISBN 9781855662773.
- MIQUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *Galicia, a Sentimental Nation: Gender, Culture and Politics*. Wales: University of Wales Press, 2013. ISBN 9780708326541.
- MOSCARELLI, Rossella; LOPEZ, Lucrezia; GONZÁLEZ, Rubén Camilo Lois. *Who Is Interested in Developing the Way of Saint James? The Pilgrimage from Faith to Tourism*. *Religions*, Volume 11, Issue 24, 2020. DOI: 10.3390/rel11010024
- O'ROURKE, Bernadette. *The Galician Language in the Twenty-First Century*. In: MIGUÉLEZ-CARBALLEIRA, Helena. *A companion to Galician culture*. Woodbridge: Tamesis, 2014, s. 73 – 92. ISBN 9781855662773.
- POKORNÝ, Jan; HANULIAK, Juraj. *Lingvistická antropologie: jazyk, mysl a kultura*. Praha: Grada, 2010. ISBN 9788024728438.
- RAMALLO, Fernando; REI-DOVAL, Gabriel. *The Standardization of Galician*. *Sociolinguistica*, Volume 29, č.1, 2015. DOI: 10.1515/soci-2015-0006
- SHASHLUK, Oksana; CHALA, Kateryna. *Gastronomic festivals of the world*. 2015. PhD Thesis.
- VALENTINE, Kristin Bergvin; VALENTINE, Eugene. *Theatre in the Streets: Carnival in Spanish Galicia*. *Mediterranean Studies*. 1999, Vol. 8, s. 219-230.

Warf, Barney; Sexto, Carlos. *Nationalism, identity and landscape in contemporary Galicia*.

Space and Polity. 2015, DOI: 10.1080/13562576.2015.1080425

WILLIAMS, Vistoria R. *Indigenous Peopl: An Encyclopedia of Culture, History, and Threats to survival*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2020, ISBN 9781440861185.

10.2. Internetové zdroje

ABZ.cz: slovník cizích slov [online]. SCS.ABZ.CZ, © 2005 – 2021 [cit. 13.02.2021].

Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

Archdiocese of Santiago de Compostela [online]. The Hierarchy of the Catholic Church [cit.

26.06.2020]. Dostupné z: <http://www.catholic-hierarchy.org/diocese/dscom.html>

Autonomous regions [online]. Spain's official tourism website [cit. 08.11.2020]. Dostupné z:

<https://www.spain.info/en/query/autonomous-regions-spain>

BERAMENDI, Mario. *Galicia presume de su castaña por el mundo*. [online] Sabe Bien, 2020 [cit. 20.01.2021]. Dostupné z:

https://www.lavozdegalicia.es/noticia/gastronomia/2018/10/22/medio-rural-galicia-presume-castana-mundo/0003_201810G22E2991.htm

Camino de Santiago routes [online]. CaminoWays.com, © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné

z: <https://caminoways.com/camino-de-santiago-routes>

CORVALHO, João Paulo. *No ritmo da muiñeira*. [online] Estadão, 2019 [cit. 02.03.2021]

Dostupné z: <https://viagem.estadao.com.br/noticias/geral,no-ritmo-da-muneira,70003004861>

CRTVG [online]. Logopedia [cit. 26.06.2020]. Dostupné z:

<https://logos.fandom.com/wiki/CRTVG>

De onde vimos. [online] Escola de gaitas de ortiguera [cit. 18.01.2021]. Dostupné z:

<http://www.escoladegaitas.com/escola.php#menu>

Día das Letras Galegas [online]. AltaLingua [cit. 01.12.2020]. Dostupné z:

<https://altalingua.es/dia-das-letras-galegas/>

Día Nacional de Galicia [online]. Wikiwand [cit. 13.02.2021]. Dostupné z:

https://www.wikiwand.com/en/D%C3%ADa_Nacional_de_Galicia

- El Arzobispo de Santiago de Compostela [online]. Archidiócesis de Santiago de Compostela [cit. 20.12.2020]. Dostupné z: <https://archicompostela.es/el-arzobispo-de-santiago-de-compostela/>
- Estatuto autonomía Galicia Título Preliminar [online]. Xunta de Galicia [cit. 10.02.2021] Dostupné z: <https://www.xunta.gal/estatuto/titulo-preliminar>
- Exposición permanente: El traje [online]. Museo do Pobo Galego, © 2007 [cit. 12.02.2021]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20090519232338/http://www.museodopobo.es/expo-sala-traxe.php?lang=es>
- Flag of the Kingdom of Galicia [online]. Galician Flag [cit. 12.01.2020]. Dostupné z: <http://www.galicianflag.com/kingdom.htm>
- Galería xulio vilarino [online]. Festival Ortigueira [cit. 18.01.2021]. Dostupné z: <https://festivaldeortigueira.com/gl/galeria/145>
- Galicia, meigas and magic [online]. Galiwonders, © 2020 [cit. 13.02.2021]. Dostupné z: <https://galiwonders.com/en/blog/galicia-is-magic/>
- Galician, native language of Galicia [online]. Universidade de Santiago de Compostela [cit. 30.12.2020]. Dostupné z: https://www.usc.es/en/info_xeral/galego/galicia.html
- Galicie- španělské autonomní společenství [online]. Španělsko.světadíly.cz [cit. 08.11.2020] Dostupné z: <http://spanelsko.svetadily.cz/galicie/lokality>
- GIULIANO, Amy. *Saint James, Patron of Pilgrims*. [online] Catholic Education Resource Center, © 2019 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://www.catholiceducation.org/en/culture/art/saint-james-patron-of-pilgrims.html>
- Instituto Galego de Estatística [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 27.12.2020]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>
- La noche de San Juan: la Galicia más mágica [online]. Galiwonders, © 2020 [cit. 14.02.2021]. Dostupné z: <https://galiwonders.com/blog/la-noche-de-san-juan-la-galicia-mas-magica/>
- La religiones minoritarias presentes en Galicia [online]. Faro de Vigo, 2015 [cit. 26.06.2020]. Dostupné z: <https://www.farodevigo.es/sociedad/2015/03/01/religiones-minoritarias-presentes-galicia-16981275.html>
- Luar [online]. Televisión de Galicia [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <https://www.crtvg.es/tvg/programas/luar>

Macrobaómetro de octubre 2019. Prelectoral elecciones generales [online]. Centro de Investigaciones Sociológicas, 2019 [cit. 01.12.2020]. Dostupné z: <https://www.abc.es/gestordocumental/uploads/nacional/cis-preelectoral.pdf>

MALÍKOVÁ, Lenka; FIALOVÁ, Veronika; TALANOVA, Viktoriya. *Galicijci ve Španělsku* [online]. Hospodářská a kulturní studia, 2020 [cit. 14.03.2021]. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/ls2020:galicijci_ve_spanelsku

Mapa ciudades de Galicica. Google Maps [online]. Mapas del Mundos [cit. 08.11.2020]. Dostupné z: <https://www.mapa.nom.es/espana/mapa-de-galicia.php>

MARIA. *Spooky Camino: A Santa Compañía* [online]. CaminoWays.com, 2013 [cit. 13.02.2021] Dostupné z: <https://caminoways.com/spooky-camino-a-santa-compana>

MARIA. *Camino Culture: Carnival in Galicia*. [online] CaminoWays.com, 2019 [cit. 03.03.2021]. dostupné z: <https://caminoways.com/carnival-in-galicia>

Overview of the Spanish fisheries and aquaculture sector [online]. Eurofish international organisation [cit. 20.01.2021]. Dostupné z: <https://www.eurofish.dk/spain>

Plenary Indulgence [online]. Cathedral of Santiago, © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://oficinadelperegrino.com/en/pilgrimage/plenary-indulgence/>

Population of Spain in 2020, by autonomous community [online]. Statista, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/445549/population-of-spain-by-autonomous-community/>

Programa Lingua rodada [online]. Xunta de Galicia, 2020 [cit. 01.12.2020]. Dostupné z: <https://www.edu.xunta.gal/portal/es/node/30011>

Pulperios [online]. Terra meiga, 2017 [cit. 02.03.2021]. Dostupné z: <http://terrameigapulperias.com/tradiciones-gallegas/pulpeiros/>

RAINSFORD, Sarah. *Galicians demand answers over 2002 Prestige oil spill*. [online] BBC News, 2001 [cit. 13.02.2021]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-11078772>

RODRIGUEZ, Vincente. *A Coruña*. [online]. Encyclopedia Britannica, 2011 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/A-Coruna-province-Spain>

RODRIGUEZ, Vincente. *Galicia* [online] Encyclopedia Britannica, 2017 [cit. 08.11.2020] Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Galicia-region-Spain>

RODRIGUEZ, Vincente. *Lugo*. [online]. Encyclopedia Britannica, 2015 [cit. 08.11.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lugo-province-Spain>

- RODRIGUEZ, Vincente. *Ourense*. [online]. Encyclopedia Britannica, 2011 [cit. 25.12.2020].
Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Ourense-province-Spain>
- RODRIGUEZ, Vincente. *Pontevedra*. [online]. Encyclopedia Britannica, 2011 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Pontevedra-province-Spain>
- Roman Walls of Lugo [online]. UNESCO World Heritage Centre [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/987>
- Roman Walls of Lugo- Spain [online]. UNESCO, 2020 [cit. 25.12.2020]. Dostupné z: <https://en.unesco.org/news/roman-walls-lugo-spain>
- Routes of Santiago de Compostela: Camino Francés and Routes of Northern Spain [online]. UNESCO World Heritage Centre [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/669>
- Santiago de Compostela, Galicia [online]. Galicia Guide, © 2005 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <http://www.galiciaguide.com/Santiago-index.html>
- Sobre as cantigas [online]. Galician – Portuguese medieval songs, ©2011-2012 [cit. 30.12.2020]. Dostupné z: <https://cantigas.fcsh.unl.pt/sobreascantigas.asp?ling=eng>
- Special symbols of the Camino de Santiago de Compostela [online]. Portugal Green walks © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://www.portugalgreenwalks.com/blog/special-symbols-camino-de-santiago-de-compostela/>
- Statistics [online]. Cathedral of Santiago, © 2021 [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://oficinadelperegrino.com/en/statistics/>
- Tapas, the Little Dishes of Spain [online] Living Language , 2021 [cit. 20.01.2021]. Dostupné z: <https://www.livinglanguage.com/blog/2012/03/20/tapas-the-little-dishes-of-spain/>
- Televisión de Galicia [online]. CRTVG, ©2020 [cit. 26.06.2020]. Dostupné z: <http://www.crtvg.es/tvg>
- The Apalpador, Galician Christmas tradicion [online]. Tourism of Galicia, 2017 [cit. 03.03.2021]. dostupné z: <http://blog.turismo.gal/experiences-en/the-apalpador-galician-christmas-tradition/>
- The Compostela [online]. Oficina de acogida al peregrino [cit. 17.01.2021]. Dostupné z: <https://oficinadelperegrino.com/en/>

THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. *Rosalía de Castro*. [online]

Encyclopedia Britannica, 2021 [cit. 13.02.2021]. Dostupné z:

<https://www.britannica.com/biography/Rosalia-de-Castro>

The Galician National Flag [online]. Galician Flag [cit. 12.01.2020]. Dostupné z:

<http://www.galicianflag.com/galicia.htm>

Traje típico de galicia [online]. Trajes Típicos [cit. 12.02.2021]. Dostupné z:

<https://www.trajetipico.com/e1184-galicia/>

11. Přílohy

11.1. Příloha č. 1- Zadání dotazníku

Dobrý den,

tento dotazník je zaměřen na Galicijce. Bude sloužit jako podklad pro bakalářskou práci na téma Atributy galicijské kultury ve Španělsku a její udržení v moderní době. Bohužel nemluví galicijsky a nevěřím, že by Google překladač položil věty správně. Vyplnění dotazníku Vám zabere jen několik minut. Prosím o vyplnění co nejuprímněji. Pokud můžete dotazník předat svým přátelům nebo rodině, budu velmi vděčná. Děkuji za Váš čas, velmi mi to pomůže.

Lenka

První sekce- Nejdříve pár informací o Vás

1. Jaké je vaše pohlaví?

- muž nepřeji si sdělovat jiné
 žena neidentifikuji se

2. Jaký je váš věk?

- 5 – 14 let 15 – 29 let 30 – 49 let 50 – 64 let více než 65 let

3. Z jakého města/vesnice pocházíte? (otevřená otázka)

4. V jakém městě/vesnici aktuálně bydlíte? (otevřená otázka)

Druhá sekce- Galicijská kultura

1. Ohodnoťte následující oblasti galicijské kultury, podle důležitosti.

(1= nejvíce důležitá ; 5= nejméně důležitá)

jazyk- galicijština	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
kuchyně	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
hudba	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
tradice	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
mýty	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
architektura	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
folklorní oblečení	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
náboženství	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

literatura 1 2 3 4 5

2. Ohodnořte následující oblasti galicijské kultury, podle toho jak je odlišná od kultury zbytku Španělska.

(1= nejvíce odlišná ; 5= nejméně odlišná)

jazyk- galicijština	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
kuchyně	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
hudba	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
tradice	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
mýty	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
architektura	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
folklorní oblečení	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
náboženství	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
literatura	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

3. Jaké tradice dodrřujete? (otevřená)

4. Jaké znáte galicijské mýty? (otevřená)

5. Máte nějaké typické galicijské pohádky pro děti, které Vám v dětství vyprávěli? (otevřená)

6. V jakém poměru celkově používáte galicijštinu a španělštinu?

- pouze galicijštinu více galicijštinu než španělštinu
 více španělštinu než galicijštinu pouze španělštinu

7. Jaké výhody Vám přináší užití galicijštiny?

☐ lepší pozice na trhu práce	☐ udržení kultury a tradice Galicijců
☐ vřelejší komunikace v Galicii	☐ komunikace v rodině
☐ lepší příležitosti ve vzdělání	☐ multimediální tvorba
☐ znalost nepřináší žádné výhody	☐ jiné

8. Setkali jste se někdy s negativní reakcí spojenou s Vaším přízvukem nebo když jste mluvili galicijsky?

- ne ano

9. V jaké situaci jste se setkali s negativní reakcí? (otevřená)

(pokud jste se nikdy nesetkali s negativní reakcí spojenou s Vaším přízvukem nebo když jste mluvili galicijsky, můžete tuto otázku vynechat)

10. Při jakých příležitostech se hraje folklorní galicijská hudba? (otevřená)

11. Při jakých příležitostech se nosí folklorní galicijské oblečení? (otevřená)

12. Při jakých příležitostech se tancují folklorní galicijské tance? (otevřená)

13. Šli jste někdy *Camino de Santiago*?

- ne ano

14. Jaká byla Vaše motivace pro absolvování *Camina de Santiago*?

(pokud jste nikdy nešli *Camino de Santiago*, můžete tuto otázku vynechat)

15. Jak jste spokojený s výběrem galicijského jídla v restauracích?

- Zcela spokojen 1 2 3 4 5 zcela nespokojen

16. Při jakých příležitostech vaříte doma galicijská jídla? (otevřená)

17. Preferujete importované nebo lokální ingredience?

Preferuji importované ingredience 1 2 3 4 5 preferuji lokální ingredience

18. Jaké je Vaše nejoblíbenější jídlo? (otevřená)

19. Které z následujících festivalů jste se někdy účastnili?

- Día das Letras Galegas* *Fogueiras de San Xoán* *Fiesta del Marisco*
 Día Nacional de Galicia *Festival de Ortigueira* žádný

třetí sekce- identita Galicijců

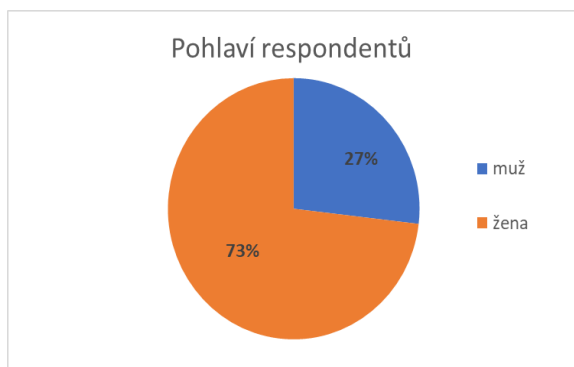
1. Jak byste popsali Galicijce, jaké jsou Vaše typické vlastnosti, charakter? (otevřená)

2. Cítíte se více jako Španěl nebo Galicijec?

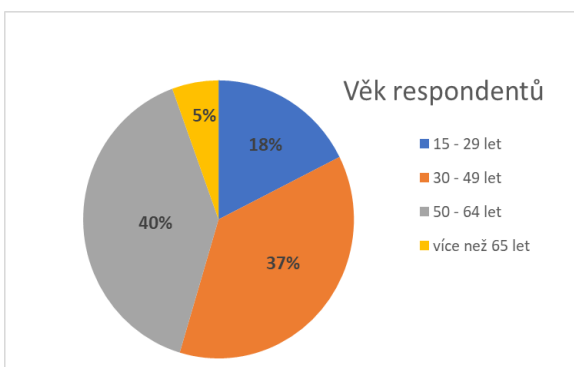
- Španěl 1 2 3 4 5 Galicijec,

3. Je zde něco, co si přejete doplnit? (otevřená)

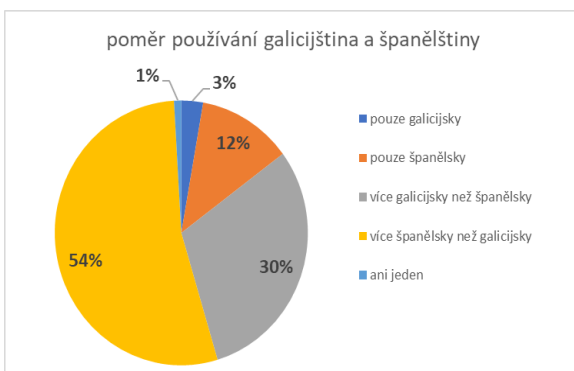
11.2. Příloha č. 2- Demografické údaje respondentů z dotazníku

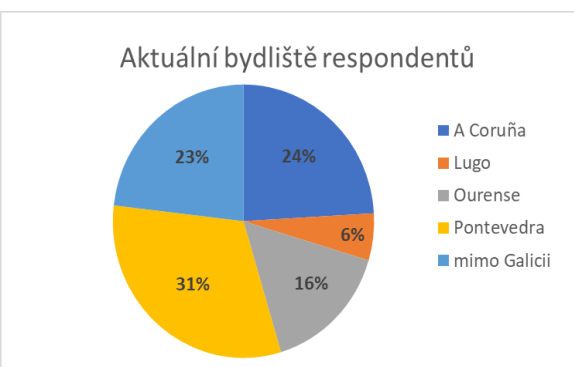
Graf 11: pohlaví respondentů v dotazníku; zdroj vlastní

Graf 12: věk respondentů v dotazníku; zdroj vlastní

Graf 13: aktuální bydliště respondentů; zdroj vlastní

Graf 14: poměr používání galicijštiny a španělštiny; zdroj vlastní